

SPORITELIA VŽDY OCENIA STABILITU

Imrich Béreš,
predseda predstavenstva
Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.

Planetárna zodpovednosť
klubu menom OECD

O spravovaní štátu
a korupcii jeho elít

GOODWILL

VYBERTE SI SAMI, KDE NÁS CHCETE ČITAŤ

GOODWILL je:

- na webe
- v iPade
- v iPhone

...dostupný kdekoľvek aj na vašich
obľúbených miestach.

www.goodwill.eu.sk

Available on the
App Store

www.CoverPageApp.com

GOODWILL

Magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798
Vydanie jún – júl – august 2015

Vydáva:

Goodwill Publishing, s. r. o.
IČO: 44 635 770

Adresa redakcie:

GOODWILL, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
tel./fax: 02/48 28 74 25 • goodwill@goodwill.eu.sk

Ing. Juraj Filin

šéfredaktor a konateľ

filin@goodwill.eu.sk • redakcia@goodwill.eu.sk
tel.: 0907 78 91 64

Mgr. Valéria Nagyová

obchodná riaditeľka

nagyova@goodwill.eu.sk • valeria.nagyova@gmail.com
tel./fax: 02/48 28 74 25 • tel.: 0911 80 70 10

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s., Slovenská pošta, a. s., a súkromní distribútori. Časopis sa distribuuje na konferencie, do hotelov, VIP akcie. Distribúcia directmailingom – súkromný sektor, verejná správa a neziskové organizácie a inštitúcie. Časopis na stiahnutie aj na Apple iPad™

Predplatné:

Predplatné: 10 € ročne (min. 6 čísel vrátane poštovného)
Objednávky na predplatné: goodwill@goodwill.eu.sk

Grafické vyhotovenie:

Patrik Slažanský • www.slazanski.com

Tlač:

FABER, s. r. o., Bratislava

Zdroj foto na titulnej strane: PSS (k článku na strane 8 – 10)

Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela – textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.
Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti.
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy. Za správnosť textov sú zodpovední autori.
Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media a Slovakia Online. Niektoré články sú prístupné na www.abcreklama.sk.
Toto číslo vychádza 19. 6. 2015 s poradovým číslom 3.

OECD, EÚ a zodpovedné podnikanie

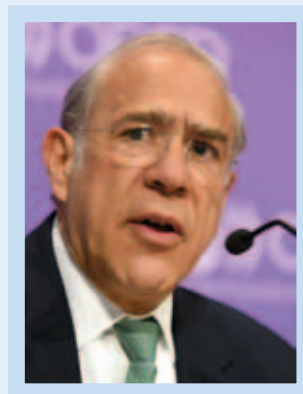
Svetová ekonomika uviazla v rovnovážnom bode s nízkym rastom a to je vhodný čas na to, aby sme v našich ekonomikách pretlačili do popredia otázku zodpovednosti v podnikaní. Pomôže nám to na ceste k silnejšiemu, ekologickejšiemu a inkluzívnejšiemu rastu.

Nadnárodné spoločnosti významne prispievajú k rozvoju a hospodárskemu rastu vo svojich domácich aj hostiteľských krajinách – vytváraním pracovných miest, rozvojom ľudského kapitálu, efektívnou distribúciou kapitálu a technológií, transfermi vedomostí a zručností. Ale na to, aby sa tieto výhody zúžitkovali a obnovila sa dôvera, biznis sa musí robiť zodpovedne.

Firmy zo zodpovedného prístupu profitujú. Zodpovedné podniky s väčšou pravdepodobnosťou získajú a udržia si „sociálnu licenciu“ pre svoje pôsobenie – čo je kľúčový prvok ziskovosti a dlhodobej podnikateľskej stratégie. Zodpovedné praktiky predstavujú efektívny spôsob, ako manažovať riziká, diverzifikovať portfóliá a zvýšiť produktivitu. Napríklad environmentálne šetrné výrobné procesy môžu znížiť celkové náklady; efektívne nastavenie pracovných štandardov v dodávateľských reťazcoch môže podporiť produktivitu a ochrániť dobré meno. Je to jediná cesta k obnove dôvery v korporátnu sféru. Podľa tohtoročného prieskumu Edelman Trust Barometer v takmer 30 krajinách totiž dôveruje firmám iba 57 % ľudí.

V oblasti zodpovedného podnikania sa už dosiahol značný pokrok. V roku 2011 boli aktualizované oficiálne odporúčania OECD pre nadnárodné spoločnosti. Lídri skupiny G7 nedávno potvrdili záväzok podporovať myšlienku zodpovedných dodávateľských reťazcov a posilniť národné kontaktné miesta pre odporúčania OECD. Európska únia prijala novú smernicu „o zverejňovaní nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami“. Jej cieľom je zmeniť spôsob, akým sa pristupuje k sociálnym a environmentálnym otázkam v najväčších európskych firmách. Ďalší krok v tomto smere urobil Európsky parlament, keď odhlasoval nariadenie o dovozoch minerálov z konfliktných oblastí. Jeho princípy vychádzajú z pokynov OECD o zodpovedných dodávateľských reťazcoch pre minerály.

Musíme však urobiť ešte viac a napredovať rýchlejšie, pretože zmeny nepriechádzajú k tým, ktorí ich najviac potrebujú, tak rýchlo, ako by mali. Niektoré priority sú jasné – napríklad dosiahnuť, aby firmy platili spravodlivé dane, podpora prechodu na nízkouhlíkovú ekonomiku či posilnenie zodpovednosti za negatívne sociálne a environmentálne dopady podnikateľských aktivít. Iné sa týkajú malých a stredných podnikov a spôsobov, ktoré treba podporovať pri ich smerovaní k lepším štandardom v otázkach, ako sú ľudské a pracovné práva a ochrana prostredia – a to v rozvinutých aj rozvojových krajinách. Pri riešení týchto otázok budeme ďalej spolupracovať s vládami, firmami aj občianskou spoločnosťou.

Angel Gurría

generálny tajomník Organizácie pre hospodársky rozvoj a spoluprácu (OECD)
(z prejavu na Globálnom fóre o zodpovednom podnikaní, Paríž, jún 2015)

Investície pre ľudí a planétu

Najhlbšia hospodárska kríza našej éry trvá skoro sedem rokov a väčšina štátov OECD pracuje pod svoje možnosti. Kľúčom k novému rastu je zavádzanie politik, uľahčujúcich a odmeňujúcich dlhodobé investície. **6**

Ekonomika a spoločnosť

- 6** Investície pre ľudí a planétu
- 14** Menové vojny našich čias
Očami Petra Rosenstreicha
zo Swissquote Bank
- 16** Veľká korupcia, únos štátu
a iné radosti

Financie

- 8** Stavebným sporením kríza výrazne
neotriasla
Konštatuje predseda predstavenstva
PSS a viceprezident SBA Imrich Béreš.
- 12** Poistný trh v strednej a východnej
Európe
Slovenské poisťovníctvo rástlo.
- 13** Poistenie kybernetických rizík
- 13** Lízing v SR: nečakaná expanzia

Podnikanie

- 19** Organizácia práce, pracovný čas
a zamestnanecké benefity
- 20** Aby zamestnanci neodchádzali...
Metóda TWI pomáha firmám.
- 20** Väčšie práva pre spotrebiteľov v EÚ
- 24** Aké zmeny prináša aktuálna novela
obchodného zákonníka?
- 26** Daňové licencie: úder podnikaniu
alebo impulz pre spáčov?
- 27** Biznis Fórum 2015: biznis očami
lídrov

Priemysel

- 22** Bez dôrazu na priemysel nebude
EÚ globálne úspešná
Tvrdí profesorka ekonómie Roberta
Capellová.

Spoločenská zodpovednosť firiem

- 11** VÚB podporuje ekonomický výskum
a mladých vedcov
- 11** Oriflame pomáha plniť detské sny
- 55** Láska k Slovensku znamená
aj zodpovednosť voči nemu
Kaufland a jeho férový obchodný model
- 55** Slovensko potrebuje dobrých otcov
- 56** Work-Life Balance a zodpovedná
firma

Informačné a komunikačné technológie

- 28** Digitálna transformácia Európy
Zosieťovanie skoro všetkého je na
obzore.
- 30** Otvorené wifi siete znamenajú
riziko

Veľká korupcia, únos štátu a iné radosti

Nie v každej krajine pracuje verejná správa pre verejný záujem.

16

Kto ťahá za kratší koniec?

Nie. Nadmerné marže obchodu sú mýtus

Ako funguje dodávateľský potravinový reťazec a komu v ňom idú zisky?

52 53

Doprava a logistika

- 32 Svetová logistika v Mníchove
- 33 Letci, ktorí majú prácu v sklade
Inovatívne technológie vo firme Dachser
- 34 Dopyt po logistických nehnuteľnostiach oživuje trh

Životné prostredie

- 36 Rast dopravnej infraštruktúry ohrozuje biotopy
Biokoridory do projektov patria tiež.
- 37 Vtácie rozhladne: biele miesta cestovného ruchu

Automobily

- 38 Nádeje a výzvy slovenského automobilového priemyslu
Subdodávateľia očakávajú rast.
- 41 Elektrická mobilita s dobrou perspektívou

Energetika

- 40 Prečo OPEC nezvyšuje ceny ropy
- 40 Energetická únia a Slovensko

Stavebníctvo a reality

- 42 Čakajú slovenských stavbárov konečne lepšie časy?
Vylepšené vyhladky produkcie
- 43 Ako dostať do domu viac svetla a ušetriť energiu
Okná, strešné okná a svetlovody v RD

Štýl

- 44 Pred odchodom na dovolenku si zabezpečte dom
- 58 Dotknúť sa zeme, mora, oblohy
Obrazy a ilustrácie Ingrid Zámečnikovej
- 61 A. Banášová: Dobrý pocit zo seba je dôležitejší ako úspech
Z Konferencie Happy Company 2015

Zdravie

- 46 Vaša imunita dovolenku potrebuje
- 48 Úspešný Deň narcisov 2015
- 49 Zuby potrebujú správne čistenie

Cestovný ruch

- 50 Region Tour Expo ukázal krásu blízkych regiónov
- 50 Horná Nitra chce viac turistov

Potraviny

- 52 Kto ťahá za kratší koniec?
- 53 Nie. Nadmerné marže obchodu sú mýtus

Marketing

- 54 Ako dostať do sveta dobré správy a vašu ponuku
- 60 Správa do vesmíru vo veľkom štýle

Investície pre ľudí a planétu

Výzvy globálnej ekonomiky nás nútia uvažovať v horizonte desaťročí

V čase, keď sa najhlbšia hospodárska kríza našej éry preklápa do siedmeho roka, väčšina štátov OECD pracuje pod svoje možnosti. Kľúčom k prekonaniu krízy a zvýšeniu rastu je zavádzanie politik, uľahčujúcich a odmeňujúcich dlhodobé investície.

Očakáva sa, že rast HDP v najrozvinutejších ekonomikách sveta tento rok dosiahne v priemere 2 % oproti celosvetovým 3,2 %. A rok 2016 podľa všetkého nebude o nič lepší. Výkonosť OECD sa zvýši o 2,5 %, kým vo zvyšku sveta vzrastie HDP o 3,8 % – to sa už blíži priemeru pred krízou.

Zmeny v uvažovaní sa vyplatia

Dlhodobé hospodárske vyhliadky globálnej ekonomiky ako celku nevyzerajú ružovo. Pretože spoločnosť v mnohých krajinách OECD starne a rastový šprint vo veľkých rozvíjajúcich sa ekonomikách začína strácať dych, očakáva sa, že globálny rast HDP klesne z ročného priemeru 3,6 % v období rokov 2010 – 2020 na odhadovaných 2,4 % v rokoch 2050 – 2060.

OECD očakáva v budúcich 40 rokoch zníženie globálneho rastu o tretinu. Tento pokles chce brzdiť.

Toto zníženie je asi nevyhnutné, ale je možné ho zmierniť. Kľúčom na prekonanie súčasnej krízy a zvýšenie rastového potenciálu sveta bude zavádzanie takých politik, ktoré budú uľahčovať a odmeňovať dlhodobé investície. Investície – verejné i súkromné – sú potrebné na podporu „zeleného“ rastu, inovácií a podnikavosti. Prispievajú k prekonaniu nerovností, ktoré sa počas krízy prehĺbili, a pomáhajú budovať znalosti

celého sveta čelia, je dlhý. Snahe o prekonanie najmenej štyroch z nich – vysokej nezamestnanosti, starnutia pracovnej sily, klimatických zmien a nedostatočnej infraštruktúry – by však značne prospela politika podporujúca dlhodobé investície.

Nápady pre zamestnanosť a čistú energiu

Vyriešenie nezamestnanosti, ktorá obzvlášť dolieha na mladých, si bude vyžadovať nielen silné zotavenie, ale i nové zameranie na rozvoj kvalifikácie. Investície do kvalitného učňovského školstva, výcviku a učenia založeného na práci sa stanú nevyhnutnosťou. Tieto typy investícií sú prospešné počas celého života zamestnanca. Prístup k novej kvalifikácii a znalostiam mu umožňujú adaptáciu na vyvíjajúce sa technologické a podnikateľské prostredie. Poskytnutie väčšieho vplyvu súčasným zamestnancom prispieje aj k prekonaniu prekážok súvisiacich so starnutím populácie.

a zručnosti nevyhnutné pre odolnejšie ekonomiky a inkluzívnejšie spoločnosti.

Hoci si naplnenie týchto potrieb vyžiada zásadné zmeny v správaní vlád a investorov, takéto zmeny sa bohato vyplatia. Stručne povedané, musíme tentoraz podporiť také investície, ktoré sa budú zameriavať na ľudí a na planétu, čo sme presadzovali aj nedávno počas Fóra OECD a výročného stretnutia Rady ministrov. Zoznam štrukturálnych prekážok, ktorým štáty

Na podporu „zeleného“ rastu, inovácií a podnikavosti sú potrebné investície – verejné i súkromné.

Väčšie zameranie na dlhodobé investície navyše pomôže vyriešiť konflikty, ktoré sú tradične

Ekonomika menej závislá od fosílnych palív nevznikne bez politickej vôle.

spájané s riešením otázky klimatických zmien a budovaním infraštruktúry. Niektorí požadujú zníženie emisií skleníkových plynov, niektorí iní presadzujú spaľovanie fosílnych palív v záujme dopravy a energetiky. Riešenie je relatívne jednoduché, ak je politická vôľa: vďaka stanoveniu cien uhlíka a zrušeniu takých politík, ktoré podnecujú spotrebu fosílnych palív, bude možné nasmerovať investície do vytvorenia nízkouhlíkovej ekonomiky vrátane nevyhnutnej infraštruktúry pre čistú energiu.

Potlačenie nezamestnanosti, najmä mladých ľudí, si vyžiada akcentovať rozvoj kvalifikácie.

Aby vlády podnietili súkromných investorov k záujmu o dlhodobé zodpovedné projekty, musia presadzovať konzistentnú politiku a rámce. Okrem bezprostredných neistôt odrádza investorov aj absencia ponúk a prívľa faktorov znižujúcich výnosy. Medzi tie patrí okrem iných reštriktívna regulácia obmedzujúca schopnosť firiem prevádzkovať nové činnosti alebo vstupovať na nové trhy, predovšetkým zahraničné. Aktualizovaný Rámec investičnej politiky OECD predstavuje šablónu pre podporu investícií a zodpovedné správanie sa firiem.

Partnerstvá a aktíva pre infraštruktúru rastu

Vlády budú musieť uľahčiť tiež participáciu inštitucionálnych investorov. Problém dlhodobých investícií nie je možné vyriešiť bez prilákania rozmanitejších a súkromných zdrojov financovania. V roku 2013 držali inštitucionálni investori len v krajinách OECD aktíva v hodnote

Investície do kvality a zvyšovania kvalifikácie zamestnancov budú mať permanentný charakter.

presahujúcej 57 biliónov dolárov a penzijné fondy vybrali na nových príspevkoch zhruba jeden bilión dolárov.

Vlády majú súkromných investorov podporovať a nie brzdiť prívelkou reguláciou a zlou legislatívou.

Medzi nástroje, ktoré by sa dali využiť na navýšenie inštitucionálnych investícií, patria partnerstvá verejného a súkromného sektora. Rozvinú jasné a priehľadné kanály pre významné projekty zelenej infraštruktúry, zelené banky a zelené

dlhopisy, ako aj nástroje zmiernujúce riziko a zvyšujúce dostupnosť úverov. Regulácie medzinárodného účtovníctva a financovania sa budú musieť preskúmať s cieľom odhaliť také politické prístupy, ktoré mimovoľne odrádzajú inštitucionálnych investorov od vkladania prostriedkov do dlhodobějších nelikvidných aktív. A napokon, bude nutné posilniť verejné akciové trhy. Úspory musia prúdiť do firiem, ktoré potrebujú kapitál na inovácie a trvalú tvorbu pracovných miest. Dnes kvalitu rámcov firemného riadenia na celom svete komplikuje rastúca zložitnosť investičných reťazcov a dominancia pasívnych a krátkodobých investičných stratégií.

Inštitucionálni investori v OECD držia aktíva za vyše 57 biliónov \$ – tie treba dať do služieb rozvoja.

Vo svete, kde sú na seba štáty vzájomne odkázané, nie je možné kvalitnejší finančný a investičný systém vytvárať rozdielne štát od štátu. Možno neexistuje univerzálny model hospodárskeho rozvoja vyhovujúci všetkým, avšak bez globálnych štandardov a doplnkových regulácií zostane dlhodobá vyhliadka svetovej ekonomiky pochmúrna.

Angel Gurría
generálny tajomník OECD

© Project Syndicate

Perex a medzitulky: redakcia

Obrázky: SXC, TASR, OECD/ Matthieu de Martignac

Angel Gurría víta na pôde OECD v Paríži generálneho tajomníka OSN Pan Kí-muna (apríl 2015).

Stavebným sporením kríza výrazne neotriasla

Hovorí, že stavebné sporenie dokáže naďalej konkurovať hypotekárnym úverom. Slovensko je podľa neho v dobrej kondícii a v segmente bývania sa treba sústrediť na nájomné bývanie a obnovu. Aj o týchto témach sa rozprávame s predsedom predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne a novým viceprezidentom Slovenskej bankovej asociácie Ing. Imrichom Bérešom.

Ing. Imrich Béreš, predseda predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.

• **V poskytovaní hypotekárných úverov prišlo v tomto roku k zmene. Banky na základe opatrenia NBS okliešťujú ponuku sto-percentných hypoték. Očakávate, že ľudia budú v dôsledku toho viac zvažovať výhody stavebného sporenia? Predpokladáte, že sa zvýši atraktivita vašich produktov?**

Stavebné sporenie si zachováva svoju atraktivitu už takmer 23 rokov. Jeho špecifickosť spočíva práve v stabilite a bezpečnosti. Kým hypotekárny úver získa klient s fixovanou úrokovou sadzbou iba na isté obdobie, úrok pri stavebnom úvere je garantovaný počas celej doby splácania.

Stavebné sporenie ponúka stabilitu a bezpečnosť; úrok stavebného úveru je v PSS garantovaný.

Problém niekedy nastáva aj v zabezpečení úveru. Kým pri hypotéke je možné iba založenie nehnuteľnosti, Prvá stavebná sporiteľňa sa už dlhodobo snaží poskytovať úvery v čo najvyššej výške bez potreby zabezpečenia nehnuteľnosťou. Napríklad stavebný úver netreba zakladať

nehnuteľnosťou až do výšky 50-tisíc eur, pri medziúveroch až do 45-tisíc eur.

Atraktivita stavebného sporenia sa zvýšila aj vo chvíli, keď sme začali poskytovať spotrebiteľské úvery na vybavenie domácnosti. Je to tiež jedna z ciest, ako sa dostať k potrebným finančným zdrojom určeným na účely bývania.

• **Aký vplyv na stavebný trh u nás bude mať rozhodnutie Európskej centrálnej banky zvýšiť objem peňazí v obehú? Skutočne to bude mať za následok oživenie trhu?**

Aktuálna inflácia sa pohybuje okolo nuly. Spotreba obyvateľstva sa rozbehla a zdá sa, že ľudia sa už pomaly, ale isto spamätávajú z krízy. Je pravdou, že pred rokom sme si mohli za rovnakú sumu peňazí kúpiť menej ako teraz. Zvyšovanie ponuky peňazí v obehú je jedným z nástrojov, ako nasýtiť trh a zvyšovať spotrebu.

Súhlasím s tým, že oživenie trhu je potrebné nielen z hľadiska uspokojovania životne nevyhnutných potrieb ľudí, ale aj z hľadiska veľkých investícií v súkromnom sektore. Chýbajú nám nové zdroje, nové prostriedky do rôznych sektorov ekonomiky, ktoré by nám pomohli ešte viac rozhybať rast slovenského hospodárstva. Čísla sú zatiaľ pozitívne, iba ich treba udržať.

• **Urýchlí to cestu k absolútnemu ukončeniu krízy?**

Považujem sa za pragmatika a realistu. Často hovorím, že dobre už bolo. Ale nechcem, aby to vyznievalo príliš negativisticky. Uvedomujem si však, že všetko má svoj vlastný proces a nič netreba uponáhľať. Faktom zostáva, že všetky opatrenia, ktoré sa doteraz v európskom priestore urobili, mali za cieľ zlepšovať situáciu. Stále sme však svedkami problémov v Grécku či iných štátoch Únie. Slovensko sa drží v rebríčku úspešných veľmi dobre. A som rád, že slovenský bankový sektor je zdravý.

• **Keď už sme pri bankách, boli to práve ony, ktoré boli jedným z dôvodov vypuknutia krízy. Keďže ste sa prednedávnom stali novým viceprezidentom Slovenskej bankovej asociácie, neodpustím si otázku. Môžete vyhlásiť, že nič podobné sa už nezopakuje?**

Niekedy mám pocit, že banky sú dnes označované za nepriateľa číslo jeden. Ak prosperujú, všetci na to negatívne poukazujú, akoby banky spáchali trestný čin dosiahnutia zisku. Priznám sa, prekáža mi to. Nebyť zdravých a prosperujúcich bánk, ani Slovensko nie je tam, kde je.

Ak sa pýtate, či sa v budúcnosti podobný dôsledok krízy nezopakuje, nedokážem odpovedať jednoznačne. Nie som veštec. V celosvetovom meradle sa urobilo dosť opatrení, ktoré zabraňujú rizikovým úverovým operáciám, ktorých svedkami sme boli napríklad v prípade Lehman Brothers v USA. Predpovedať však ďalší vývoj nie je možné a ani si na to netrúfam.

• **Dlhotrjavá kríza deformuje vzťahy na trhu. Týka sa to aj stavebného sporenia? Evidujete posuny v správaní sa sporiteľov?**

Roky 2009 až 2011 boli náročné. Klesal nám počet novouzatvorených zmlúv o stavebnom sporení a rovnako ľudia nemali až taký záujem o úvery na bývanie. Dnes sme úplne inde. Vlni sme prvýkrát v histórii banky poskytli úvery v celkovom objeme pol miliardy eur. Rovnako nám rastie aj počet zmlúv. Enormný nárast zaznamenávame aj vo vkladoch sporiteľov. Vlni rástli až o vyše 35 percent.

PSS, a. s., vlni po prvýkrát poskytla úvery v celkovom objeme pol miliardy eur.

Deformácie trhu, resp. vývoj na trhu vplyvom krízy sa odzrkadlil iba v celkovom záujme o stavebné sporenie. Žiadna kritická situácia však nenastala. Tým, že je tento finančný systém nezávislý, neobchodujeme na rizikových trhoch, peniaze klientov boli a sú zhodnocované výhodne, stavebné sporenie nezaznamenalo zásadné otrasy.

• **Aký je dnes priemerný klient stavebnej sporiteľne? Stále platí, že ide o nižšie a stredne zarábajúce vrstvy občanov alebo sa k nim už pridali aj tí solventnejší?**

Z našich štatistík vyplýva, že klient stavebného sporenia má priemerný až podpriemerný príjem. Väčšiu časť tvoria ženy, približne 20 percent detí. Vzorový klient uzatvára zmluvu o stavebnom sporení priemerne na cieľovú sumu 20-tisíc eur, priemerný úver sa pohybuje medzi 20- a 30-tisíc eur.

Najväčší podiel klientov PSS, a. s., tvoria ľudia žijúci v pároch alebo v rodine. Priemerný príjem domácností našich klientov je okolo 1 200 eur. Dve tretiny klientov už majú vyriešenú bytovú otázku, riešia najmä obnovu svojho bývania. Medzi našimi klientmi sa však nájdu aj solventní ľudia, ktorí najčastejšie kombinujú financovanie svojho bývania.

• **Stavebníctvo je hybnou silou ekonomiky. Ak má stúpajúcu tendenciu, oživuje sa**

I. Béreš: Nevie, či sme už vonku z krízy, ale v EÚ aj vo svete sa prijalo veľa účinných opatrení.

aj stavebná výroba. Môže slovenský trh s nehnuteľnosťami nadobudnúť kontúry porovnateľné so západom alebo je pred nami ešte dlhá cesta?

Najnovšie prognózy pre slovenské stavebníctvo sú už optimistickéjšie. Myslím si, že z toho najhoršieho sme už vonku. Tržby v tomto segmente už niekoľko mesiacov za sebou rastú. Samozrejme, čierne ovce existujú. Všetkých nás nepríjemne zaskočila kauza Váhostav. Takéto informácie určite slovenskému stavebníctvu nepomáhajú a jeho celkový obraz dokresľujú príliš negatívne.

Podstatné však je, aby sa začalo viac stavať, aby sa do výstavby investovalo. Kým v roku

1989 sa u nás postavilo okolo 33-tisíc nových bytov, dnes je to okolo 15-tisíc. Nie je to o nasýtenosti trhu, je to najmä o nevhodnom nastavení typu stavaných bytov a ich ceny.

• **Mierite tým aj k tomu, že na Slovensku stále pretrvávajú nedostatok nájomných bytov? Je tento problém riešiteľný?**

Samozrejme, že je. Táto téma sa už rieši aj v politickom prostredí. Najvhodnejšia je podľa mňa cesta zapojenia súkromného sektora do nájomného bývania. Štát s mestami a obcami všetko nevyrieši. Súkromný kapitál je potrebný. Aby však nejaká súkromná firma vložila do tohto segmentu svoje prostriedky, sú nevyhnutné aj

Tržby v stavebníctve znova rastú; podstatné je, aby sa viac investovalo do výstavby.

PSS, a. s., získala aj v tomto roku ocenenie Top firemný filantrop, keď zvíťazila v kategórii „Celkový objem darov – veľké firmy“.

kompromisy zo strany štátu – napríklad vo forme daňových úľav.

Nájomné bývanie však treba riešiť. Keď si uvedomíme, že dnes sú na Slovensku iba 3 percentá takýchto bytov, kým v iných vyspelých európskych krajinách ide aj o vyše 50 percent, situácia je alarmujúca. A ešte treba jednu zmenu – konečne sa prestať na nájomné byty pozeráť ako na druhotriedne bývanie.

Vyššia ochrana vkladov

Vklady občanov majú byť chránené do výšky 100 000 eur na jedného vkladateľa v rámci jednej banky a celej Európskej únie. Vyplýva to z navrhovanej novely zákona o ochrane vkladov. Podľa dôvodovej správy je cieľom návrhu implementovať smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ o systémoch ochrany vkladov. Odstránia sa tým rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov o ochrane vkladov. „Bude to mať za následok zvýšenie stability bankového systému, ako aj ochrany vkladateľov, ktorá bude jednotná v rámci celej Únie,“ uviedlo Ministerstvo financií SR. Právnou normou sa tiež upraví financovanie systému ochrany vkladov, najmä pokiaľ ide o príspevky bánk. „Do 3. júla 2024 musia dostupné prostriedky systému ochrany vkladov dosiahnuť výšku 0,8 % všetkých krytých vkladov,“ uvádza sa v materiáli. Ak si banka nesplní povinnosť voči Fondu ochrany vkladov (FOV), ten v spolupráci s NBS bude môcť prijať sankcie až po stupeň jej vylúčenia zo systému ochrany vkladov. TA

Banky v SR dosť závisia od spriaznených klientov

„Koncentrácia aj naďalej patrí medzi kľúčové charakteristiky slovenského bankového

• V ostatných dňoch víri hladinu aj téma obnovy bytového fondu. A to najmä z hľadiska našich záväzkov voči Európskej únii. V akom stave sa dnes nachádza?

Obnova bytového fondu je v súčasnosti top témou, a to nielen pre stavebné sporenie. Energetická náročnosť budov na Slovensku je oproti priemerom v iných krajinách alarmujúca. Spotrebávajú až 40 percent všetkých energií. Je nevyhnutné, aby došlo k zmene a tempo obnovy sa viac naštartovalo. Ešte nám chýba takmer tretina bytových domov spred roka 1990 a polovica rodinných domov. Nutné je však už obnovovať aj byty postavené v rokoch 1990 až 2005.

Prognózy naznačujú, že naše stavebníctvo je z najhoršieho už vonku – napriek vplyvu kauzy Váhostav.

Záväzky, ktoré sme podpísali, nás nútia znižovať energetickú náročnosť, zvyšovať podiel obnoviteľných zdrojov a zároveň po roku 2020 už stavať iba energeticky pasívne budovy. Či sú všetky tieto požiadavky splniteľné, ukáže až čas.

sektora. Banky vykazujú vysoké vystavenie voči vybraným klientom alebo vlastným finančným skupinám,“ uvádza sa v Správe o stave a vývoji finančného trhu za rok 2014, ktorú predložila Národná banka Slovenska (NBS) a nedávno ju prerokovala Národná rada SR. Podľa správy sú niektoré veľké expozície bánk voči klientom v krajinách, ktoré sú vnímané ako rizikové, napríklad v Rusku a na Cypre. „Naďalej zostáva aj pomerne vysoké vystavenie niektorých bánk voči vlastnej finančnej skupine,“ konštatuje sa v materiáli. Trhové riziká v bankovom sektore na Slovensku zostali podľa NBS na nízkej úrovni, mierne sa však zhoršila likvidita bankového sektora. Slovenský bankový sektor pritom v roku 2014 zaznamenal rast zisku o 0,7 % na 560 miliónov eur. JF/TA

Finančné inštitúcie a ich goodwill

Povesť finančnej inštitúcie by v očiach verejnosti najviac poškodilo neetické správanie voči klientom či únik dôverných informácií. Takmer polovica Slovákov si vyberá finančné produkty tradičných a renomovaných značiek. Vyplýva to z prieskumu spoločnosti Pioneer Investments a agentúry STEM/Mark. Dôverou verejnosti by

• Obnove bytových domov sa dnes v enormnej miere venuje aj štát. Nemáte na riešenia, ktoré kopírujú stavebné sporenie, tak trochu ťažké srdce?

Možno sa budete čudovať, ale vôbec nie. Štátny fond rozvoja bývania tento rok dokonca navyšil prostriedky do obnovy až na 169 miliónov eur. Faktom však je, že prefinancuje iba 75 percent hodnoty celkovej obnovy. Zvyšných 25 percent treba zobrať inde. A som rád, že stavebné sporenie je natoľko dôveryhodným zdrojom, že väčšina spoločenstiev vlastníkov bytov, bytových družstiev či iných správcov sa obracia práve na nás. Napokon, momentálne im ponúkame úvery na obnovu s úrokom iba 1,49 % ročne.

Benefity plynúce z celkovej obnovy stoja za to. Najmä 50- až 60-percentná úspora nákladov na energiu je presvedčivým dôkazom, že obnovovať sa oplatí. Faktom však je, že na obnovu má komerčný bankový sektor pre vlastníkov bytov a domov dostatok zdrojov, a to za veľmi výhodných podmienok. Preto si myslím, že v budúcnosti by sa štát mal zamerať zo štátnych peňazí najmä na riešenie financovania nájomných bytov. Tam stále nemáme pozitívnu bilanciu a štát komerčných zdrojov do tohto segmentu ešte asi chvíľu potrvá.

Pripravil: Stanislav Háber

Foto: PSS, TASR, Fórum donorov

podľa 9 z 10 respondentov otriasol aj nečakaný pokles výkonnosti alebo výrazné finančné straty spoločnosti. Podobne by zlé svetlo na povesť finančnej inštitúcie vrhlo aj odhalenie nepriaznivých informácií o vlastníkovi firmy alebo manažmente. Naopak, najmenej by v očiach ľudí renomé značky ohrozila zmena vlastníka. Väčšina Slovákov pozitívne vníma renomé a tradíciu značky, rozhodujúcim kritériom pri nákupe finančnej služby sú však pre nich parametre ponuky. Najčastejšie sa nechajú ovplyvniť nízkymi či nulovými poplatkami a prísľubom vyšších výnosov alebo úročením vkladov. V prieskume tiež 17 % opýtaných uviedlo, že na ich voľbu majú tradičné značky jednoznačne vplyv, a myslia si, že na trhu budú mať vždy rozhodujúce slovo. Naopak, asi pre 8 % respondentov je tradícia a povesť prežitkom, na ktorý pri nákupnom rozhodovaní nepozerajú. Prieskum uskutočnili v marci 2015 na vzorke 500 mužov a žien vo veku 18 až 65 rokov. TA

VÚB podporuje ekonomický výskum a mladých vedcov

V júni opäť vyhodnotili Súťaž Economicus – Cena Nadácie VÚB pre mladých ekonómov, ktorej hlavnou prémie je finančná odmena 10 000 eur. O poslaní súťaže sme sa rozprávali s Elenou Kohútikovou, zástupkyňou generálneho riaditeľa VÚB banky.

• Do súťaže sú zaradení autori ekonomických vedeckých prác publikovaných v renomovaných zahraničných odborných časopisoch. Prečo práve Nadácia VÚB podporuje tieto vedecké aktivity?

Dnes už hádam nikto nepochybuje, že ľudský potenciál je tým najväčším kapitálom našej krajiny a znalostná ekonomika kľúčom k úspešnému Slovensku v budúcnosti. Cieľom Nadácie VÚB je aj prostredníctvom nadačného programu pre vzdelanie podporovať mladých vedeckých pracovníkov v ich vedeckej práci, motivovať ich k rozvíjaniu ich nápadov a k publikačnej činnosti.

• Kritériá súťaže sú náročné. Prečo súťaž akcentuje práve publikovanie v zahraničí?

Tým sa jednoznačne zvyšuje úroveň ekonomickej vedy a skvalitňuje sa štúdium. Súťaž Economicus je práve takýmto projektom odmeňujúcim pedagógov a doktorandov, ktorí svoje kvalitné práce publikujú v zahraničných odborných časopisoch, a tým pomáhajú aj budovať meno Slovenska vo svete ekonomickej vedy.

• Kto sa môže do súťaže zapojiť?

Od 2. júna 2015 je otvorený už siedmy ročník súťaže Economicus. O výhru 10 000 eur sa môžu uchádzať jednotlivci alebo autorské kolektívy výskumníkov do 40 rokov s vedeckými

Nadácia VÚB odmeňuje ekonómov, ktorí úspešne publikujú v zahraničí.

prácami v oblasti ekonómie, ktoré boli alebo budú v roku 2015 publikované v zahraničných odborných časopisoch. Uzávierka pre prihlášky je 31. januára 2016.

Hlavnú cenu súťaže Economicus získali Zuzana Brokešová a Jana Péliová. Porozprávali nám o svojej ceste k nej.

• Váš článok uverejnili v novembri 2014 v časopise International Journal of Industrial Organization. Môžete priblížiť vašu prácu?

Sme odborné asistentky na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave. Spolu s profesorom Carym Deckom sme napísali článok „Experimentovanie s cenovou diskrimináciou založenou na predchádzajúcom nákupnom správaní“. Témou je výber vhodnej cenovej stratégie pri opakovaných nákupoch tovarov a služieb.

• Čím vás táto téma zaujala?

Vhodná cenová stratégia pri opakovaných nákupoch pomáha predajcom maximalizovať ich zisk. Preto je veľmi dôležité ich rozhodnutie, či pôjdu cestou vernostných zliav alebo cestou prilákania nových zákazníkov od konkurentov. V živote sa s dôsledkami takýchto rozhodnutí stretávame bežne, a preto sme boli zvedaví, ktorá stratégia by mohla byť pre konkrétne firmy optimálna.

• Prečo ste sa rozhodli zapojiť do súťaže? Ako dlho ste pracovali na svojom výskume?

Súťaž Economicus sledujeme od jej vzniku, je to jediná takáto súťaž na Slovensku. Publikovali sme článok, ktorý sme považovali za vhodný pre jej náročné kritériá.

Na článku sme pracovali od novembra 2012, publikovaný bol v novembri 2014. Publikovanie v prestížnom a uznávanom zahraničnom časopise by nám v budúcnosti mohlo otvoriť dvere do medzinárodných výskumných tímov. Potvrdili sme, že aj na slovenskej univerzite sa dá robiť ekonomický výskum na svetovej úrovni.

Pripravila: VN

Oriflame pomáha plniť detské sny

Švédka kráľovná Silvía spolu so spoločnosťou Oriflame založili v roku 1999 Svetovú nadáciu za detstvo (World Childhood Foundation). Jej cieľom je pomáhať po celom svete deťom, ktoré sú nejakým spôsobom ohrozené. Sústreďuje sa na obeť a potenciálne obeť sexuálneho násillia aj násillia všeobecne. Nadácia deklaruje, že chce „pomáhať deťom plniť si sny a prežiť krajšie detstvo“. Funkciu čestnej riaditeľky

nadácie dnes vykonáva mladšia dcéra Silvie, princezná Madeleine, ktorá o. i. iniciovala kampaň ThankYOU by Childhood.

Oriflame v súčasnosti podporuje nadáciu aj predajom svojej toaletnej vody Tenderly Promise, z ktorého výťažok putuje na konto nadácie. Atraktívnu toaletnú vodu charakterizuje slovami: „Srdce tejto elegantnej kvetinovej vône prekvitá veľkolepými tónmi kráľovskej bielej falie, kvetov pomarančovníka a kašmírového pižma, hrejivými a vznešenými – ako nežné objatie.“ **VN**

Poistný trh v strednej a východnej Európe

Rok 2014 priniesol pre regionálny trh strednej a východnej Európy aj napriek rusko-ukrajinskej kríze nádejné oživenie. Hospodársky výhľad je všeobecne pozitívny, napriek pretrvávajúcim geopolitickým rizikám.

Podľa analýzy RENOMIA, prostredie strednej a východnej Európy poskytuje vďaka oživeniu trhu, trvalému podpoisteniu a novým produktom aj v roku 2015 významný potenciál pre rast poistného trhu.

Hospodárske tempo krajín strednej a východnej Európy by malo v tomto roku podľa prognózy Svetovej banky nadviazať na takmer dvojnásobný rast z roku 2014 a pokračovať smerom nahor. Zrýchlenie ekonomickej činnosti je podporené predovšetkým rastúcim domácim dopytom.

Stabilný hospodársky rast v roku 2014 a relatívne pozitívny výhľad na rok 2015 otvorili slovenskej vláde fiskálny priestor. Vládny rozpočet na rok 2015 predkladá ambiciózne plány fiskálnej konsolidácie a podľa prognózy by schodok rozpočtu mal klesnúť z 2,9 % HDP v roku 2014 na 2,0 % v roku 2015.

V poisťovníctve v SR vidno rast v mnohých segmentoch. Príklad: stavebno-montážne poistenie.

Česká národná banka odhaduje v roku 2015 rast reálneho HDP v ČR na 2,6 %. Hlavným motorom rastu bude sektor domácností, ktorý je podľa regionálnych štandardov charakteristický nízkou zadlženosťou. Rast podporia aj stále sa zlepšujúce podmienky na trhu práce. Podobná situácia panuje aj u nás na Slovensku, kde vláda odhaduje rast reálneho HDP vo výške 2,6 %, pričom niektoré prognózy odhadujú nárast o 2,8 %. Rovnako ako v prípade Českej republiky je hlavným motorom silný domáci dopyt.

Poistný trh na Slovensku v roku 2014

Slovenský poistný trh kopíruje vývoj samotnej ekonomiky a očakávaný hospodársky rast bol ovplyvnený aj niektorými negatívnymi udalosťami, napríklad ukrajinsko-ruským konfliktom. V poisťovníctve bol v mnohých segmentoch badateľný rast, a to predovšetkým v segmente neživotného poistenia – konkrétne stavebno-montážneho poistenia. V Českej republike bol zaznamenaný zvýšený záujem o D&O poistenie (poistenie zodpovednosti členov orgánov spoločnosti), najmä v súvislosti s úpravou občianskeho zákonníka na začiatku roka 2014. Táto téma je zaujímavá a dôležitá aj u nás na Slovensku. Obdobne je stále aktuálnejšie poistenie pohľadovok.

Nárast dopytov zaznamenali tiež poisťovací makléri v segmente komplexného poistenia. Záujemcovia o poistenie sa obracajú priamo na poisťovacie maklérov, ktorí im pomáhajú s administratívou, správou ich poistných zmlúv a klienti oceňujú pomoc s nastavením kvalitného a vyváženého poistného programu často „šitého“ na mieru.

V minulom roku bola taktiež upravovaná legislatíva. Bolo novelizovaných niekoľko zákonov, ktoré sa vzťahujú na činnosť poisťovacích maklérov a na poisťovníctvo všeobecne. Príkladom je novelizácia zákona o ochrane spotrebiteľov. Vo všeobecnosti platí, že sa sprísňuje proces dohľadu nad poistením aj nad sprostredkovaním poistenia.

Čo možno očakávať v roku 2015?

Vďaka ekonomickým a sociálnym špecifikám predstavuje poistný trh v regióne strednej a východnej Európy aj naďalej zaujímavú príležitosť. V krajinách východnej Európy pretrvávajú podpoistenie ekonomiky; týka sa rovnako životného, ako aj neživotného poistenia. Navyše, rýchlo mizne jedna z hlavných prekážok rozvoja poistného trhu: po štandardizácii legislatívnych a regulačných podmienok sa v regióne CEE zlepšuje vymáhateľnosť práva. A napokon, v dôsledku celkovej ekonomickej a sociálnej konvergenencie rastú nároky klientov poisťovní na kvalitu produktov a služieb.

Výrazným faktorom, ktorý bude aj tento rok ovplyvňovať európsky trh, je rusko-ukrajinská kríza. Sankcie na vývoz do Ruska dopadajú, čo sa týka poistného trhu, aj na možnosť poistenia projektov. Nielen v tejto súvislosti analytici spoločnosti RENOMIA očakávajú v tomto roku posilňovanie významu poistenia pohľadovok ako bezpečného nástroja v boji proti rastúcemu počtu insolvencií.

Najväčšie šance majú technologicky pokročilé poisťovne s inovatívnym prístupom k IT.

Podľa našich odhadov možno predpokladať rast aj v oblasti poistenia kybernetických rizík, čo už teraz reflektuje vývoj trhu v Českej republike a v Maďarsku. V roku 2016 bude spustená kľúčová reforma regulácie európskeho poisťovníctva Solvency II, ktorá bude slúžiť primárne na zabezpečenie finančnej stability. Celý rok 2015 bude teda v réžii príprav na túto náročnú smernicu.

V súvislosti s meniacou sa politickou situáciou, zmenou legislatívy a vývojom trhu je zjavné, že na nové podmienky musia reagovať aj poisťovne – aktualizáciou existujúcich poistných produktov alebo prípravou úplne nových. Aj preto sa tu otvárajú široké možnosti pre flexibilné poisťovne a poisťovacie maklérov. RENOMIA tiež očakáva, že najväčšiu príležitosť majú technologicky pokročilé poisťovne, teda tie, ktoré hľadajú zdroj svojej konkurenčnej výhody v informačných technológiách.

Martin Michal,
country manažér RENOMIA
Ilustračný obrázok: SXC

Poistenie kybernetických rizík

Táto problematika sa dostáva do popredia záujmu čoraz väčšieho počtu firiem.

S vývojom moderných technológií, ich rozšírením, častejším využívaním internetu a neustále rastúcim počtom mobilných zariadení, ako sú tablety a smartfóny, sa zvyšuje aj riziko úniku citlivých dát. To je každodennou hrozbou pre fungovanie spoločností všetkých veľkostí a pôsobiacich vo väčšine odvetví, no najviac sa týka firiem, ktoré zhromažďujú dáta a pracujú s veľkým objemom údajov o svojich klientoch.

Ide najmä o:

- e-shopy
- online stávkové kancelárie
- spoločnosti z oblasti IT
- spoločnosti z oblasti médií
- sieťových dodávateľov (telekomunikácie, dodávateľov elektriny, vody, tepla a pod.)
- finančné inštitúcie
- hotely
- nemocnice

Medzi možné riziká patria strata informácií z jedného počítača alebo mobilného telefónu, obmedzenie alebo zamedzenie prístupu k firemným informačným systémom, neoprávnený zásah či prerušenie webových služieb alebo hrozby spojené so stratou dát pri využívaní cloudových služieb.

Riziká sa, navyše, neustále vyvíjajú a stávajú komplexnejšími. Hrozia nielen stratami dát klientov, partnerov či zamestnancov spoločnosti, stratou zisku postihnutej spoločnosti, ale tiež poškodením dlhé roky budovaného dobrého mena spoločnosti a stratou dôvery obchodných partnerov a klientov.

Čo všetko sa dá poistiť

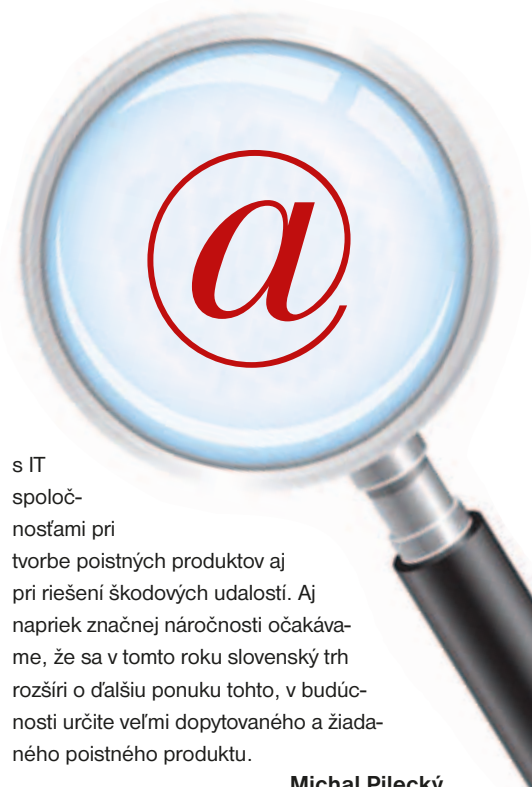
Poistenie kybernetických rizík je kombináciou majetkového poistenia (z ktorého je poskytované poistné plnenie za škody spôsobené poistenému) a poistenia zodpovednosti za škody (z ktorého sú uhradené škody spôsobené tretím osobám, za ktoré poistený právne zodpovedá). Poistenie poskytuje poistnú ochranu pre prípad:

- úniku (straty, odcudzenia) osobných údajov, dát a informácií z informačného systému alebo počítača spoločnosti, ktorý bol spôsobený či už náhodou alebo z nedbanlivosti,
- cieľeného napadnutia informačného systému tretími osobami alebo zamestnancami spoločnosti za účelom získania prístupu k dátam spoločnosti a spôsobenia škody.

Poistenie kybernetických rizík ponúkajú maklérske spoločnosti kooperujúce so zahraničím.

V súčasnosti ponúka na slovenskom trhu poistenia rizík spojených s únikom dát len veľmi málo poisťovní. Je však možné využiť služby poisťovacích maklérske spoločností, ktoré poistenie kybernetických rizík môžu zabezpečiť zo zahraničných trhov. Okrem poistenia opísaných rizík ponúka medzinárodný poistný trh tiež poistenie proti elektronickej a počítačovej kriminalite.

Dôvodmi pomerne obmedzenej ponuky sú predovšetkým náročnosť a špecifickosť tohto produktu, ktorý si vyžaduje značnú expertízu a znalosť IT prostredia. Poisťovne preto spolupracujú

s IT spoločnosťami pri tvorbe poistných produktov aj pri riešení škodových udalostí. Aj napriek značnej náročnosti očakávame, že sa v tomto roku slovenský trh rozšíri o ďalšiu ponuku tohto, v budúcnosti určite veľmi dopytovaného a žiadanejšieho poistného produktu.

Michal Pilecký,
produktový manažér, RENOMIA GROUP

Čísla zo zahraničných štatistík

- každú minútu je zasiahnutých malvérom 232 počítačov;
- 71 % prípadov narušenia bezpečnosti a straty dát sa týkalo MSP (do 100 zamestnancov);
- 96 % útokov bolo veľmi jednoduchých na realizáciu;
- v 97 % prípadov sa dalo predísť strate dát dodržiavaním základných bezpečnostných pravidiel a aktualizácií bezpečnostných systémov.

Lízing v SR: nečakaná expanzia

Trh narástol medziročne o sedminu, financovanie nákladných áut pre firmy až o 25 %.

Obstarávacia cena predmetov, financovaných prostredníctvom členov Asociácie leasingových spoločností SR (ALS SR), dosiahla počas 1. štvrťroka tohto roka výšku 465 miliónov eur, čo bolo medziročne až o 15 % viac. Predstavuje to viac ako 20 000 nových zmlúv, čo bol voči 1. štvrťroku 2014 nárast o 17 %. Ťahúňom trhu bolo financovanie nákladných vozidiel, no silný rast predviedli aj osobné a úžitkové automobily,

ako aj stroje a zariadenia. Výsledky zverejnili v júni.

„Rast lízingu trhu o sedminu, ťahaný až štvrtinovým nárastom financovania nákladných vozidiel a iba o niečo nižším v ostatných hlavných komoditách, je pre nás jednoznačne pozitívnym prekvapením,“ komentoval vývoj na trhu predseda predstavenstva ALS SR Pavol Bojanovský. „Pravdepodobne k tomu prispelo najmä celkové oživovanie európskej a následne aj slovenskej ekonomiky, podporené produkty predajcov áut, ako aj nižšie marže lízingu spoločností, ktoré sú výsledkom poklesu objemu ich opravných položiek, zaknihovaných v krízovom a pokrízovom období,“ dodal.

Dominantným zákazníkom lízingu

spoločností zostáva podnikateľský sektor, ktorého podiel na nových obchodoch bol 83 %. Zvyšných 17 % tvorili spotrebiteľia. Z hľadiska finančných produktov mali klienti najväčší záujem o finančný a operatívny lízing (podiel na nových obchodoch bol skoro 60 %).

Najsilnejšou komoditou na lízingu trhu, aj vďaka výraznému zastúpeniu spotrebiteľov, zostáva financovanie automobilov do 3,5 tony (osobných a úžitkových áut). Nový objem financovania tu v prvom kvartáli dosiahol 254 mil. €, čo bolo medziročne o 14 % viac. Nárast obratu bol ťahaný najmä firemným sektorom až so štvrtinovým rastom; financovanie áut pre spotrebiteľov poskočilo len o desatinu. Celkový počet nových zmlúv dosiahol takmer 17 000. **TA**

Menové vojny našich čias

Vlády a banky vedú boj o exportné príležitosti a ekonomické výhody

Svet sa ocitol v tvrdej, hoci navonok neviditeľnej globálnej vojne. Bojiškom sú devízové trhy a strelivom mena. Tak to vidí hlavný analytik Swissquote Bank Peter Rosenstreich.

• **Popri Európskej centrálnej banke uvoľnili v tomto roku menovú politiku aj ďalšie krajiny. Vy hovoríte o menových vojnách. Je to namieste?**

Myslím si, že áno. Ako inak nazvať súčasné globálne prostredie, ktoré ovplyvňuje množstvo manipulácií a intervencií zo strany centrálnych bánk? Ich cieľom je oslabiť kurzy mien, tým ich spraviť konkurencieschopnejšími a získať tak výhody pre exportérov svojej krajiny. Možno to nie je skutočná vojna, no medzi odborníkmi sa tento výraz často používa.

Namiesto rýchlych menových intervencií nastúpili metódy ako kvantitatívne uvoľňovanie.

V porovnaní s minulosťou sa však zmenila podoba týchto konfrontácií. Predtým mali podobu silných a rýchlych menových intervencií, dnes je to pomalší, jemnejší proces. Ide o verbálne intervencie, pokles úrokových mier alebo o tlačenie nových peňazí do obehu, čiže kvantitatívne uvoľňovanie. Tieto nástroje využívajú centrálné banky v súčasnosti často a systematicky. Od finančnej krízy sa nachádzame v období globálnej stagnácie. Ekonomický rast dosahuje historicky najnižšie hodnoty a rovnako je nízka aj inflácia.

• **Vlani na jeseň došlo k výraznému pádu kurzu eura, v priebehu niekoľkých týždňov až o tretinu. Aj to považujete za súčasť menovej vojny?**

Samozrejme. Politici to nepriznávajú, ale realita je jasná. Všetci videli, aký mala úspech americká centrálna banka s kvantitatívnym uvoľňovaním,

Peter Rosenstreich

ako sa jej podarilo naštartovať ekonomiku vďaka slabšiemu doláru. Podobným príkladom bolo Japonsko s rovnakým opatrením centrálnej banky – a opäť slabý jen oživil tamojšie hospodárstvo. Šéf ECB Mario Draghi si to veľmi dobre uvedomil.

Nemecké štátne dlhopisy s desaťročnou platnosťou sa predávali s úrokovými sadzbami 0,3 až 0,4 percenta, a to je mimoriadne málo. Len samotné nízke úrokové sadzby nedokážu spašiť a rozbehnúť ekonomiku. Na druhej strane,

Devízové trhy a menové kurzy – priestor nenápadnej vojny.

oslabené euro prináša komparatívnu výhodu pre exportérov a stimuluje výrobu.

• **Slabšie euro je teda v záujme eurozóny...**

Presne tak a dokazujú to štatistiky obchodnej bilancie, výroby i pracovného trhu. Rovnako vďaka slabšiemu euru vidno aj rastúcu dôveru v budúci priaznivý ekonomický vývoj. Tento ukazovateľ je na výrazne vyššej úrovni ako pred dvanástimi mesiacmi a je mimoriadne dôležitý, lebo keď ľudia neveria v priaznivý vývoj a budúcnosť, menia negatívnym spôsobom aj svoje spotrebiteľské a investičné návyky.

• **Kto sú hlavní hráči v súčasných menových konfliktoch?**

Pravidlá určujú najväčšie a najsilnejšie krajiny: USA, Japonsko, Čína, EÚ. Na nich jednoznačne vidno, ako medzi sebou bojujú prostredníctvom menových kurzov.

• **Aké riziká môžu priniesť tieto menové vojny medzi globálnymi hráčmi?**

Napríklad je to znižovanie hodnoty prostredníctvom tlačenia peňazí a umelého vytvárania likvidity. To, čo robia centrálné banky, je eróziou monetárneho systému. Sú aj sekundárne riziká. Čína devaluje svoju menu, a tým vytvára tlak na menšie krajiny v regióne juhovýchodnej Ázie, ako Vietnam, Malajzia, Indonézia, Thajsko, ktoré musia potom reagovať.

Americký FED pomohol oslabením dolára znovunaštartovať ekonomiku.

Thajsko malo v posledných rokoch úroky nastavené pomerne vysoko, čo spôsobilo, že jeho mena baht mala výrazne najsilnejší kurz v oblasti. Výsledkom bol pokles exportu a dopytu po thajských výrobkoch. Krajina preto musela pristúpiť k agresívnemu zníženiu úrokových sadzieb, a tým aj k oslabeniu svojej meny s cieľom opäť dosiahnuť lepší vývoj obchodnej bilancie. Čo iné to je ako menová vojna?

• **Kvantitatívne uvoľňovanie znamená viac peňazí v obehu. Viac peňazí prináša**

investície, spotrebu a tlak na rast cien. V EÚ to však nevidno. Inflácia sa stále drží na nule, či dokonca prechádza do deflácie. Aký je dôvod?

Tieto peniaze sa v plnej miere nedostávajú do ekonomiky a vytvárajú bubliny v oblasti kapitálových aktív. Banky ich vo veľkej miere investujú

Slabšie euro posilňuje dôveru v budúci priaznivý vývoj, čo podporuje spotrebu.

do cenných papierov a nedávajú ich prostredníctvom úverov firmám a domácnostiam v miere, ako očakávala ECB. Toto sa stalo v predchádzajúcich desaťročiach v Japonsku. Peniaze sa nedostávajú do obehu, miera investícií sa významne nezvyšuje, a tým chýba aj tlak na rast inflácie.

• **Kto v Európe najviac profituje zo slabého eura? Motor EÚ, Nemecko, dokázalo vytvárať veľké prebytky obchodnej bilancie aj pri silnom eure...**

A pri slabom eure o to viac. Je to stimul pre ekonomiky, ktoré tvoria základ eurozóny, ako Nemecko, Francúzsko či Taliansko. Z neho potom dokážu profitovať, hoci menej, aj krajiny, ktoré sa nachádzajú na jej periférii, ako sú Portugalsko alebo Grécko.

• **Keď spomínate Grécko, aký osud mu predpovedáte?**

Súčasnú hodnotu gréckych dlhopisov sú neudržateľné. Jedinou alternatívou je ich drastická reštrukturalizácia alebo odpustenie časti dlhov.

Pre blízku budúcnosť eurozóny bude mať význam vývoj v Grécku.

Nanešťastie, nevidno vôľu veriteľov urobiť to. Riešením môže byť odchod Grécka z eurozóny.

• **Poškodilo by to eurozónu?**

Eurozóna si za päť rokov posilnila obranné mechanizmy, ktoré môže v prípade odchodu Grécka využiť. Na druhej strane, vidím psychologické riziko, ktoré by mohli citlivo vnímať finančné trhy. Ak opustí eurozónu jedna krajina, je otázne zotrvanie ostatných. Tým by mohlo prísť euro o dôležitú a dlho budovanú stabilitu.

• **Euro by to zrejme oslabilo...**

Očakávam, že euro sa do konca roka dostane na úroveň parity s dolárom. Rozhodujúci podiel na tom bude mať vývoj v Grécku.

Prípravila TA
Foto: TASR

Šéf ECB Mario Draghi a predseda Euroskupiny Jeroen Dijsselbloem majú stále čo riešiť.

TOP ženou slovenského biznisu je R. Ovesny-Straka

TOP ženou slovenského biznisu za rok 2015 sa stala generálna riaditeľka a predsedníčka predstavenstva poisťovne Kooperatíva Regina Ovesny-Straka. Rozhodla o tom porota zložená z manažérov z rôznych odvetví hospodárstva. Anketu, ktorej výsledky vyhlásili v júni v Bratislave, už štvrtý rok organizujú Hospodárske noviny a ich generálny partner PwC. Nominovaných bolo desať žien pôsobiacich v manažérskych pozíciách, ktoré majú za sebou zaujímavý profesionálny príbeh. Porota prihliadala aj na význam a goodwill spoločností, v ktorých pôsobia.

R. Ovesny-Straka pochádza z Viedne, ale jej kariéra je spojená aj so Slovenskom. V roku

1994 sa stala členkou predstavenstva Creditanstalt, a. s., Bratislava. Od roku 2001 stála na čele Slovenskej sporiteľne a bola zároveň prezidentkou Slovenskej bankovej asociácie. V rokoch 2009 – 2014 pôsobila opäť v Rakúsku ako šéfa Salzburger Sparkasse.

JF

Slovenský úspech podľa Jakobsena

Slovenská ekonomika prešla dlhú cestu, aby sa vrátila späť na rastovú koľaj. Konštatoval to počas návštevy Bratislavy hlavný ekonóm Saxo Bank Steen Jakobsen. „Ak bolo Slovensko v nejakých veľkých problémoch v rokoch 2007 – 2008, tak teraz celkom určite vedie, čo sa týka štrukturálnych reforiem. Myslím si,

že aj vláda, aj slovenské firmy sú veľmi pružné,“ povedal.

Hlavný vplyv na hospodársky rast majú podľa neho externé faktory. „Politici na Slovensku chcú byť určite vnímaní ako tí, ktorí vytvorili pozoruhodné hospodárske oživenie. Som však presvedčený, že 75 % úspechu Slovenska pochádza z externých zdrojov. Pokračovanie tohto úspechu bude do veľkej miery závisieť aj od toho, čo sa bude diať v zahraničí,“ upozornil S. Jakobsen. Na druhej strane, nezanedbateľný je aj domáci dopyt. „Spotreba domácností je veľmi vysoká v porovnaní s ostatnými krajinami, čiže je tu tendencia, že ľudia peniaze miňajú. Je to indikátor toho, že veria v budúcnosť krajiny,“ tvrdí analytik. Slovensko sa tak odlišuje od krajín ako Maďarsko či Slovinsko, kde je miera spotreby nižšia.

VN/TA

Veľká korupcia, únos štátu a iné radosti

Nie v každej krajine pracuje verejná správa pre verejný záujem

Prečo sa niektorým štátom darí potláčať korupciu a iným nie? Čo je to vlastne korupcia a odkiaľ sa v spoločnosti šíri – viac zdola alebo zhora?

Pod potláčaním korupcie (control of corruption) rozumieme schopnosť spoločnosti obmedziť individuálne korupčné správanie, definované ako nespravodlivé rozdeľovanie verejných statkov vedúce k neoprávnenému súkromnému zisku. Dôležitým cieľom je presadiť individuálnu morálnu integritu ako normu v politike a verejnej službe a stav, v ktorom štát nie je ovládaný partikulárnymi záujmami. Príklady úspešného aj neúspešného boja proti korupcii priniesla nedávna správa vypracovaná v rámci výskumného projektu ANTICORRP podporeného Európskou komisiou.

Široký tieň protekcionárstva a partikularizmu

Niektoré jasné dôkazy hovoria, že to, čo sa nazýva korupciou, je determinované kontextom správy vecí verejných (governance) a nie individuálnym správaním. Pre výskumníkov je zásadnou otázkou, prečo niektoré spoločnosti dosiahli vo svojom vývoji vysoko etický prístup k správe spoločných vecí a potlačili výskyt korupcie – a iné nie.

Korupciu determinuje viac štýl správy vecí verejných ako individuálne správanie.

Protikorupčné stratégie sú väčšinou navrhnuté tak, že riešia úplatkárstvo. Z celkového pohľadu je však úplatkárstvo len špička ľadovca. Podľa kvalifikovaných výskumov predstavuje zásadný problém v prvom rade protekčné zvýhodňovanie (favouritism) a presadzovanie súkromných záujmov vo verejnej správe. Dve tretiny zo 114 000 respondentov prieskumu Globálneho barometra korupcie (GCB) z roku 2013 v 107 krajinách sa domnievajú, že protekcionárstvo je v ich krajine pravidlo, nie výnimka. Viac

ako polovica je presvedčená, že ich vláda je v područi súkromných záujmov. Ale s úplatkom mala v sledovanom roku skúsenosť iba štvrtina opýtaných.

Protekcionárstvo vo verejnej správe, skorumpovanosť jej úradníkov a ovládanie štátu súkromnými záujmami sú rôzne aspekty „veľkej“ korupcie, ktorá bráni presadzovaniu výberu na základe schopností a poctivosti a nie konexii alebo privilégií. Vnimanie týchto javov respondentmi prieskumu GCB je vo vzájomnej korelácii. Verejnosť pociťuje korupciu prakticky vo

všetkých zásadných aspektoch života, ako sú napr. vzdelávanie, kariéra a verejný život. V rámci nich ovplyvňuje mechanizmy možností kariérneho vzostupu, dosahovania individuálnych cieľov a zo širšieho pohľadu samotný spôsob, akým funguje štát.

Úplatky dajú tí, ktorých systém znevýhodňuje

Úplatkárstvo je síce v spoločnosti prítomné a súvisí s vnímaním celkovej korupcie, je však výsledkom zložitejšieho usporiadania

Vnimanie nerovnosti a úplatkov v zdravotníctve

Región	Rovnosť prístupu k pacientom v systéme verejného zdravotníctva		Nerovnosť v systéme verejného zdravotníctva	
	Respondenti, nazdávajúci sa, že ku každému sa prístupuje rovnako (%)	Dali úplatok, hoci nevnímajú nerovný prístup (%)	Respondenti, nazdávajúci sa, že sa k nim neprístupuje rovnocenne (%)	Dali úplatok, pretože vnímajú nerovný prístup (%)
Severná a západná Európa	64	2	36	98
Južná Európa	58	7	42	93
Noví členovia EÚ	47	13	53	87
Nečlenovia EÚ*	53	10	47	90

*Vybrané kandidátske a asociované krajiny. Zdroj: QOG prieskum ANTICORRP 2013

a diferencovaného prístupu k výhodám. Kým pre „veľkú“ korupciu sú rozhodujúce štruktúrne faktory (Treisman 2000), úplatkárstvo je väčšinou podmienené okolnosťami. Prakticky každý človek je v stave ponúknuť úplatok v prostredí, kde prevláda korupcia a sociálny determinizmus je silnejší ako jednotlivec.

Protikorupčné stratégie zväčša riešia úplatkárstvo, ktoré je len špičkou ľadovca.

Inými slovami, tam, kde pravidlá hry určujú partikulárne záujmy, sa podplácanie stáva spôsobom, ako čeliť iným druhom zvýhodňovania – napríklad, keď si jednotlivec alebo firma, ktorá nie je súčasťou určitej siete privilegovaných, musí svoj prístup „dnu“ kupovať. V takom prostredí je protekčné zvýhodňovanie oveľa rozšírenejšie ako podplácanie a nie je medzi nimi skoro žiadna štatistická korelácia. Z tej časti respondentov GCB 2013, ktorí sa nazdávali, že verejná služba v ich krajine je veľmi alebo úplne skorumpovaná (čiže z väčšiny), viac ako dve tretiny mali na mysli protekcionárstvo, teda získavanie privilégií na základe klientelizmu, nepotizmu a konexii.

S uvedenými výsledkami súvisí aj neprekvapivé zistenie, že tí, čo dávajú úplatky v prostredí veľkej korupcie, v prieskume uviedli nižšiu spokojnosť so službami verejnej správy. Tú totiž musia „podmazávať“ – poskytovať dodatočný poplatok za to, aby s ňou vybavili svoje veci. Pre

tých, ktorí sú od moci ďalej, je teda motiváciou podplácania väčšinou snaha o rovnocenný prístup k určitej službe a vyrovnanie šance s tými, ktorí majú konexie.

Dobrou ilustráciou je situácia vo verejnom zdravotníctve. Iba 36 % ľudí v západoeurópskom „jadre“ EÚ si myslí, že zaobchádzanie pri liečbe s rôznymi pacientmi je nerovnaké. V skupine stredomorských krajín je to už 42 % a v prístupujúcich a kandidátskych krajinách 47 %. Až 53-percentný podiel respondentov, ktorí vnímajú nerovnaké zaobchádzanie v zdravotníctve, je však v nových členských štátoch EÚ (tabuľka 1).

Protekcia – brána ku kariére

Krajiny, ktoré nedostatočne potláčajú korupciu, trpia jej vážnymi sociálno-ekonomickými dôsledkami. Vysoký stupeň korupcie spôsobuje odlev mozgov; veľká časť z najvzdelanejších

ľudí odchádza do viac „meritokratických“ krajín, teda tam, kde môžu bez prekážok uplatniť svoju kvalifikáciu a rozbehnúť kariéru. Investície ich domovskej krajiny do vzdelávania potom vychádzajú nazmar a v konečnom dôsledku tým trpí jej ekonomický rozvoj (Mungiu-Pippidi 2013, Ariu a Squicciarini 2013).

Tam, kde pravidlom je právo silnejšieho, podplácanie je možnosť, ako vyrovnať hendikep.

Korupcia generuje vysoké náklady obetovanej príležitosti vinou narušenej či chýbajúcej spravodlivej súťaže v kľúčových oblastiach – od prijímania na školy po zamestnávanie vo verejnom sektore; od protekčného rozdeľovania

Politické systémy a potlačanie korupcie

Rozdelenie krajín do štatistických tercilov podľa miery korupcie*

krajiny**	spodný tercil	stredný tercil	horný tercil	spolu	priemerné skóre
nedemokratické	51	24	3	78	3,06
s volebnou demokraciou	22	57	35	114	5,33
spolu	73	81	38	192	

*Umiestnenie podľa skóre 0 až 10; vyjadruje mieru potlačenia korupcie vo verejnej správe (vyššie číslo = menej korupčné prostredie)

**Rozdelenie vzhľadom na de facto slobodné a spravodlivé voľby.

Zdroj: Control of Corruption (World Bank Institute, 2012); klasifikácia volebných demokracií je podľa Freedom House.

verejných prostriedkov po nerovný prístup k platiteľom daní. V QOG (Quality of Government) prieskume projektu ANTICORRP z roku 2013 na vzorke 88 000 Európanov sa iba občania v krajinách severnej/západnej Európy väčšinou stotožnili s tvrdením, že kariérny postup vo verejnom alebo súkromnom sektore je z väčšej časti založený na tvrdej práci a kompetentnosti. Pre zvyšok Európy sa zdá byť vstúpenkou k úspechu v ich spoločnosti protekčné zvýhodňovanie spojené s konexiami – teda najškodlivejšia (a najrozšírenejšia) forma korupcie (Charron 2013).

Únos štátu a beztretnosť elít

Tak ako správanie jednotlivca musí byť vnímané v kontexte štýlu spravovania vecí verejných, aj štát treba chápať v kontexte danej spoločnosti. Rozdelenie zdrojov v spoločnosti odráža jednak „vzdialenosť od moci“, jednak dominantný mechanizmus výmeny (exchange mode) postavený buď na výkonnosti (trh), alebo na dobývaní renty (násilie, korupcia).

Skorumpovaní úradníci, protekcie a ovládanie štátu súkromnými záujmami sú aspekty „veľkej“ korupcie.

V spoločnosti, kde dominuje partikularizmus, bude protekčné zvýhodňovanie hlavným kritériom rozdeľovania zdrojov. Bude tam rozšírené využívanie konexii všetkého druhu, výmeny „láskavosti“ a peňažných stimulov. Partikularizmus v spoločnosti pracuje v prospech tých, ktorí majú k dispozícii viac mocenských zdrojov. Slabší pritom majú svoju obranu – ak pociťujú, že sú znevýhodnení, vyhľadávajú protekciu, uchylujú sa k podvádzaniu, podplácaniu, daňovým únikom a plejáde ďalších praktík na eliminovanie nerovností (Scott 1972).

Elity v spoločnostiach s vysokou mierou partikularizmu využívajú „kultúru beztretnosti“. ňou si zvyšok populácie, pozorujúci ich správanie, zasa ospravedľňuje vlastné neetické správanie.

Potláčať korupciu sa viac darí v demokratických štátoch, ale neplatí to univerzálne.

Rôzne prepojené vertikálne a horizontálne výmenné siete v takejto spoločnosti ďalej udržiavajú partikularistický charakter transakcií (della Porta a Vanucci 1999) a systémový rozmer celého problému.

Najväčší hráči v takýchto spoločnostiach sa zmocňujú štátu a s jeho pomocou nasmerujú distribúciu verejných prostriedkov sebe, svojim spojencom a ku klientom. Robia to buď otvorene v rámci neopatrimonálnych režimov (t. j. pri legálnom dedení moci), alebo skrytejšie v režimoch, v ktorých formálne existuje súťaž o moc, ale faktickým pravidlom hry je aj tak partikularizmus.

Korupcia a slobodné voľby: volič je... nedôležitý

Predmetom výskumu ANTICORRP bol aj vzťah medzi mierou korupcie, ako ju indikuje Svetová banka, a konaním slobodných volieb v danej krajine, ktoré zasa sleduje organizácia Freedom House. Výsledok v hlavných črtách vyjadruje tabuľka (tab. 2), ktorá o. i. rozlišuje tri stupne z hľadiska úrovne (potláčania) korupcie. Najpriaznivejší stupeň, ktorý možno označiť ako univerzalizmus, teda režim s účinným potláčaním korupcie, je prítomný v 35 demokraciách so slobodnými voľbami v hornom tercile a iba v troch nedemokratických režimoch: v Katare, Spojených arabských emirátoch a Singapure. Priemerné skóre všetkých demokracií, nekorupčných aj korupčných, je výrazne lepšie ako to „nedemokratické“ (5,33

oproti 3,06 – údaje za rok 2012). Prítom však počet neopatrimonálnych režimov v dvoch spodných terciloch (krajiny s „korupčným“ a „veľmi korupčným“ prostredím) je približne rovnaký ako počet korupčných a veľmi korupčných demokratických krajín.

Etický univerzalizmus sa zdá byť viac ideálom ako reálnym spôsobom vykonávania správy vecí verejných, keďže skóre potláčania korupcie nad hodnotou 9 (na stupnici od 0 do 10) dosiahli iba škandinávské krajiny (Dánsko, Nórsko, Švédsko, Fínsko), Austrália, Nový Zéland, Švajčiarsko, Holandsko, Luxembursko a Singapur. Patria do širšej hornej skupiny, ktorá je z civilizačného hľadiska pomerne kompaktná – sú v nej najmä západoeurópske a anglosaské krajiny, ako aj niektoré ich bývalé kolónie spolu s Japonskom. Strednú skupinu krajín, v ktorej stále zápasia princípy partikularizmu a univerzalizmu, tvorí 22 krajín vrátane Slovenska (index v r. 2013: 5,12) a Českej republiky (5,38).

Alina Mungiu-Pippidi
riaditeľka Európskeho výskumného centra pre potláčanie korupcie a budovanie štátu, Berlín
Titulok a medzititulky redakcia;
obrázky: SXC

Pozn.: Článok vznikol na báze príspevku „Why Control of Corruption Works – When it Does“ vypracovaného v rámci projektu ANTICORRP, v spolupráci so Školou komunikácie a médií, n. o., Bratislava.

Literatúra:

- Ariu, A., Squicciarini, M. P. (2013): The Balance of Brains – Corruption and Migration; EMBO reports, 14.
- Charron, N. (2013): European Perceptions of Quality of Government: A Survey of 24 Countries. In: A. Mungiu-Pippidi (ed.) The Anticorruption Report, Vol. 1: Controlling Corruption in Europe; Berlin, Barbara Budrich Publishers.
- della Porta, D., Vannucci, A. (1999): Corrupt Exchanges: Actors, Resources, and Mechanisms of Political Corruption; New York, Walter de Gruyter.
- Mungiu-Pippidi, A. (2013): Global Comparative Trend Analysis Report; ANTICORRP project.
- Mungiu-Pippidi, A. (2014): Why Control of Corruption Works – When it Does; ANTICORRP project. In: A. Mungiu-Pippidi (ed.) The Anticorruption Report, Vol. 2: The Anticorruption Frontline; Berlin, Barbara Budrich Publishers.
- Neild, R. R. (2002): Public Corruption: The Dark Side of Social Evolution. London, Anthem Press.
- Scott, J. C. (1972): Political Corruption; Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall.
- Treisman, D. (2000): The Causes of Corruption: a Cross-National Study. Journal of Public Economics, 76 (3).

Organizácia práce, pracovný čas a zamestnanecké benefity

Pohodu na pracovisku a s ňou aj výkon ovplyvňujú ústretové kroky k potrebám zamestnancov z hľadiska organizácie práce a pracovného času.

K obľúbeným benefitom firiem na Slovensku patrí flexibilný pracovný čas, kedy zamestnanci nemajú pevne stanovený začiatok a koniec pracovnej doby. Aspoň pätina zamestnancov má túto výhodu v 56 % slovenských podnikov, ako ukázal prieskum nadácie Eurofound za rok 2013. To je tesne nad priemerom Európskej únie. Lídrom je v tomto smere Fínsko, kde rovnakému podielu zamestnancov poskytujú takýto benefit zhruba 8 z 10 podnikov. Naopak, v Chorvátsku a Bulharsku to je len približne štvrtina spoločností.

Nadčasy a náhradné voľno

Podľa iného prieskumu z roku 2010 trávia 4 z 10 zamestnancov v práci viac ako povinných 40 hodín týždenne. Vo všeobecnosti po prekročení tohto limitu, pri štandardnom osemhodinovom pracovnom čase, už takpovediac nadčasujú. Detaily, samozrejme, závisia od konkrétnej pracovnej zmluvy. Asi štvrtina podnikov na Slovensku však neumožňuje nadčasy v budúcnosti vymeniť za voľno. Stále je

Asi štvrtina firiem v SR neposkytuje pracovníkom kompenzácie za nadčasy.

to však lepšie ako priemer EÚ, v rámci ktorej náhradné voľno neposkytuje žiadnemu zo zamestnancov zhruba každá tretia spoločnosť. Aj v tomto prípade sa oplatí byť zamestnancom vo Fínsku, kde až 84,5 % podnikov poskytuje všetkým zamestnancom za hodiny navyše deň voľna (pričom 11,4 % aspoň niektorým). Naopak, na Cypre a v Grécku si voľno navyše neuzijú pracovníci 7 z 10 firiem.

Rotácia v práci

Pre mnohých zamestnancov je čoraz dôležitejším faktorom spokojnosti v práci možnosť

rozvíjať sa. Aby sa predišlo stagnácii alebo istému stereotypu, ponúkajú niektorí zamestnávateľi svojim zamestnancom možnosť rotovať, resp. vymieňať si úlohy, ktoré môžu, ale nemusia vyžadovať odlišné skúsenosti a schopnosti. Na Slovensku to však ešte nie je bežnou praxou, takže v 40 % podnikov sa s touto praktickou nestretáme. Len v približne pätine spoločností má s takouto rotáciou skúsenosť väčšina zamestnancov.

V tomto prípade je najďalej Slovinsko, kde si väčšina alebo aspoň niektorí zo zamestnancov vymieňajú úlohy až v 9 z 10 firiem. Naopak, s novými úlohami sa v práci nestretne žiaden zo zamestnancov až v 62 % podnikov v Dánsku. Takáto rotácia sa najčastejšie uplatňuje v stavebníctve a priemysle, najmenej vo finančných službách.

Samostatná verus tímová práca

Rozhodovanie o nástupe do toho-ktorého zamestnania do istej miery ovplyvňuje aj to, či bude pracovník pracovať samostatne alebo v tíme. Autonómne tímy, v ktorých členovia sami rozhodujú o vykonávaní úloh, na

Slovensku zatiaľ nie sú obvyklé. Majú ich ani nie v 10 % podnikov. Priemer EÚ je viac

Slovensko drží v EÚ prvenstvo v podiele samostatnej práce pracovníkov.

ako dvojnásobok, najviac v severných krajinách – vo Fínsku, v Dánsku a vo Švédsku. Slovensko drží v EÚ prvenstvo, pokiaľ ide o samostatnú prácu pracovníkov. Až pre 40 % našich podnikov je totiž tímová práca, takpovediac, cudzím pojmom. Najmenej zamestnancov pracujúcich individuálne je v susednom Rakúsku a tiež na Malte. V každom druhom podniku na Slovensku však nájdeme tímy vedené vedúcim. Vo všeobecnosti sú v tretine európskych spoločností ich zamestnanci súčasťou viacerých tímov súčasne.

Dominika Ondrová, Poštová banka

Ilustračné obrázky: SXC

Aby zamestnanci neodchádzali...

Ako si udržať kvalitných zamestnancov? Prečo noví odchádzajú v skúšobnej lehote a prečo tí dlhodobí nie sú lojálni? Príčinu často nachádzame už v adaptačnom procese nového zamestnanca.

Dá sa povedať, že žiadny nováčik nechce robiť chyby a chce vykonávať svoju prácu správne. Po nástupe do zamestnania prejde zaškolením, po ktorom by mal byť schopný podávať očakávaný výkon. To sa však často nedeje; zamestnanci stále robia chyby a sami sú nespokojní. Táto frustrácia vedie potom k rozhodnutiu opustiť novú prácu ešte v skúšobnej lehote. Nespokojní sú aj dlhodobí zamestnanci – investujú svoj čas do nekonečného zaškoľovania nováčikov, čo im bráni vykonávať ich vlastnú prácu na 100 %. Výsledkom je opäť demotivácia.

TWI – Training Within Industry

Je vôbec možné tento gordický uzol preťať? Častým riešením je „rýchlokurz“ komunikácie a motivácie, od ktorého však nie je možné čakať žiadne zázraky. Receptom je dôkladná analýza adaptačného a zaškoľovacieho procesu, ktorá ukáže, že príčiny problémov sú

obvykle inde, než by sme ich čakali. Metodika Training Within Industry (TWI) odhaľuje príčiny problémov pomocou Mystery Employee – konzultant, ktorý vystupuje v pozícii nového zamestnanca, prichádza do spoločnosti, aby si prešiel celý náborový, nástupný a adaptačný proces. „Vedenie firiem býva veľmi prekvapené, ako niektoré procesy v tejto oblasti skutočne fungujú – či skôr nefungujú,“ konštatuje Markéta Šimáková, partnerka spoločnosti

Firmy často neposkytnú novým pracovníkom kvalitné zaškolenie a dostatočne sa im nevenujú.

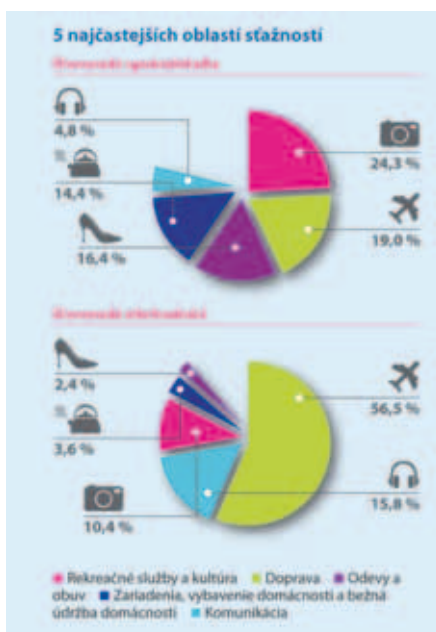
DMC management consulting a certifikovaná trénerka TWI, a dodáva: „Prvé, čo sa zamestnanec niekedy dozvedá, sú triky a rady, ako sa v práci „nepretrhnúť“. Druhý nesprávny krok je nekvalitné zaškolenie a tretí, že sa zamestnancovi nikto poriadne nevenuje. Ten ➔

Väčšie práva pre spotrebiteľov v EÚ

Pri nákupe v obchode a cez internet či platební za energie má každý občan EÚ jasné práva. Už rok je účinná smernica Európskej komisie č. 2011/83/EÚ o právach spotrebiteľov. Nedávny prieskum však ukázal, že iba 12 % ľudí tieto svoje práva pozná, a teda dokáže naplno využívať.

Smernica zosúladzuje vnútroštátne spotrebiteľské predpisy jednotlivých členských krajín. Spotrebiteľia teda môžu využívať rovnaké práva bez ohľadu na to, kde v EÚ nakupujú. Pritom sa o. i. odstraňuje cenová netransparentnosť pri nákupoch na internete. Všetky položky, zahrnuté v konečnej cene, musia byť jasne uvedené. Nesmú sa používať vopred zaškrtnuté políčka, kupujúci musia pred zaplatením potvrdiť, že s príslušnou platbou súhlasia.

Ak chce spotrebiteľ svoj nákup zrušiť, má k dispozícii štandardný európsky formulár, čo mu uľahčí odstúpiť od zmluvy, uzavretej mimo svojej krajiny. Čas, počas ktorého môže odstúpiť od nákupu na diaľku (napr. online) alebo mimo obchodných priestorov (ak ho predajca navštívi), sa v EÚ predlžuje z doterajších 7 na 14 dní. Európske spotrebiteľské centrum v SR sa od roku 2006 zaoberalo asi 4 000 podnetmi,

pričom tretina z nich sa týkala nákupov cez internet. Naši občania sa pri nákupoch za hranicami najviac sťažujú na problémy spojené so službami cestovného ruchu či dopravou. Až 36 % z nich sa sťažovalo na obchodníkov z Česka, potom 12 % na Nemcov a 9 % na Poliakov. Zdá sa teda, že práve v týchto krajinách Slováci nakupujú najviac. Pri opačnom porovnaní je to

inak. Na slovenských obchodníkov sa najviac sťažujú spotrebiteľia z Rakúska (19 %), Maďarska (15 %) a prekvapivo zo Švédska (13 %).

JF/DT

Susedské vzťahy a poistenie

Ak nastane udalosť, ktorou klient jeden sused spôsobí škodu druhému susedovi, k zachovaniu ich dobrých vzťahov môže prispieť poistenie nehnuteľnosti a najmä zodpovednosti za škodu. Majitelia bytov či rodinných domov by mali mať uzavreté takéto poistenie.

Z praxe Wüstenrot poisťovne, a. s., sú známe časté prípady, keď z dôvodu poruchy na potrubných rozvodoch vody v byte poisteného dôjde k úniku vody, ktorá spôsobí zatečenie v byte suseda bývajúceho nižšie. V takom prípade obvykle obhliadajúci technik dokumentuje poškodenia aj príčinu ich vzniku. Následne môže poškodený požiadať o náhradu škody na základe rozpočtu nákladov alebo predložených faktúr. Neraz sa však stáva, že poškodení nevedia, na čo majú nárok, prípadne ako a voči komu majú svoje oprávnené nároky uplatňovať. S tým im môže pomôcť asistenčná služba poisťovne.

IK

➔ skúša vykonávať prácu správne, ale s malým úspechom; ak sa domáha rád skúsenejších, má pocit, že obťažuje. A to nikto dlho dobrovoľne nevydrží. Služobne starší zamestnanci sú tiež nespokojní, pretože investujú svoju energiu niekam, kde to neprináša očakávaný výsledok.“

Modul Job Instruction

Nastavenie štandardného procesu zaškolenia pomocou modulu Job Instruction metodiky TWI väčšinu týchto problémov odstráni. Zaškolenie je rýchlejšie, kvalitnejšie, noví

zamestnanci spokojnejší, služobne starší šetrí čas aj vlastné nervy. Celková atmosféra vo firme sa zlepšuje. Mení sa spôsob myslenia

Metodika TWI využíva aj metódu Mystery Employee – konzultant vystupuje ako nový zamestnanec.

zamestnancov, znižuje sa plytvanie. „Metodikou úspešne používa už okolo 40 firiem vo výrobe

a službách na Slovensku a v ČR a výsledky sú skutočne obdivuhodné, napríklad čas zaškolenia skracujeme v priemere o 30 %“, dodáva Markéta Šimáková.

Implementácia metodiky TWI v Slovenskej a Českej republike je dostupná prostredníctvom TWI Institute Czech Republic, založeným spoločnosťou DMC management consulting v licencií amerického TWI Institute. Tréneri sú vyškolení priamo spoluautorom novodobej formy metodiky Patrickom Grauppom.

PR

Obrázky: DMC/Shutterstock, TASR

TWI - TRAINING WITHIN INDUSTRY

- o Štandardizácia práce
- o Zvýšenie produktivity a kvality
- o Rýchlejšie zaškolenie
- o Bezpečnosť práce
- o Zlepšenie disciplíny
- o Riešenie problémov

Giving People the Skills to Succeed

Training Within Industry (TWI) je praktická metóda zavádzania princípov neustáleho zlepšovania základných zručností vedúcich a všetkých, ktorí riadia tímy.

TWI je nevyhnutnou súčasťou Lean Production a ďalších metód kontinuálneho zlepšovania vrátane Toyota Production System.

Metóda je aplikovaná priamo v prevádzke s okamžitým zavádzaním nadobudnutých schopností.

Tri základné metódy – Job Instruction, Job Methods a Job Relations – sú v súčasnosti dostupné aj pre slovenské firmy.

Exkluzívnym partnerom vlastníka metódy, amerického TWI Institute, pre Slovenskú a Českú republiku je spoločnosť DMC management consulting.

Bez dôrazu na priemysel nebude EÚ globálne úspešná

Západ sa musí vrátiť k industriálnej tradícii, východ – modernizovať

Vyplyva to z výskumov Roberty Capellovej, profesorky milánskej polytechniky, odborníčky na regionálnu ekonomiu. Ako príklad uvádza automobilky na Slovensku a v Maďarsku.

• **Vo svojich analýzach delíte EÚ na západoeurópsku pätnástku a nových členov z východu. Prečo toto delenie, tradičné v minulých dekádach?**

Dôvodom je rozdielny historický vývoj. Napriek tomu, že už viac ako desaťročie sú spolu členmi Únie, stále majú špecifiká a rozdielnosti. Kým západné krajiny sa spoliehajú viac na interné zdroje ekonomického rastu, východná časť stále závisí najmä od zahraničných investícií, ktoré dokáže priťahnuť.

Rozdiely sú aj v sektorovom usporiadaní hospodárstva. Stredo- a východoeurópske krajiny sa pred krízou skôr orientovali na priemyselnú výrobu. V západoeurópskych ekonomikách dominovali najmä služby.

Priemyselná tradícia západnej Európy je sľubným interným zdrojom jej ekonomického rastu.

Tretím dôvodom je stupeň urbanizmu a geografického vývoja. V krajinách strednej a východnej Európy sa ekonomické aktivity zhromažďujú okolo nejakého centra, väčšinou hlavného mesta. Tento región sa tak vyvíja rýchlejšie ako zvyšok krajiny.

• **Tvrdíte, že EÚ musí teraz hľadať nové cesty ekonomického rastu. Pre západnú Európu odporúčate presne opačný smer, akým sa vyvíjala do krízy, čiže návrat k rozvíjaniu priemyslu. Zameranie na služby sa neosvedčilo?**

Roberta Capellova

Je tam stále silná priemyselná tradícia, mohla by sa však stratiť. Ide o množstvo pracovných miest v technologicky náročných, no tradičných odvetviach, napríklad v textilnom priemysle. Ten je dôležitou časťou talianskej ekonomiky, no po kríze hrozí, že stratí konkurencieschopnosť. Firmy z tohto odvetvia v posledných 10 – 15 rokoch zatvárali doma prevádzky a presúvali sa na východ za nižšími nákladmi. Rozdiely v platoch sa však znižujú, preto opäť začína mať zmysel vyrábať napríklad v talianskych textilkách; náklady sú už podobné.

• **Ako však chcete konkurovať Ázii, kde sú pracovné náklady stále nižšie?**

Jedine vyššou kvalitou. Taliansko je krajina, ktorá sa špecializuje na módu a rozvojom značkovej výroby môže opäť získať komparatívne výhody v textilnom priemysle.

• **Naopak, pre východ kontinentu odporúčate modernizáciu ekonomiky, priemyslu a využívanie nových technológií...**

Inej cesty niet, ak vezmeme do úvahy, že počas posledných dvoch desaťročí tieto štáty rástli vďaka investíciám, ktoré prilákala nízka cena práce. Už nestačí byť len montážnou dielňou Európy; v týchto krajinách by sa mali objaviť aj vývojárske a výskumné centrá nadnárodných hráčov. Toto sa už deje. Napríklad do maďarského Győru prišla pred 20 rokmi automobilka

Východní členovia Únie musia rozvíjať moderný priemysel s využitím najnovších technológií.

Audi vďaka lacnej pracovnej sile. V súčasnosti je tam už sústredený celý výrobný reťazec, vrátane vývojárskeho centra. Zároveň sa tým

Audi v maďarskom Győri má nielen montážny, ale kompletný výrobný reťazec.

vytvára množstvo vysokokvalifikovaných pracovných miest.

• **Podobne je to aj na Slovensku pri troch automobilkách: Volkswagen Slovakia, Kia Motors a PSA Peugeot Citroën...**

Presne tak a toto je scenár, ako zmodernizovať ekonomiku. Vo väčšej miere sa týka krajín, ktoré sú bližšie k západnej Európe, čiže Maďarska, Česka, Slovenska alebo Poľska. Tie môžu ľahšie prilákať aj zahraničné investície v oblasti high-tech.

• **Je pre takéto investície výhodou, ak má krajina euro – ako v prípade Slovenska, Slovinska či pobaltských štátov?**

Je to výhoda, a nielen pre ne, ale aj pre štáty ako Taliansko, Portugalsko či Grécko, najmä z dvoch dôvodov. V prvom rade je euro zárukou ochrany hodnoty peňazi a úspor. Je poistkou pred menovou devalváciou, hroziacou každej krajine, ktorá by opustila eurozónu. Samozrejme, zlacnil by sa vývoz, zlepšila konkurencieschopnosť, no na druhej strane, poškodilo by to kúpyschopnosť obyvateľstva.

Druhým dôvodom sú pravidlá Paktu stability a rastu, ktoré nútia vlády, aby sa správali zodpovedne a nezadlžovali krajinu za každú cenu prostredníctvom verejných výdavkov. To sa stalo v Taliansku v 80. rokoch minulého storočia. Výsledkom je verejný dlh, ktorý dosahuje viac ako 130 percent hrubého domáceho produktu. Ten je katastrofou pre verejné financie, pretože Taliansko, ak neberieme do úvahy náklady na úroky z dlhu, vie hospodáriť s najvyšším prebytkom v Európe. Aj toto neblahé dedičstvo ukazuje, že pre politikov je veľmi jednoduché zabezpečiť rast ekonomiky cez nezodpovedné výdavky. Pre voličov je to populárne, no dlhodobým tým každá ekonomika utrpí. Práve euro je poistkou, aby sa to už nedialo.

• **Ktorá z európskych krajín najlepšie spĺňa vaše predstavy o využití priemyslu, jeho modernizácii?**

Predovšetkým Nemecko, ktoré má silnú priemyselnú tradíciu a zameranie ekonomiky. Ďalej viaceré severské krajiny, ako Švédsko alebo Fínsko. Aj Taliansko má silnú špecializáciu na viaceré druhy priemyslu – nielen na spomínaný textilný, ale aj strojársky. Rizikom môže byť, že z väčšej časti ide o malé alebo stredné firmy. Na druhej strane, negatívnym príkladom je Španielsko, kde štvrtinu hrubého domáceho produktu tvorí stavebníctvo. To je veľmi citlivé na ekonomické cykly a robí hospodárstvo zraniteľným.

• **Ako je to v prípade stredo- a východoeurópskych krajín?**

Textilná výroba v Európe sa presadzuje kvalitou a značkami.

Pre mňa je dobrým príkladom Poľsko – ako krajina, ktorá sa najlepšie vyrovnala s dôsledkami globálnej krízy. Navyše, dobre sa jej darí stierať regionálne rozdiely, keď hlavný ekonomický potenciál krajiny sa nesústreďuje len do okolia Varšavy, ale aj do iných miest ako Lodž, Vroclav a podobne.

• **Taký recept však platí vo všeobecnosti aj pre iné krajiny...**

Áno, platí. Vlády musia investovať nielen do rozvoja metropoly, ale aj miest druhej kategórie,

aby boli zaujímavé pre investorov. Napríklad podporou vzdelávania, vytváraním kvalitných škôl. Takisto je dôležité zlepšenie dostupnosti budovaním infraštruktúry ciest, letísk a podobne.

• **Regionálne rozdiely sú problémom aj na Slovensku, kde je podľa analýz rozdiel v príjmoch medzi východom a západom 40 percent. Ak hovoríte o dôležitosti infraštruktúry, môže tento rozdiel súvisieť aj s tým, že na Slovensku stále nie je priame diaľničné spojenie medzi hlavným mestom a východom krajiny?**

Iste, je to problém. Zároveň by ste však nemali urobiť podobnú chybu, ako sa stala v 60. rokoch minulého storočia v Taliansku pri snahe podporiť zaostávajúce južné regióny. Vybudovalo sa diaľničné spojenie s vierou, že to prekoná ekonomické zaostávanie juhu. Prinieslo to však nečakané a negatívne vedľajšie efekty.

Veľmi dôležité je stierať ekonomické rozdiely medzi metropolou a regiónmi.

Tamojšie malé a stredné firmy neboli pripravené na väčšiu konkurenciu zo severu. A tak namiesto presunu výrobných kapacít a vzniku nových pracovných miest došlo napríklad v Kálabrii k opačnému procesu. Vo veľkom tam putoval tovar zo severu, ktorému neboli schopné firmy z juhu konkurovať; skrachovali a zvýšila sa nezamestnanosť. Aby ste na Slovensku predišli takémuto vývoju, štát by mal v ekonomicky slabších regiónoch podporovať podnikateľov pri rozvoji priemyselných odvetví.

Pripravila TA
Foto: Audi, TASR

Nemecko je vzor krajiny s rozvinutým moderným a inovatívnym priemyslom (Angela Merkelová počas návštevy závodu Siemens).

Aké zmeny prináša aktuálna novela obchodného zákonníka?

Hlavným cieľom je zlepšenie postavenia veriteľov v prípade bankrotu významného podniku.

Dňa 23. 4. 2015 Národná rada SR schválila vládny návrh zákona, ktorý upravil ustanovenia obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a niektorých ďalších súvisiacich zákonov. Najdôležitejšie časti novely nadobudnú účinnosť dňa 1. 1. 2016.

Prvým významným pozitívom je skutočnosť, že novela vniesla do slovenského obchodného práva zvýšenú mieru zodpovednosti členov štatutárnych orgánov. Zodpovednosť existuje aj v súčasnosti, ale len v obmedzenej miere. Nové ustanovenia obchodného zákonníka majú tiež snahu zamedziť tzv. tunelovaniu podnikov a úmyselnému privodeniu podniku do úpadku.

Kto je vylúčená osoba

Po novom bude súd oprávnený vydať rozhodnutie, v ktorom určí, že konateľ spoločnosti, ktorý doviedol spoločnosť k úpadku, bude mať po dobu najviac troch rokov zákaz vykonávať funkciu konateľa alebo spoločníka v obchodnej spoločnosti. Uvedené „rozhodnutie o vylúčení“ má vplyv nielen na spoločnosť, ktorá sa ocitla v úpadku, ale vylúčená osoba prestane byť štatutárom, spoločníkom, zodpovednou osobou či likvidátorom v každej ďalšej obchodnej spoločnosti.

Novela obmedzuje vyberanie peňazí z firmy smerujúcej do konkurzu či reštrukturalizácie.

Navyše, v prospech obchodných partnerov, ako veriteľov, novela zaviedla postup, podľa ktorého, ak vylúčená osoba bude naďalej konať v rámci spoločnosti, bude povinná uspokojiť veriteľa. Uvedené znenie má významný vplyv na prípady, ak podnikatelia uzatvoria zmluvu so spoločnosťou, ktorú zastupuje „vylúčená osoba“. V uvedenom prípade veriteľ bude môcť vymáhať nárok nielen od spoločnosti, ale súčasne aj od vylúčenej osoby, ktorá bude zodpovedať celým svojím majetkom.

Skryté vklady do spoločnosti

Na splnenie cieľa zachovať majetok spoločnosti pre prípad úpadku zákonodarca doplnil ustanovenia, týkajúce sa tzv. skrytých vkladov do spoločnosti. Účelom skrytých vkladov malo byť udržanie hodnoty vytvoreného majetku spoločnosti.

Novela upravila uvedené ustanovenia a od 1. 7. 2015 budú tzv. skryté vklady dostupné len pre akciovú spoločnosť. Členovia štatutárneho orgánu (členovia predstavenstva) budú spoločne a nerozdielne zaviazaní nahradiť spoločnosti plnenie, ak zmluva, na základe ktorej sa plnilo, nenadobudla účinnosť. Napríklad, ak bola uzatvorená zmluva, ktorej účinnosť bola odložená, ale spoločnosť svoj záväzok splnila, členovia štatutárneho orgánu ručia za to, že plnenie bude spoločnosti vrátené.

Kedy bude spoločnosť v kríze

Ako najzávažnejšia novinka sa môže javiť nový legislatívny pojem „spoločnosť v kríze“. Podľa novely hrozí spoločnosti kríza, ak je pomer vlastného imania a záväzkov menej ako 8 ku 100. Uvedený pomer sa použije prvýkrát v roku 2018. Od 1. 1. 2016 bude platiť pomer 4 ku 100.

Členovia štatutárnych orgánov aj majitelia budú niesť väčšiu osobnú zodpovednosť.

Vlastné imanie tvoria vlastné zdroje financovania obchodného majetku podnikateľa. Vlastné imanie je viditeľné v účtovníctve firiem. Novelou sa zavádza zákonná povinnosť štatutárneho orgánu urobiť všetky potrebné opatrenia v prípade, ak zistí, že spoločnosť je v kríze. Uvedené

Parlament novelou sprísnil sankcie za zlé vedenie podniku v reakcii na kauzu Váhostav.

opatrenia by mali mať za cieľ zabrániť úpadku spoločnosti alebo v prípade, ak k úpadku aj dôjde, štatutárny orgán by mal zabezpečiť čo možno najväčšiu mieru uspokojenia veriteľov spoločnosti.

Konateľ či spoločník nemusí dostať späť svoj úver

Úprava obchodného zákonníka sa významne dotkla poskytovania úverov alebo obdobného plnenia, ktoré bolo spoločnosti v kríze poskytnuté od člena štatutárneho orgánu, prokuristu, spoločníka, tichého spoločníka alebo od im blízkej osoby. Novela uvedené plnenie nazvala pojmom „plnenie nahrádzajúce vlastné zdroje“, pričom uvádza do platnosti zákaz jeho vrátenia,

Konateľ, ktorý dovedol spoločnosť k úpadku, bude dočasne diskvalifikovaný na podobné funkcie.

ak je spoločnosť v kríze alebo ak by jeho splatením hrozila spoločnosti kríza. Napríklad ak by spoločnosť konateľovi vrátila poskytnutý úver a účtovne by sa uvedenou operáciou dostala do krízy, konateľ by bol povinný plnenie spoločnosti vrátiť, a to bez ohľadu na to, či plnenie bolo súčasťou započítania, speňaženia zálohu

alebo exekúcie. Okrem osoby povinnej vrátiť plnenie ručia za splnenie tejto povinnosti aj všetci členovia štatutárneho orgánu.

Ak štatutárny orgán, spoločník, tichý spoločník či im blízka osoba zabezpečili záväzok spoločnosti ručením, zálohom alebo inou pohľadávkou, veriteľ sa môže uspokojiť priamo od tejto osoby bez potreby uplatnenia svojho nároku od spoločnosti v kríze. Osoba, ktorá takto zabezpečila záväzok spoločnosti, nebude mať nárok na náhradu od spoločnosti v kríze. Ak by aj spoločnosť plnila priamo veriteľovi, osoba, ktorá sa zaviazala plniť, bude povinná plnenie poskytnúť spoločnosti.

Novela navyše podrobnejšie upravuje zákaz vrátenia vkladu. Za vrátenie vkladu podľa nového znenia bude považované akékoľvek plnenie, poskytnuté spoločnosťou spoločníkovi bez primeraného protiplnenia. V prípade, ak napriek zákazu dôjde k vráteniu vkladu, bude spoločník alebo bývalý spoločník povinný vklad do spoločnosti vrátiť. Ak vklad vrátený nebude, ručenie prechádza opäť na členov štatutárneho orgánu.

Cieľ: obmedziť poškodzovanie veriteľov

Z jednotlivých ustanovení novely výrazne cítiť snahu o zníženie miery poškodzovania veriteľov v prípade konkurzného alebo reštrukturalizačného konania. Výrazné rozšírenie zodpovednosti členov štatutárnych orgánov pozitívne

zvýšilo zodpovednosť v podnikaní.

Nadväzne na túto novelu bol zriadený aj register diskvalifikovaných osôb, ktorého agendu má viesť Okresný súd v Žiline. Novela má pomôcť rozvoju podnikania a predstavuje víťanú pozitívnu zmenu v podnikateľskom prostredí.

JUDr. Katarína Bystrická
Právne centrum, s. r. o.
Obrázky: SXC, TASR

© GW/157617

ARTEMIS
powered by GNOSUS

PREVERUJTE

Minimalizujte nedobytné pohľadávky preverovaním všetkých svojich obchodných partnerov.

ĽAHKO, RÝCHLO, POHODLNE - ONLINE

ARTEMIS predstavuje vďaka okamžitému prístupu k maximu informácií univerzálne riešenie pre prevenciu vzniku nedobytných pohľadávok.

www.bisnode.sk

Daňové licencie: úder podnikaniu alebo impulz pre spáčov?

Licencie zvýšili oficiálnu ziskovosť firiem, ale brzdia zakladanie nových.

Od jesene 2013 v podstate doteraz je podnikateľské prostredie na Slovensku „rozkolísané“ vplyvom legislatívnych krokov, upravujúcich zakladanie a daňové povinnosti firiem.

Najprv rast, potom pokles...

Od septembra 2013 prudko rástol počet novozaložených obchodných spoločností – priemerne 3 176 za mesiac – a to v očakávaní zákona ustanovujúceho nutnosť splatiť základné imanie na účet v banke. Ten vstúpil do platnosti 1. decembra 2013.

Malým podnikateľom daňové licencie zhoršujú štart podnikania.

Do 30. novembra 2013 na založenie spoločnosti stačilo spísať a notárom overiť zakladateľskú zmluvu, bez ohľadu na imanie. Samotná registrácia sa mohla vykonať neskôr, počas nasledujúcich mesiacov, aj keď už bol nový zákon v platnosti. Preto sa aj začiatok roka 2014 niesol v znamení vysokého počtu novozaložených spoločností – počas troch mesiacov priemerne 2 081 za mesiac. V ďalších mesiacoch toto číslo pokleslo na 700 až 900 mesačne. Ukázala to analýza podnikateľského prostredia na Slovensku spoločnosti Divino, ktorú vypracovala v spolupráci s portálom Indexpodnikateľa.sk. Miroslav Turza zo spoločnosti Divino upozornil: „Ak sa pozrieme na január až august 2013, keď bol priemer novozaložených spoločností 1 809, a apríl až december 2014 a priemerom 779, vidíme rapidný, až 57-percentný pokles.“ Tieto mesiace však neboli ovplyvnené zákonom o základnom imaní. Pokles záujmu o zakladanie nových spoločností pripisuje M. Turza zavedeniu daňových licencií. „Daňová licencia zhoršuje štart podnikania malým podnikateľom,“ zhodnotil. Málokto tá firma totiž dosahuje už po prvom roku podnikania taký zisk, aby na licenciu nedoplácala.

Ziskovosť narástla

Analýza porovnávala aj ziskovosť za rok 2013

na vzorke vyše 160 000 firiem a za rok 2014 na vzorke 87 000 firiem, ktoré v danom čase zverejnili hospodárske výsledky. Ukázalo sa, že v roku 2014 bolo v zisku až 59,4 % firiem, čo je medziročný nárast zhruba o 10 bodov. Počet firiem v strate alebo s nulovým ziskom teda klesol. „Môžeme povedať, že daňové licencie mali pozitívny vplyv na ziskovosť spoločností,“ skonštatoval M. Turza. Najväčšia zmena nastala pri spoločnostiach, ktoré v roku 2013 vykázali nulu. Podľa analýzy

Podľa opozície majú licencie na svedomí zánik 9 000 firiem a 40 000 živností.

je teda pravdepodobné, že zmenu ziskovosti zapríčinilo aj rušenie neaktívnych spoločností.

Proti daňovým licenciám

Politická opozícia žiada zrušiť toto daňové opatrenie, ktoré podľa nej firmám škodí.

Minister Kažimír nepovažuje pokles počtu firiem za problém.

Podľa SDKÚ-DS malo ich zavedenie za následok zánik 9 000 firiem a 40 000 živností. „Odôvodňované boli tým, že štát chce vyčistiť trh od mŕtvych firiem a jednorazovo zaplniť štátny rozpočet, lebo nemá peniaze,“ priblížil Milan Roman, šéf sekcie podnikania a zamestnanosti tejto strany. V skutočnosti sú podľa neho likvidačné pre mnohých malých a stredných podnikateľov.

Ministerstvo financií chce očistiť obchodný register od neaktívnych firiem.

To isté požaduje aj Slovenská národná strana. Podľa jej predsedu Andreja Danka ide o nesytemový krok, ktorý nemá s deklarovanou podporou podnikateľského prostredia nič spoločné. „Jeho zavedenie je minimálne diskutabilné až diskriminačné,“ vyhlásil. Podľa neho sa licencie môžu negatívne podpísať na záujme zahraničných investorov o Slovensko. „Toto opatrenie predstavuje nielen rušenie existujúcich spoločností, ale aj nezakladanie nových,“ upozornil.

Ministerstvo je spokojné

Minister financií Peter Kažimír však pokles počtu firiem po zavedení daňových licencií nevníma ako riziko. Rezort podľa neho rušenie neaktívnych spoločností očakával. „Podnikatelia sa rozhodli, že nebudú platiť licenciu za firmu, ktorú majú umŕtvenú niekoľko rokov a visí im v obchodnom registri. Je tu obrovský počet neaktívnych firiem, máme aj platiteľov DPH, ktorí sú akýmisi spiacimi agentmi a z pohľadu nás, ak bojujeme voči daňovým únikom, sú vlastne latentným rizikom,“ uviedol. Zároveň pripomenul, že daňové licencie sú aj zálohou na minimálnu daňovú povinnosť. „Ak firma dosiahne v ďalších troch rokoch kladnú daňovú povinnosť, nemusí ju už platiť, lebo ju má ako keby predplatenú,“ vysvetlil P. Kažimír. Zvýšenie ziskovosti firiem podľa neho znamená, že podnikatelia si uvedomujú, že je lepšie vykázať zisk.

TA

Foto: SXC, TASR

Biznis Fórum 2015: biznis očami lídrov

V priestoroch Zochovej chaty sa po deviatykrát uskutočnila konferencia, výnimočná obsahom a zameraním, ale aj priateľskou atmosférou.

Konferencia Biznis Fórum 2015 umožnila všetkým účastníkom vidieť biznis očami slovenských a českých lídrov, ktorí našli a stále nachádzajú ďalšie spôsoby, ako robiť svoju prácu a riadiť firmu úspešne, efektívne, motivujúco a zaujímavovo. Boli nimi Marek Blaha, riaditeľ odboru životnej siete, Allianz – Slovenská poisťovňa, Ingrid Miškovská, riaditeľka spotrebiteľského segmentu, Microsoft Slovakia, Martin Kultán, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ, Dôvera zdravotná poisťovňa, Zdenka Niková, riaditeľka odboru Riadenie retailovej obchodnej siete, VÚB, Jiří Čapek, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ NN SR, Robert Slovák, prezident Klubu reklamných agentúr a spoluzakladateľ reklamnej agentúry Respect APP, a Peter Sasín, riaditeľ NLP akadémie. Miesta odborných glosátorov zaujali Jaroslav Vonkomer, predseda predstavenstva OVB Allfinanz Slovensko, Roman Juráš, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ, Generáli poisťovňa, a Daša Malá Fabšíková, trénerka a koučka.

Ceny najlepším

Aj tento rok boli odovzdané ocenenia Asociácie finančných sprostredkovateľov a finančných

poradcov (AFISP). Generálna tajomníčka AFISP Darina Huttová odovzdala ocenenia za rok 2014

**Spíkri z radov
biznismenov rozdávali
inšpiráciu, ale aj dobrú
náladu a pozitívnu
energiu.**

spoločnostiam OVB Allfinanz Slovensko a Partners Group SK. Najlepším samostatným finančným agentom v sektoroch: poistenie alebo

zaistenie, prijímanie vkladov, poskytovanie úverov, doplnkové a starobné dôchodkové sporenie, sa stala spoločnosť OVB Allfinanz Slovensko, a. s., a najlepším samostatným finančným agentom v sektore kapitálový trh sa stala spoločnosť Partners Group SK, s. r. o. Držiteľom ceny konferencie Biznis Fórum sa stala spoločnosť Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s., za projekt „Unikátna a inovatívna mobilná aplikácia“. Cenu organizátorov získal Peter Sasín za knižnú publikáciu „Triumf“. Vysoko nasadená latka je pre nás veľkým záväzkom pri príprave jubilejného 10. ročníka, na ktorý sa už teraz tešíme.

Mária Rusková

Bosch na Slovensku

Spoločnosť Bosch, popredný svetový dodávateľ technológií a služieb, zakončila svoj fiskálny rok 2014 v SR s 343 miliónmi eur v konsolidovaných tržbách a zaznamenala tak silný nárast o 14,3%. K tomu prispel najmä sektor Mobility Solutions – vďaka originálnemu vybaveniu i náhradným dielom pre automobilový priemysel. Firma neustále optimalizuje svoje opravárenské služby, pričom jej sieť na Slovensku zahŕňa 36 autorizovaných autoservisov. Veľmi úspešný je závod na renováciu alternátorov v Bernolákove; vlni ich vrátil na európsky a severoamerický trh viac ako 200-tisíc – pre osobné i úžitkové vozidlá. Spoločnosť je aktívna tiež v oblasti termotechniky budov, priemyselnej techniky či spotrebného

tovaru (známe elektrické náradie). Bosch Group očakáva v roku 2015 celosvetový rast tržieb v rozmedzí 3 až 5%.

VN

Dve tváre pracovných pozícií

Spoločnosť McRoy Slovakia urobila prehľad piatich najpreceňovanejších i najpodceňovanejších profesií na Slovensku. Do prvej skupiny patria: vedúci pobočky či zástupca vedúceho, office manager, tiež biznis analytik či analytik trhu, marketingový pracovník a kontrolór kvality. Avšak dobre znejúci názov pozície, často anglicky, ešte nemusí znamenať aj zaujímavú

a dobre platenú prácu. Napríklad sa stáva, že marketingový pracovník napokon nerobí skutočný marketing, ale „dievča pre všetko“. Bude tak iba zapisovať poštu a vybavovať telefonáty a jeho hrubý plat nemusí presiahnuť 700 eur. Naopak, medzi najpodceňovanejšie profesie patria programátor CNC stroja, majster výroby, elektrotechnik, zvarač či rezač kovov a obsluha kovoobrábkacích strojov. Prítom napríklad profesia elektrotechnika môže znamenať plat 900 až 1 200 eur. Slovenský trh práce tak pozná aj paradoxné situácie, keď firmy niekedy majú problém nájsť ľudí na dobre platenú pozíciu, no na slabo platené miesta sa hlásia stovky uchádzačov.

TA

Digitálna transformácia Európy

Európa je na začiatku bezprecedentnej technologickej transformácie. Nazveme ju „Internet všetkého“: prienik celosvetovej siete do každodenných aspektov nášho života.

Technológia nosená na tele nám povie, ako dobre spíme a či nepotrebujeme telesný pohyb. Senzory v uliciach nám pomôžu vyhnúť sa dopravným zápcham a nájsť miesto na zaparkovanie. Telemedicínske aplikácie umožnia lekárom ošetriť pacientov vzdialených stovky kilometrov.

Revolúcia naprieč odvetvami

Takáto obrovská premena transformuje spôsob interakcie občanov s orgánmi štátnej správy, revolučne pretvorí priemyselné odvetvia a zmení spôsob, akým uskutočňujeme vzájomné kontakty a vzťahy. V Európe sa internet vecí javí ako najnádejnejší spôsob, ako oživiť stagnujúcu ekonomiku a vyriešiť problém rastúcej nezamestnanosti. Za predpokladu, že sa firmy, mestá, dokonca celé štáty vyprofilujú ako lídri v oblasti inovácií, rastu a tvorby pracovných miest.

Internet vecí môže byť kľúč k oživeniu ekonomiky a riešeniu nezamestnanosti v EÚ.

Najnovším príkladom je Francúzsko. S premiérom Manuelom Vallsom sme nedávno ohlásili ambiciózne partnerstvo, ktorého cieľom je digitálna transformácia celej krajiny. Táto spolupráca, zahŕňujúca investíciu spoločnosti Cisco vo výške 100 mil. USD do francúzskych start-upov, by mohla premeniť energetické hospodárstvo, zdravotníctvo a školstvo – a pritom posilní ekonomickú konkurenčnú schopnosť Francúzska, tvorbu pracovných miest, dynamiku a rast. Francúzsky program je významným krokom k digitálnej Európe, ktorá nasleduje po iniciatíve Industrie 4.0 nemeckej kancelárky Angely Merkelovej a plánovanom rozšírení inovačných centier v Británii. Ich cieľom je povzbudiť technické objavy a raziť inovačné cesty

v oblasti energetiky, dopravy, zdravotníctva a vzdelávania.

Príklady lokálnych riešení z praxe

Aj mestá si osvojujú digitalizáciu. Barcelona rozmiestnila parkovacie senzory a zaviedla prepojenú verejnú dopravu ako súčasť svojej stratégie Smart City. Nice vybudovalo „pripojený bulvár“, ktorý zahŕňa inteligentné osvetlenie a environmentálny monitoring. Prístavné mesto Hamburg má zasa digitálny systém obmedzujúci prehusťovanie vodnej, železničnej a cestnej dopravy.

Projekty tohto typu sa množia naprieč kontinentom a vytvárajú hodnoty rádovo v miliardách

dolárov v zmysle nižších nákladov, prírastkov produktivity a vyšších výnosov. Európski lídri teda vnímajú nielen príležitosti rastu, ale tiež nutnosť nezaosť.

Vytvoriť vhodnú infraštruktúru na prenos dát

Na vytvorenie skutočnej digitálnej Európy bude potrebné zriadiť širokopásmové pripojenie na internet s vysokou rýchlosťou aj kvalitou tak v pevnej, ako aj mobilnej sieti. V rámci Digitálnej agendy pre Európu si tvorcovia politik vytyčili za cieľ do roku 2020 pripojiť 50 % európskych domácností k superrýchlemu internetu (100 Mb/s a viac). Zároveň do tejto doby chcú k širokopásmovému internetu (aspoň 30 Mb/s)

Víceprimátor Barcelony Antoni Vives (vľavo) s Johnom Chambersom (Cisco) pri prezentácii na výstave CES 2014 v Las Vegas.

pripojiť všetky domácnosti. Tieto ciele by sme si mali osvojiť a tvorcovia politik by mali naďalej nabádať k zásadným investíciám do širokopásmového internetu, ako aj do infraštruktúry nevyhnutnej na podporu mobilných zariadení, od ktorých sme už všetci začali byť závislí.

Je samozrejmé, že Európa sa bude musieť prebudíť tiež v zmysle podnikateľského ducha, na čo je potrebné pestovať kultúru prijímania rizika, uľahčovať prístup k rizikovému kapitálu a investovať do silných vzdelávacích inštitúcií.

Digitalizáciu si osvojujú aj jednotlivé mestá; vzormi sú napr. Barcelona, Hamburg či Nice.

Niekoľko krajín tak už postupuje, takže nastávajúce prelomové technológie nemusia prísť zo Silicon Valley, ale mohli by byť vyvinuté v parížskom, londýnskom či berlínskom laboratóriu.

Nové pracovné možnosti v digitálnej Európe

V dlhodobom výhľade bude Európa potrebovať pracovné sily vyškolené na uplatnenie v novej, digitalizovanej ekonomike. Odhaduje sa, že Európa bude mať nedostatok e-zručností, ale ak by ich dokázala eliminovať, tak v tomto roku vznikne 850-tisíc potenciálnych pracovných

Cieľ EÚ: širokopásmový internet pre všetky domácnosti do roku 2020, superrýchly aspoň pre 50 %.

miest a do roku 2020 ešte dvakrát toľko. Na kontinente, kde v niektorých krajinách nezamestnanosť mladých presahuje 50 %, by nemal byť problém nájsť mladých a motivovaných ľudí schopných taký druh práce vykonávať, ak sa im dostane vhodná príprava na povolanie.

Vzdelávanie o sieťovom videu

Sieťové video dnes tvorí 50 % všetkých nových inštalácií kamerových systémov na svete. Spoločnosť Axis si v tomto segmente stále posilňuje svoju pozíciu lídra na trhu. Jedným z kľúčových prvkov jej úspechu je sieť partnerov, ktorá za 10 rokov vzrástla z 2 000 na

Inteligentné dopravné systémy boli vždy v prednej línii digitalizácie života v mestách.

Túto medzeru nie je možné zaplniť za jednu noc, ale krajiny, ktoré pre jej odstránenie nebudú nič robiť, môžu rýchlo zaostať. K dostatočnému rozšíreniu prílevu talentovaných ľudí bude nevyhnutný generačný záväzok na výučbu matematiky a spoločenských vied, zaistení odborného vzdelávania a poradenstva pre mladých ľudí vo všetkých vrstvách spoločnosti. To im ozrejmi plný rozsah možností, aké kariéra v oblasti technológií ponúka.

Impulz pre HDP a zamestnanosť

Tak ako sa Európa posúva na ceste k digitálnej transformácii, aj možnosti rastu sú bezprostredné a významné. Kontinent už predstavuje najväčší ekonomický blok na svete, ktorého HDP v roku 2014 presiahol 14 biliónov eur. Jeho rast však doposiaľ slabol. Európska komisia odhaduje, podľa môjho názoru konzervatívne, že

by digitálna revolúcia mohla priniesť „dodatočných“ 2,1 % rastu HDP nad stanovenú úroveň. Čo sa týka pracovných miest, internet všetkého bude kľúčovým motorom zamestnanosti. Iba od pokroku v tzv. „cloud computing“ (práca s dátami s využitím externých úložísk) sa očakáva, že sa do roku 2020 v Európe vytvorí 2,5 milióna nových pracovných miest. Digitálna transformácia prinesie príležitosti a vytvorí nové typy pracovných pozícií: systémoví vývojári, technici dopravných sietí, konzultanti pre lekárske zariadenia, dátoví analytici, elektroinžinieri pre inteligentné siete a mnoho ďalších.

Pri plánovaní ekonomického smerovania Európy v nasledujúcich desiatich rokoch sa

Budúce prelomové technológie môžu prísť nielen zo Silicon Valley, ale napr. z Nemecka či Francúzska.

jej lídri musia uistiť, že základ ich stratégií formuje digitálna transformácia. Tá im umožní vytvoriť Európu silnejšiu, rýchlejšiu, dynamickejšiu – a digitálnejšiu.

John Chambers
predseda predstavenstva a generálny
riaditeľ spoločnosti Cisco
©: Project Syndicate
Obrázky: SXC, Cisco, Siemens

dnešných 75 000 v 179 krajinách.

Axis Communication Akadémia tento rok oslavuje 10 rokov svojej existencie. Tento globálny školiaci program pomohol viac ako 50 000 partnerom, aby si prehĺbili vedomosti o sieťovom videu a rozšírili svoju ponuku. Na Slovensku a v ČR beží program od roku 2012 a vyškoliť už 720 odborníkov.

JR

Otvorené wifi siete znamenajú riziko

Pripájaniu cez siete bez hesla na verejných priestranstvách sa treba radšej vyhnúť.

Mnohé hotely, kaviarne či biznis centrá ponúkajú pre svojich hostí možnosť pripojiť sa na internet pomocou ich verejného počítača či použiť voľne dostupnú wifi sieť. Odborníci však odporúčajú využívať verejné počítače len na prístup k verejným informačným webstránkam a nepoužívať ich na prístup do elektronického bankovníctva, na nakupovanie leteniek či biznisové účely. Hrozí totiž riziko, že zanecháme naše dáta počítačovým zločincom.

Pozor na podozrivé siete

Editovanie citlivých dokumentov a pripájanie sa k podnikovým systémom vyžadujúce si zadanie hesla by sa nemalo vykonávať pomocou pripojenia k wifi sieti, a to ani keď pracujeme z vlastného laptopu či smartfónu. V prípade použitia cudzieho zariadenia nikdy nie je istota, či v ňom nezaznamenáva každé kliknutie či stlačenie klávesy nainštalovaný malvér.

„Určite sa vám stalo, že čakáte na niekoho, sedíte v nákupnom centre alebo reštaurácii a chcete sa pripojiť na internet. Začnete teda s vyhľadávaním verejnej wifi siete. No možno vám ani nenapadlo, aké hrozby tu na vás číhajú,“ varuje Martina Leskovská zo spoločnosti Kaspersky Lab.

„Asi najrizikovejšie sú wifiny, ku ktorým nepotrebuje žiadne heslo. Cez ne, a to celkom cielene, sa hekeri na vás napoja a odchyťávajú citlivé údaje, ako sú napríklad čísla vašich

účtov. Naopak, pri pripojení na wifi s heslom je komunikácia štandardne šifrovaná unikátnym kľúčom,“ vysvetľuje.

Za nepozornosť sa platí

Hekeri, ktorí voľné wifi siete vytvárajú, týmto spôsobom odchyťávajú citlivé údaje na verejných priestranstvách. Obvykle majú tieto siete dôveryhodne znejúce názvy (SSID) známych inštitúcií, takže je potrebné sa mať obzvlášť na pozore.

Ak si sťahujeme citlivé údaje cez wifi, možno práve na to čakajú hekeri.

Experti odporúčajú pripájať sa výhradne na siete chránené heslom. Komunikácia cez wifi s použitím hesla je už štandardne šifrovaná unikátnym kľúčom pre každé pripojenie. To znamená, že nemôže byť dekódovaná, a to ani v prípade, ak podvodníci poznajú heslo wifi siete.

Koncom minulého roka spoločnosť Kaspersky Lab informovala, že jej experti odhalili masívnu nelegálnu operáciu nazvanú „Darkhotel“, v ktorej zločinci ovládli počítačové siete niektorých hotelov a získali tak prístup k systémom, ktoré sa inak javili ako bezpečné. Útočníci sa dostali k citlivým údajom na PC a tiež mali možnosť odcudzovať heslá k internetovým účtom a ďalším súkromným dátam používateľov.

Predchádzajte problémom

Všeobecne sa odporúča mať vždy v počítači alebo smartfóne aktualizovaný softvér, ale pri cestovaní musí byť úplná istota, že použité internetové pripojenie je bezpečné a že si softvér aktualizujete z oficiálneho zdroja. Niekedy sa pri cestovaní stane, že notebook vyžaduje stiahnutie a nainštalovanie aktualizácie a pritom ide o podstrčený malvér. Ak si situácia mimo vášho pracoviska vyžaduje prenos citlivých informácií cez internet, vždy sa treba ubezpečiť, že pripojenie je bezpečné.

TA/JF

Ilustračné foto: SXC

Ultravýkonný wifi router à la „ježko“

Počítačové siete a pripojenie na internet sú dnes povinnou výbavou každej vyspelejšej domácnosti. S nárastom dát súvisí aj požiadavka na ich rýchle spracovávanie. Spoločnosť

D-Link preto uvádza svoj doteraz najvýkonnejší wifi router AC3200 Ultra (model DIR-890L). Má až 3 špeciálne navrhnuté vysielače (2x 5 GHz a 2,4 GHz) a celkovú rýchlosť bezdrôtového prenosu až 3,2 Gb/s.

Jediným routerom je možné vytvoriť zabezpečenú bezdrôtovú sieť pre pracovné počítače a zároveň mať menšiu otvorenú sieť pre klientov. Netradičný dizajn pripomína skôr vesmírnu loď zo sci-fi filmov než technické zariadenie. Router je vybavený množstvom pokročilých funkcií a gigabitovými ethernetovými portami pre vysokorýchlostné káblové pripojenie.

JR

4 034 MHz – nový rekord pokorený

Ponukou pamätí XPG Z1 DDR4 3400 vychádza spoločnosť ADATA v ústrety požiadavkám náročných používateľov, ktorí potrebujú spoľahlivý výkon vždy a všade. V testoch pretaktovania vytvorili svetový rekord pre DDR4 moduly extrémne vysokým taktom, až 4 034 MHz, a to pri použití chladenia vzduchom v základnej doske MSI X99A XPOWER AC. Pamäte spĺňajú požiadavky trvalého výkonu, chladenia a stability. ADATA zároveň dáva prísľub udržať stabilné dodávky týchto pamätí na základe dopytu trhu.

JR

Odolnosť je jeho druhé meno

Štýlom síce nový Samsung Xcover 550 nedosahuje kvality dotykových smartfónov, jeho prednosť však spočíva najmä v odolnosti. Konkurenciu nemá v teréne – ak je mobil potrebný na stavbe, v dielni alebo v hustom lese, pri extrémnych teplotách aj v nevlúdnom počasí. Je zabezpečený vysokým stupňom krytia IP67, takže ho prach, dážď ani ponorenie do vody nevyvedú z miery.

Praktickosť zvyšuje taktiež klasická tlačidlová

klávesnica, 1 500 mAh batéria je zárukou až niekoľkohodňovej slobody od nabíjačky. Zabudovaný je aj 3 Mpx fotoaparát s prísveľňovacou diódou, ktorá môže poslužiť aj ako svietidlo. Telefón má slot pre microSD, Bluetooth a integrované FM rádio. **VN**

Hodinky s dvoma obrazovkami

Smart hodinky sú dnes atraktívne, avšak z dôvodu malých rozmerov je ťažké zobraziť na ich displeji viac ako len okamžité aktualizácie a prichádzajúce správy. Koncept Magic View smartwatch je prvý krok na ceste k väčšej využiteľnosti nositeľných gadgetov. Lenovo Magic View sú totiž prvými hodinami s dvoma obrazovkami.

Druhá obrazovka je virtuálny interaktívny displej na remienku, ktorý využíva optický odraz a umožňuje používateľom po priblížení k oku vidieť až 20-krát väčší virtuálny displej, než je hlavný displej hodínok. Odstraňuje tak obmedzenia fyzických rozmerov hlavnej obrazovky. Používatelia môžu priamo na hodinách sledovať napríklad detailnú mapu, fotky či dokonca pozeráť videá. **VN**

Nové notebooky Asus

Na slovenský trh boli uvedené dva nové notebooky Asus radu K Series – 14-palcový model K401 a 15-palcový model K501. Oba modely s veľkosťou disku 128 GB alebo 256 GB poháňajú procesory

Asus K401

Intel Core až do i7 a grafická karta NVIDIA GeForce GTX 950.

Tieto tenké a ľahké notebooky majú minimalistický dizajn s povrchovou úpravou brúseného hliníka. Sú vybavené viacerými inovatívnymi technológiami pre pohodlnejšie používanie, ako napr. Asus IceCool, ktorá rieši problém horúceho okolia klávesnice a touchpadu. Notebooky majú jednoliatu klávesnicu a veľkým touchpadom s technológiou ASUS Smart Gesture. Tá podporuje dotykové gestá v operačnom systéme Windows 8.1 pre rýchlejšiu prácu. **VN**

Ľahký a výkonný päťpalcový elegán

Hardvérová výbava novej vlnkovej lode, smartfónu Gigabyte GSmart Guru GX čiernej farby v hliníkovom vyhotovení s hrúbkou iba 7 mm vrátane batérie, váži iba 115 gramov. Osemjadrový procesor Qualcomm Snapdragon 615, grafické vybavenie Adreno 405 či 32 GB používateľskej pamäte rozšíriteľnej pomocou microSD

– to sú niektoré z jeho výkonnostných charakteristík. Vo výsledku si tak môže užívateľ bez najmenších starostí zahrať akúkoľvek mobilnú 3D hru či prehrať celovečerný film vo full HD. Garanciou pre kvalitný obraz je 5" IPS displej s FHD rozlíšením s hustotou pixlov 441 ppi. **JR**

Ocenený dizajn v technológiách

International Design Awards opäť ocenila vizionárov a objavila nové talenty na poli architektúry, dizajnu interiérov, produktov, grafiky a módy. Porota preskúmala vyše 1 000 prihlásených položiek z 52 krajín.

Až sedem ocenení si v tomto roku odniesla značka Logitech, ktorá má na svojom konte za uplynulých 16 mesiacov už viac ako 50 prestížnych ocenení v oblasti dizajnu a inovácie. Prezident a CEO spoločnosti Logitech Bracken Darrell to okomentoval slovami: „Naším cieľom je prichádzať na trh s produktmi, ktoré budú spotrebiteľia milovať.“ **JR**

Myš Logitech G402 Hyperion Fury

Softvér kompatibilný s biznisom

Doba zložitých aplikácií sa skončila. Softvér musí ponúkať jednoduché a rýchle riešenia, pretože zákazníci potrebujú okamžité a presné informácie. Zahltenie informáciami a neustály prudký rast objemu dát nútia manažérov spoliehať sa čoraz viac na IT nástroje, ktoré im poskytnú v reálnom čase prehľadné výsledky o hospodárení podniku, odberateľoch, konkurencii či scenároch vývoja trhu do budúcnosti. Spoločnosť SAP na tieto požiadavky reagovala rodinou riešení SAP Business Suite 4 SAP HANA (S/4 HANA). Na najvýznamnejšom podujatí roka SAP Fórum 2015 ju predstavili zákazníkom a partnerom na Slovensku. **JR**

Cenové ponuky

vytvoríte rýchlo

Prehľadná funkcia vytvárania cenových ponúk. Integrovaná analýza ziskov.

www.sap.com

Svetová logistika v Mníchove

V máji sa uskutočnil 15. medzinárodný veľtrh Transport logistic – najväčšie podujatie svojho druhu na svete.

Objem biznisu v logistickom odvetví v roku 2014 celosvetovo ďalej narástol a dosiahol približne 235 miliárd eur. Rastúci trend v odvetví reflektovali aj čísla mníchovského veľtrhu; návštevníkov bolo vyše 55-tisíc, o tisíc viac ako v roku 2013 (koná sa každé dva roky).

Vzrástol aj počet vystavovateľov: z 2013 spred dvoch rokov na rovných 2050. Prišli zo 62 krajín, pričom podiel počtu zahraničných firiem sa zvýšil na 48 percent. Okrem Nemecka sa do top 10 dostali Holandsko, Taliansko, Belgicko, Francúzsko, Veľká Británia, Rakúsko, Španielsko, ČR, Švajčiarsko a Čína. Podiel zahraničných návštevníkov veľtrhu sa tiež zvýšil – na 41 percent; prišli zo 124 krajín, najviac zo susedných.

Nemecko – logistická veľmoc

Obrovské logistické podujatie otvoril spolkový minister dopravy a digitálnej infraštruktúry Alexander Dobrindt. „Transport logistic je centrálnym svetovým veľtrhom, pokiaľ ide o celú šírku logistiky a dodávateľského reťazca. Ukazuje nám výzvy budúcnosti. Odvetvie logistiky sa nachádza v procese digitalizácie, ktorá bude mať veľmi silný vplyv na vytváranie hodnoty,“ uviedol.

Vývoj počtu návštevníkov a stánkov reflektoval rastúci trend vo svetovej logistike.

Minister zdôraznil úlohu Nemecka, ktoré je vďaka svojej ekonomickej sile a centrálnej polohe v Európe logistickou veľmocou. „Nemecko je logistický majster sveta, krajina, ktorej firmy udávajú tempo. Vidíme to dnes opäť: veľtrh je viac medzinárodný ako kedykoľvek predtým. Potrebujeme však silnú infraštruktúru pre fungujúce logistické reťazce, aby dláždili cestu pre hospodársky rast a zabezpečenie prosperity,“ vyhlásil.

Účasť bola prínosná

Zástupcovia vystavujúcich firiem si pochvalovali dobre fungujúce podujatie, ako aj bilanciáciu svojej účasti. „Transport logistic je fórum, kto je

kto' vo svete medzinárodnej logistiky. Zažili sme množstvo prínosných diskusií a získali kontakty. Boli to pre nás štyri veľmi intenzívne, nesmierne cenné dni,“ povedala Birgit Kastner-Simon, riaditeľka marketingu spoločnosti Dachser. André Banschus, nemecký country manažér firmy Verdion, konštatoval: „Je to kľúčový veľtrh pre svet logistiky. Tu stretnete správne kontakty na všetkých úrovniach rozhodovania. Pre nás je rozhodujúci mix komplementárnych spoločností, ktorý pokrýva celú logistickú scénu.“

„Využitie obchodných príležitostí, networking a rokovania boli tri najdôležitejšie úlohy v našej agende,“ zhrnul Sébastien Delaval, obchodný riaditeľ francúzskej spoločnosti NACCO. Vystavovatelia oceňovali zameranie veľtrhu na celý dodávateľský reťazec. „Mohli sme sa stretnúť s našimi dodávateľmi, strategickými partnermi

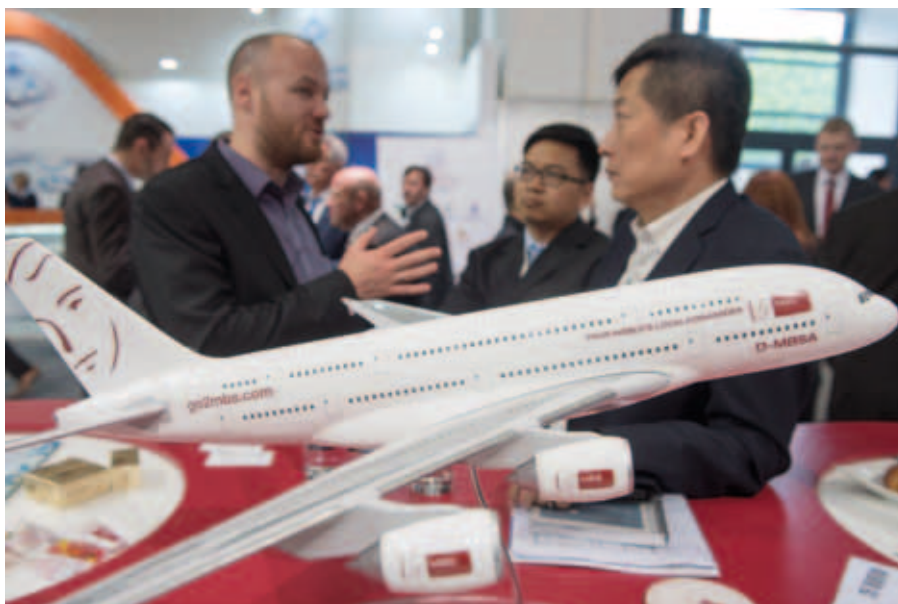
aj zákazníkmi. Mali sme možnosť komunikovať s celým hodnotovým reťazcom a rozšíriť našu sieť,“ povedal Rogier Laan, obchodný riaditeľ TIP Trailer Services pre Európu.

Účastníci oceňovali, že veľtrh sa zameriava na celý dodávateľský reťazec.

Sprievodný program výstavy predstavovalo 45 rôznych podujatí s 5-tisíc účastníkmi. Obzvlášť vynikala konferencia kombinovaná s výstavou Air Cargo Europe, ktorá je najväčším stretnutím odborníkov z leteckej nákladnej dopravy.

JF

Foto: Budamar, MMI

Letci, ktorí majú prácu v sklade

Dachser používa vo svojich centrách inovatívne logistické technológie

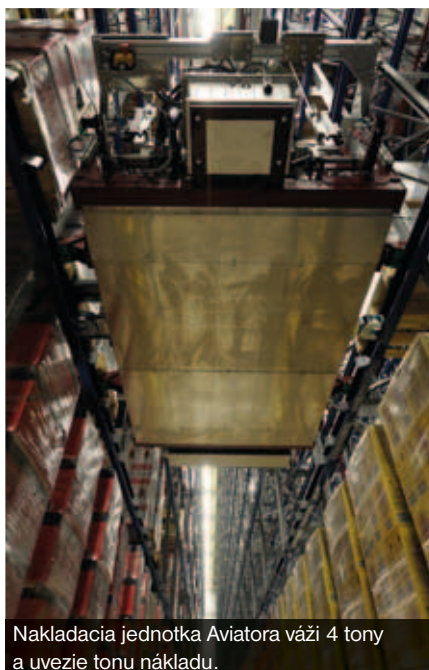
Automatický vychystávací systém Aviator v distribučnom centre v Gersthoferne je technická lahôdka, ktorá prekvapí aj mnohých znalcov sveta logistiky.

Poskytovateľ logistických služieb Dachser sa dlhodobo profiluje ako inovátor v oblasti logistických technológií. Bol napríklad jednou z prvých firiem, ktorá zaviedla do logistiky používanie čiarových kódov. Už niekoľko desiatok rokov využíva pri prepravách úsporné výmenné nadstavby a neustále testuje a aplikuje technologické inovácie.

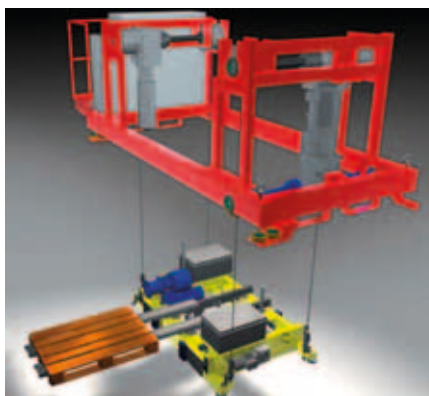
„Sme moderná logistická firma a bez moderných technológií sa nezaobídeme,“ hovorí Roman Stoličný, Managing Director a člen predstavenstva Dachser Slovakia, a. s. „Starostlivo analyzujeme a testujeme novinky na trhu a tie najúspešnejšie potom v našich prevádzkach nachádzajú svoje uplatnenie. Vždy však musia priniesť vyššiu efektívnosť procesov, a tým aj zníženie nákladov nielen pre nás, ale hlavne pre našich zákazníkov,“ vysvetľuje.

Aviator: poletovanie medzi regálmi

Príkladom takejto úspešne otestovanej technológie je automatický vychystávací systém Aviator od firmy Westfalia, ktorý je inštalovaný v pobočke Dachser Gersthofen pri Augsburgu. Ide o vysokoizolovaný plnoautomatizovaný skladový systém, ktorého nakladacie jednotky, zavesené na stropných žeriavoch, sa svižne pohybujú

Nakladacia jednotka Aviatora váži 4 tony a uvezie tonu nákladu.

medzi skladovými regálmi. Nielen vertikálne a horizontálne, ale aj v šikmých smeroch. Systém riadi počítač, ktorý určuje nakladáciu a vykladáciu pozíciu a riadi pohyb jednotiek po

optimálnej trajektórii. V Gersthoferne obsluhujú dve jednotky 9 200 paletových miest z celkového počtu 29 800 v tomto stredisku.

Ohradená a chránená zóna, v ktorej Aviatory operujú, je uzavretá pre ľudský personál; je v nej šesť regálových uličiek s dĺžkou sto metrov. Výška ložnej plochy siaha po úroveň 16,1 metra od podlahy. Palety s tovarom prichádzajú do zóny aj z nej odchádzajú cez expedičný priestor po valčekovom dopravníku. Dve zariadenia dokážu za hodinu vychystať alebo naskladniť viac ako 100 palet.

A s akým tovarom to poletujú neúnavné Aviatory v špecializovanom logistickom centre? Asi s jedným z najzaujímavejších – s kartónmi fliaš s dobrým vínom a alkoholom, ktoré odtiaľto putujú do celého Nemecka. Klientmi sú traja významní distribútori alkoholických nápojov, zastupujúci veľké množstvo značiek z celého sveta. Na doplnenie možno uviesť, že distribučné centrum denne prijíma v priemere 690 palet (balenia od výrobcov), expeduje ich asi 900 (kombinácie produktov určené pre obchodníkov) a urobí sa v ňom asi 14 500 pickov (údaje sú za rok 2014).

Nakladací koberec

Zaujímavou logistickou „vychytávkou“ v spoločnosti Dachser je aj valčekový automatizovaný nakladací systém pre kamióny. Používa sa v pobočke v bavorskom Memmingene pre pravidelné závozy paletovaného materiálu do výroby v režime just-in-time. Tovar sa vopred naloží na tzv. „nakladací koberec“ a ten pri pristení kamiónu k rampe palety automaticky dopraví do špeciálne upraveného kamiónu. Celá nakládka tak trvá iba tri minúty. Rovnaký automatický koncept je potom inštalovaný aj pre vykládku na rampách zákazníkov.

JF

GEFCO Slovakia rastie

Druhý najväčší poskytovateľ logistických služieb na našom trhu (so sieťou 8 pobočiek) zaznamenal vlni obrat vo výške 114,3 milióna €, čo predstavuje nárast o 5,3 %. K pozitívnym výsledkom významne prispel nárast pozemnej prepravy o 4,3 mil. eur, výrazne vzrástol i objem prepráv do Ruska a okolitých štátov.

V roku 2014, kedy GEFCO Slovakia oslávilo 10. výročie vzniku, presiahlo jeho portfólio 600 zákazníkov z automobilového a farmaceutického priemyslu, maloobchodu, strojárstva, elektroniky aj rýchloobrátkových

tovarov. Najvýznamnejším klientom zostáva trnavský PSA Peugeot Citroën.

Firma otvorila v apríli novú pobočku v logistickom Point Park v Strečne pri Žiline. Na ploche 1 700 m² sídli okrem skladu aj operatívna medzinárodnej prepravy a tretí hub zbernej služby na Slovensku.

TH

Suezský prieplav s novým kanálom

Egypt otvorí v auguste novú vetvu Suezského priepľavu, stavba ktorej sa začala pred desiatimi mesiacmi. Ide o kanál, vedúci pozdĺž pôvodného priepľavu, starého 145 rokov a predstavuje

súčasť rozsiahleho vládneho projektu na rozvoj obchodu popri najrýchlejšej dopravnej spojnicí medzi Európou a Áziou. Stavebné práce sa majú skončiť v polovici júla.

Nová cesta skráti plavbu Suezom z terajších 22 hodín na polovicu. Pozdĺž nej vláda plánuje vybudovať medzinárodný priemyslový a logistický komplex, ktorý by sa mohol na výkone egyptskej ekonomiky podieľať až jednou tretinou.

Prieplav je pre Egypt kľúčovým zdrojom devíz; prináša ročné príjmy okolo 5 mld. USD. Nový kanál, ktorý umožní obojsmernú plavbu väčších lodí, by mal zvýšiť tieto výnosy na 15 mld. dolárov.

JF

Dopyt po logistických nehnuteľnostiach oživuje trh

Na európskych logistických trhoch sa začína prejavovať ekonomické oživenie. Vidno to na veľkostiach prenajímaných plôch i výdavkoch firiem.

Vyplyva to z analýzy BNP Paribas Real Estate, podľa ktorej objem transakcií v minulom roku dosiahol 15 miliónov metrov štvorcových, čo v porovnaní s rokom 2013 predstavuje nárast o 6 percent. Investície do priemyselných nehnuteľností sa medzi rokmi 2012 a 2014 viac ako zdvojnásobili a dosiahli takmer 29 miliárd €.

Na čele Nemecko a Británia

Dôvera sa postupne zlepšuje a dopyt sa dvíha predovšetkým v silných ekonomikách. Objem transakcií, ktoré sa týkali spolu vyše 5 000 m² dosiahol v roku 2014 neočakávanú úroveň, s dvojciferným rastom v Nemecku a vo Veľkej Británii. Keď Španielsko vlni vybrádovalo z recesie, dopyt po skladoch stúpol aj tam. Vo Francúzsku sa na trhu logistiky prejavil mierny hospodársky pokles.

Nová špekulatívna výstavba je reakcia na zvýšený dopyt po celej Európe.

Špekulatívne výstavby sú na vzostupe na najviac aktívnych trhoch vrátane Veľkej Británie, Nemecka a Poľska. Na najsilnejší trhoch sa zvýšili aj prenájmy. E-commerce zostáva významným ťahúňom v odvetví.

Dopyt nájomcov postupne rastie

Po ťažkom štarte na začiatku roka 2014 sa objem transakcií pri skladoch s viac ako 5 000 m², zvýšil vo väčšine krajín: v Nemecku o 13 %, vo Veľkej Británii o 12 % a v Španielsku o 30 %. V iných krajinách, ako napríklad Francúzsko a Holandsko, túto aktivitu narušili slabšie ekonomické trendy. No zlepšenie podnikateľského sentimentu počas roka vyústilo na niektorých trhoch, ako Amsterdam či Veľký Paríž, do podstatného zvýšenia.

Najväčším hráčom distribučno-skladového

Priemerné ročné nájom v €/m² v skladoch nad 5 000 m² – 4. kvartál 2014:

● > 70 ● 50 – 70 ● < 50

trhu zostáva maloobchod – najmä vo Francúzsku (56 %), Veľkej Británii (47 %) a v Holandsku (41 %). V Nemecku je dopyt rozdelený rovnomernejšie medzi výrobcov, 3PLs a maloobchodníkov.

Riešenia Design-Build

Sú nutnou reakciou uspokojenia dopytu nájomcov po celej Európe. Vlni predstavovali viac ako 40 % objemu obchodov vo Francúzsku, takmer tretinu vo Veľkej Británii a silný podiel v Poľsku. Nedostatok primárnej ponuky zostal pretrvávajúcim faktorom v celej Európe a posilnil tieto alternatívy. Rýchle zastarávanie distribučných skladov stimulovalo dopyt po ponukách „na kľúč“ predovšetkým v e-commerce, kde je automatizácia kľúčová.

V posledných mesiacoch sa objavili špekulatívne výstavby v krajinách so silnejšími ekonomickými výhľadkami, ako sú Veľká Británia, Poľsko a Španielsko.

Priemyselné investície na vzostupe

Investície do priemyselných nehnuteľností a skladov v Európe sa v roku 2014 zvýšili o 52 percent.

Nemecké a britské investičné objemy prekročili doterajšie rekordné úrovne z roku 2007.

Kontrahované ceny na všetkých hlavných európskych trhoch odrážajú silnejší dopyt po nájmoch a obmedzenú prvotnú dostupnosť. V hlavných nemeckých uzloch, v Nórsku a vo Švédsku sa výnosy pohybovali medzi 6,2 a 6,4 %, vo Francúzsku dosiahli 6,85 %. Vo Veľkej Británii však klesli pod 5 %.

Investície do priemyselných nehnuteľností v Európe sa vyšplhali takmer na 29 miliárd €.

Na trhoch strednej a východnej Európy objem priemyselných investícií v roku 2014 vzrástol o 44 % na 1,6 mld. €. V Poľsku vyššie nájomné aktivity a pokles miery neobsadenosti na 5,7 % posilnili dôveru v trh. Podobne Česká republika ťažila zo zdravých podmienok na trhu nájomov a z lepšej ekonomiky.

BNP/DT

Donáška spotrebičov ako logistická služba

Služba Home Delivery Service (HDS) predstavuje komfortné doručenie domácich spotrebičov zákazníkom, pri ktorom okrem prepravy tovaru je zabezpečená „vynáška“ tovaru aj jeho inštalácia. Týka sa spotrebičov ako práčka, umývačka riadu, chladnička či televízor. Pomáha koncovým zákazníkom, ktorí sú zaneprázdnení, prípadne potrebujú pomoc pri manipulácii alebo nemajú technické zručnosti.

Spoločnosť Gebrüder Weiss, ktorá službu prevádzkuje, prišlo k jej rozšíreniu o ďalšie možnosti. „Pripravujeme rozšírenie služby o večerné doručenie a doručenie v sobotu. Zároveň ponúkame službu SMS notifikácie, pri ktorej je zákazníkovi doručená SMS správa deň pred doručením alebo ráno v deň doručenia,“ vysvetľuje projektový manažér Branislav Volčko.

Súčasťou služby HDS je aj odvoz a vrátenie starých spotrebičov; čo je v poslednej dobe veľmi žiadaná služba. Pomáha zabezpečovať, aby nepotrebné spotrebiče nekončili na čiernych skládkach, ale boli riadne likvidované v zberných dvoroch.

VN

Agility v LC Goodman Senec

Spoločnosť Goodman podpísala päťročný kontrakt s logistickou spoločnosťou Agility na 4 400 m² skladového priestoru vo svojom logistickom centre v Senci. Agility tak obsadí veľkú časť plochy centra, ktoré sa rozkladá na ploche 10 000 m². Toto novovybudované LC pribudlo k 46 000 m² pôvodných skladov a kancelárskych priestorov v areáli, ktorý spoločnosť spravuje prostredníctvom svojho fondu GELF (Goodman European Logistic Fund).

„Logistické centrum Goodman v Senci vďaka svojmu umiestneniu profituje z vysokého dopytu po logistických nehnuteľnostiach v bratislavskom regióne. Celý park je navrhnutý tak, aby spĺňal špecifické podmienky malých a stredných areálov, pri ktorých očakávame pokračujúci pozitívny rast,“ povedal Jan Palek, Country Manager Goodmanu pre Českú republiku a Slovensko.

JP

Česmadu prekáža nekalá konkurencia z východu

Podľa Združenia cestných dopravcov SR Česmad Slovakia by naše colné úrady mali dôslednejšie kontrolovať zahraničných dopravcov. Najmä tí z východu podľa združenia často jazdia bez potrebných povolení. „Slovenskí dopravcovia čelia na domácom trhu zahraničným dopravcom z východnej Európy, ktorí svoju činnosť vykonávajú bez potrebných povolení a môžu tak ponúkať výrazne nižšie ceny,“ vysvetlil PR manažér Česmadu Andrej Fekete. Slovenský dopravca pôsobiaci v súlade so zákonom im podľa jeho slov nedokáže konkurovať.

„Situácia na rusko-ukrajinských hraniciach umožňuje týmto spoločnostiam vyčkávať pred slovenskými priemyselnými parkmi na voľný tovar na prepravu, a tým odstaviť našich dopravcov,

ktorí na dopyt nestihnú ani zareagovať,“ opísal generálny tajomník Česmad Slovakia Pavol Reich. Podľa Inštitútu finančnej politiky vznikla v roku 2014 daňová medzera na dani z minerálneho oleja asi 397 miliónov eur. Tú zapríčinili aj nelegálne fungujúci zahraniční dopravcovia, ktorí tankujú za nižšie ceny mimo Slovenska. „Takáto situácia má vo finálnom výsledku negatívny dopad na celú slovenskú ekonomiku,“ varujú zástupcovia združenia dopravcov.

TA/JF

Wizz Air sa etabloval v Košiciach

Nízkonákladová letecká spoločnosť Wizz Air otvorila svoju 20. základňu na letisku v Košiciach. Bude tam parkovať lietadlo Airbus A320; zároveň sa rozširujú aj ponuky letov tejto spoločnosti o destinácie Miláno/Bergamo a Doncaster/Sheffield. V lete tak bude z Košíc ponúkať 14 letov týždenne, z toho 10 do Londýna (Luton).

Podľa predstaviteľov letiska pozdvihuje zriadenie základne pre lietadlo Airbus spoluprácu letiska a prepravcu na novú úroveň; očakávajú aj významný nárast prepravených cestujúcich. „My, letisko Košice, sme hrdí na to, že môžeme slúžiť ako vstupná brána do najdynamickejšieho sa rozvíjajúceho mesta na Slovensku. Letecká doprava a letecká dostupnosť je nevyhnutnou esenciou pre ekonomický rozvoj každého regiónu,“ uviedol pri otvorení predseda predstavenstva a výkonný riaditeľ letiska Karl Dandler.

TA/JF

GW157803

45° 1' 33" N 14° 34' 31" E
gw-world.com/explore

**Whenever we move,
 we go further for your business.**

Objavte náš svet
 logistiky:
gw-world.com/explore
 T 18.208

Gebrüder Weiss
 transport a logistika

Rast dopravnej infraštruktúry ohrozuje biotopy

Slovensko patrí z hľadiska rôznorodosti tu žijúcej zveri k výnimočným krajinám. Musí však pre ňu vytvárať dobré podmienky.

Na celom svete štáty chránia svoju prírodu, lebo už je všeobecne známe, že čo sa v tejto oblasti zanedbá, neskôr sa človeku negatívne vráti. Aj vo finančnom vyjadrení – to, čo sa teraz dá urobiť za relatívne malé prostriedky, v budúcnosti už nemusia zachrániť ani niekoľkonásobne vyššie investície.

Biokoridory ako nevyhnutnosť

Hovoríme o výstavbe biokoridorov, ktoré dnes v západnej Európe stavajú pomaly na každom kilometri ciest – len, žiaľ, často už nemajú pre koho – zveri je tam málo. U nás je to naopak; zveri máme dostatok, ale biokoridory sú úzky profil. Prítom investície do nich môžu v budúcnosti priniesť veľký osoh. To vedia aj od nás slabšie ekonomiky – ak sa pozrieme na výstavbu biokoridorov trebárs v krajinách bývalej Juhoslávie.

NDS sľubuje, že pri budovaní cesty R7 zohľadní aj požiadavky ochranárov.

Slovensko patrí k výnimočným krajinám v rôznorodosti tu žijúcej zveri. A keď sa jej bude u nás dariť, je predpoklad, že sa môže rozšíriť aj do oblastí, kde sú už rôzne druhy ohrozené či tam vymizli. Výrazná biodiverzita má význam aj pre turizmus. V prírode sa najlepšie regenerujú sily. A obyvatelia vidieka získajú nové zdroje príjmov. Biokoridory pre veľké zvieratá, ktorými sa premostia dopravné spojnice, môžu potom slúžiť aj človeku – na pešiu turistiku či cykloturistiku. Tým sa rozšíria možnosti vidieckej krajiny.

Žabochod, záchrana pred rozpučením

Cesta za Sučian do Turčianskej Štiavničky bola pascou pre živočíchy. Každý rok tiahli z Veľkej Fatry tisíce žiab do močaristého poldra – a hynuli pod kolesami áut. Z európskych peňazí

preto vznikol nezvyčajný biokoridor – žabochody: tunely pod vozovkou, cez ktoré žaby bezpečne prejdú na druhú stranu cesty. Výstavba biokoridorov v celkovej dĺžke 514 metrov stála 200 000 eur, z celkových výdavkov na rekonštrukciu ciest II. a III. triedy v hodnote vyše 2,6 milióna eur.

V správe Národného parku Veľká Fatra hovorí, že podľa ich prepočtov bolo ročne pod kolesami áut usmrtených okolo tritisíc migrujúcich žiab. Pri zohľadnení hodnoty zákonom chránených živočíchov to predstavovalo škodu za vyše 200 000 eur. Samozrejme, ide o spoločenskú hodnotu, ktorú nik nikomu priamo neúčtuje, ale raz sa to môže všetko vrátiť. Po stavbe biokoridoru zahynie na ceste už len niekoľko desiatok jedincov.

Potravinový reťazec a ochrana genofondu

Obojživelníky sú dôležitou súčasťou potravinového reťazca: „Krmia sa nimi u nás nielen

Slovensko je európskou veľmocou v stavoch veľkých šeliem – medveďov, vlkov, rysov.

bociany biele a čierne, ale aj orly kriklavé či orly skalné,“ vraví zoológ zo správy NP V. Fatra Juraj Žiak. „Možno aj práve preto máme u nás

populáciu orlov kriklavých v počte okolo 600 párov – čiže je to náš najbežnejší druh orla – kým trebárs v Česku je to vzácny druh. Počet

Žabochod pri Sučanoch zachraňuje životy tisíckam žiab putujúcich z lesa do močiara.

orlov skalných sa na Slovensku odhaduje na 80 až 100 párov, z toho vo Veľkej Fatre ich máme sedem párov, v Česku nie je ani jeden.“ Vysvetľuje, že žaby dospievajú po troch rokoch života, kedy sa začínajú rozmnožovať. „Takže ak by sme ich nechránili trebárs jeden rok, čakali by sme na ďalšiu populáciu až tri roky,“ konštatuje J. Žiak. To by vážne poškodilo ďalšie živočíšne druhy.

Milan Ovseník z úradu Žilinského samosprávneho kraja objasňuje: „Až 60 percent územia kraja je v nejakom stupni ochrany. V rámci Nature 2000 má význam pre celú Európu, lebo je tu jeden z najpôvodnejších genofondov živočíchov. Dopravná sieť je bariérou pre ich pohyb. Ak sa nebudú stavať zariadenia umožňujúce migráciu, tak nastane postupné zanikanie jedinečného genofondu.“ Vo Veľkej Fatre, ale aj inde v kraji, sú ďalšie úseky, ktoré čakajú na svoje biokoridory.

Nejde však iba o žaby a dravé vtáky. „Vo Veľkej Fatre žijú veľké šelmy – medveď, rys, vlk, mačka divá; v ich stavoch sme v rámci EÚ

veľmocou," upozorňuje zoológ J. Žiak. „Ide o to, ako budeme ďalej budovať biokoridory

Biodiverzita, výskyt druhov ako orol skalný zatriktívňujú lokality pre cestovný ruch.

najmä pri diaľniciach a iných cestách, lebo experti varujú, že pri niektorých druhoch už nedochádza k výmene génov. Komunikácie výrazne oddeľujú pohoria. Musíme to riešiť, ak chceme zachovať zdravé a životaschopné populácie.“

Dopravné projekty ohľaduplné k prírode

Kvalitné dopravné spojenia prinášajú nielen ekonomický efekt, ale sú dôležité aj z hľadiska ochrany životov a zdravia ľudí. Cesta z Dunajskej Stredy cez Šamorín do Bratislavy sa stáva každý deň cestou zarúbanou a má jej pomôcť dostavba rýchlostnej cesty R7. V jej blízkosti sa počíta aj s výstavbou rôznych logistických centier. Ide však o to, aby sa v územných plánoch neobjavili zámery, ktoré ničia oblasti, kde zver v zime hľadá potravu.

Manažér ornitologickej spoločnosti SOS/BirdLife Slovensko Jozef Ridzoň chváli postupy štátnych inštitúcií: „Národná diaľničná spoločnosť o týchto problémoch vie a rieši ich v spolupráci s nami. Ide o to, aby územia ostali zachované aj o 20 rokov.“ Ornitológovia majú významný hlas pri posudzovaní dopravných projektov. Podľa J. Ridzoňa niekedy stačí urobiť málo a vzácne druhy ostanú na danom území, napríklad pri odstraňovaní lesných kalamít. Ak sa nechajú „tri zdravé stromy na hektár“, vtáky sa majú kde

Orol krikľavý – významný konzument žabej populácie. Na Slovensku žije asi 600 párov.

udržať. Príkladom úspešnej ochrany vtáčieho druhu je sokol rároh. „Napríklad v celom Rusku

Ochrana divej zveri na Slovensku vytvára podmienky na jej rozširovanie aj do iných krajín.

majú dnes 60 párov sokola rároha, kým u nás máme až 40 párov,“ konštatuje J. Ridzoň.

Synergia ochrany – na prospech celej Európy

Cesty s biokoridormi prinášajú množstvo synergických efektov, preto má význam do nich investovať, pričom náklady nemusia byť prehnane vysoké. Budovanie ciest súvisí so životom ľudí aj zvierat, s prepájaním kvality života v celej Európe. Žiadny kút v nej nemôže zostať zanedbaný. Ak ochránime zver u nás, vytvárame podmienky na jej zachovanie a rozširovanie na celom kontinente. Preto by sme mali k výstavbe biokoridorov pristupovať systematicky, nielen ojedinelým projektom.

Stanislav Háber

Medzitulky redakcia; foto: autor, TASR

Vtácie rozhľadne: biele miesto cestovného ruchu

Jedným z účinných lákadiel cestovného ruchu môže byť aj pozorovanie vtákov. Vedia to napríklad v Rakúsku, kde turisti chodia pozorovať

Ornitológ Ján Gúgh vidí v dunajských vtáčích biotopoch potenciál pre ekologický turizmus.

zimoviská vtákov na Neziderské jazero. Na Slovensku sa ponúkajú podobné možnosti, zatiaľ však zostávajú komerčne nevyužitú. Jozef Ridzoň z ornitologickej spoločnosti SOS/BirdLife Slovensko k tomu uvádza: „U nás na Dunaji sa na 30 kilometroch štvorcových pravidelne sústreďuje okolo 40-tisíc kusov chochlačky vrkočatej a chochlačky sivej, čo je nádherné divadlo. Taký počet sa sústreďuje trebárs aj na Bodamskom jazere, lenže to má 300 kilometrov štvorcových.“

Upozorňuje, že na slovenskom úseku Dunaja sú lokality, na ktorých zimuje viacero druhov vtákov a ornitológmi sú hodnotené ako medzinárodné významné. Zletí sa tu totiž viac ako jedno percento celosvetovej populácie určitého druhu. Spomínaných chochlačiek k nám príletia viac ako 10 percent.

„Žiaľ, nie sme rovnako pripravení ako na Neziderskom jazere, kde sú rozhľadne a pozorovateľne prístupné návštevníkom,“ konštatuje ďalší pracovník SOS/BirdLife, ornitológ Ján Gúgh. „Keď sa na Hrušovskú zdrž na Dunaji na jeseň zletí vyše 80-tisíc kačíc a ešte pribudne 50-tisíc husí, tak je to divadlo, na ktoré sa chodia aj z okolitých štátov pozeráť ako na raritu. Skutočne ide o významné vtáacie územie v rámci stredoeurópskeho priestoru,“ dodáva.

SH

Prečo OPEC nezvyšuje ceny ropy

Ceny čierneho zlata sa dlhodobo držia veľmi nízko. A zostalo to tak aj po nedávnom zasadaní ropného „kartelu“ OPEC.

Predstavitelia Organizácie krajín vyvážajúcich ropu (OPEC) sa začiatkom júna dohodli, že neznižia ťažobné kvóty a maximálny limit ponechajú na úrovni 30 miliónov barelov denne. Organizácia tak pokračuje v tolerovaní nižších cien, aby ochránila svoje podiely na trhu. A zrejme bude držať ťažbu na vysokých úrovniach aj naďalej. Jej členovia tým však strácajú.

Podľa výročnej správy ropného kartelu sa príjem všetkých 12 členov z predaja komodity prvýkrát od roku 2010 prepadol pod hranicu 1 bilióna USD: za rok klesol o 11 % na 993,3 miliardy dolárov. Pred rokom sa za barel severomorskej ropy Brent platilo okolo 115 USD, dnes menej ako 65. A ľahká severoamerická ropa WTI je ešte lacnejšia. Pokles tržieb ukazuje, pod akým

Producenti ropy radšej držia ceny dole, len aby si udržali trhové podiely.

tlakom sú producenti. Napriek tomu, že ponuka vysoko prevyšuje dopyt, ešte zvyšujú dodávky. Analytik Jozef Badida to komentoval vyjadrením, že OPEC sa asi zbláznil.

Každý na vlastnú päsť

OPEC združuje rozdielne krajiny, dokonca regionálnych rivalov, ktorí sa obávajú o svoj podiel na trhu. Stratégiu presadzuje najmä najväčší člen – Saudská Arábia, ktorá na Blízkom východe bojuje o vplyv s Iránom. Vyššia predajná cena by posilnila Teherán. Libya, Irak či Alžírsko túto stratégiu Saudov nasledujú. Rast cien by okrem Iránu privítali aj Nigéria a najmä Venezuela, ktorá je pred kolapsom. Zrejme by už dávno aj zbankrotovala, keby sa jej začiatkom roka nepodarilo získať od Číny úver 5 mld. USD. Ďalších 14 miliárd dostala vo forme investícií z Ruska. Z týchto injekcií jej však už nezostalo temer nič.

Je pravdepodobné, že skoro dôjde k dohode

o nukleárnom programe Iránu. Ten bude potom schopný zvýšiť svoju produkciu z dnešných 2,8 milióna na 4 milióny barelov denne, čo cenám určite nepomôže. Za hlavné

Saudská Arábia toleruje nízke ceny aj preto, lebo to poškodzuje jej rivala Irán.

riziko sa však považuje zvýšenie ťažby v Iraku. Podľa OPEC-u by tamajšia produkcia mohla predstavovať až 90 percent očakávaného zvýšenia do roku 2020.

Vítazstvo nad bridlicou?

Nie je tajomstvom, že súčasný prebytok na trhu vo veľkej miere spôsobila ťažba nekonvenčnej bridlicovej ropy v USA. Je však technologicky i finančne náročnejšia, preto Američania po znížení cien viaceré vrty pre nerentabilitu zatvorili. Arabský polostrov to považuje za dôkaz úspechu svojej stratégie. No ide o krátkozraký pohľad. To, čo OPEC dosiahol, je len zatvorenie menej produktívnych či menej kvalitných vrtov. Americká produkcia môže čoskoro opäť rásť.

J. Badida k tomu uvádza, že nízke ceny ropy viac ako OPEC ohrozujú rozvoj alternatívnych zdrojov. Keďže globálny dopyt po rope sa vlni zvýšil len o necelé percento a v rozvinutých ekonomikách Severnej Ameriky, Európy a Ázie klesá už deväť rokov, zdá sa, že súčasná stratégia OPEC-u nebude schopná v dohľadnom čase obnoviť rovnováhu na trhu s ropou.

DT/TA

Ilustračné foto: SXC

Energetická únia a Slovensko

Pre Slovensko je Energetická únia témou, ktorej bude v nadchádzajúcom období venovať veľkú pozornosť.

Táto problematika má silný potenciál stať sa aj jednou z kľúčových priorít slovenského predsedníctva v Európskej únii v druhej polovici roku 2016. Vyplýva to zo zamerania činnosti Stáleho zastúpenia SR pri EÚ, ktoré schválila vláda. „Počas nášho predsedníctva možno očakávať

rozpracovanie viacerých legislatívnych návrhov,“ upozornilo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Stála misia pri EÚ bude preto v diskusii na túto tému presadzovať dobudovanie najmä severojužného prepojenia, ako aj zabezpečenie adekvátneho financovania z európskych zdrojov. Ďalej posilňovanie vnútorného trhu EÚ s energiami a odstraňovanie regulačných bariér.

Energetická politika by mala byť nastavená tak, aby viedla k znižovaniu cien energií. Rovnako by sa malo zachovať právo každej členskej krajiny na výber vlastného energetického mixu – čo

pre Slovensko znamená najmä vhodné podmienky na rozvoj jadrovej energetiky.

Ďalším cieľom by malo byť obmedzenie regulačných rámcov, ktoré zvýhodňujú určité zdroje energie a podpora zvyšovania energetickej efektívnosti. Pre Slovensko je to citlivá téma, keďže má vysoký podiel energeticky intenzívneho priemyslu. Jeho podiel na celkovej energetickej spotrebe je 40 %, kým priemer v EÚ je 25 %. Okrem toho je vysoko závislé od externých dodávok energetických surovín, ako je plyn a ropa.

TA

Elektrická mobilita s dobrou perspektívou

Na Slovensku by mohlo v roku 2020 jazdiť 10- až 25-tisíc elektrických a tzv. plug-in hybridných vozidiel.

Vyplyva to z návrhu Stratégie rozvoja elektromobility v SR, ktorý pripravilo Ministerstvo hospodárstva SR. V Rakúsku by v rovnakom roku malo jazdiť 250-tisíc a v Nemecku približne 1 milión elektromobilov. Francúzi dokonca počítajú s dvoma miliónmi.

Elektromobilita v kurze

Význam elektrickej mobility vo svete dlhodobovo vzrastá. Dôvodom sú prínosy, vyplývajúce z jej pozitívnych vplyvov na životné prostredie, verejné zdravie, priemysel, vedu, výskum a inovácie. Vo viacerých krajinách sú už pripravené alebo sa pripravujú národné politiky zohľadňujúce alternatívne pohony, realizujú sa pilotné projekty a dochádza k integrácii elektromobility do dopravných systémov. „Slovensko, žiaľ, v tomto vývoji zaostáva nielen za lídrami, ale aj okolitými krajinami v regióne,“ upozornilo ministerstvo hospodárstva v dokumente.

Skoro všetky automobilky majú pre trh pripravený rad elektrických modelov.

Dôležitosť elektromobility a význam jej inštitucionalizácie na úrovni EÚ potvrdzuje aj eu-rosmernica o infraštruktúre pre alternatívne palivá COM (2013) 18 final, ktorá odporúča počty nových verejných nabíjajúcich staníc pre

elektromobily – aj s inteligentnými meračmi, tzv. smart metrami.

Nabíjacie stanice majú zelenú

Elektromobilita predstavuje cestný dopravný systém, založený na dopravných prostriedkoch, poháňaných elektrickou energiou. Centrálnym elementom takéhoto systému sú elektrické vozidlá, doplnené o nabíjajúcu infraštruktúru, vhodné informačné technológie a legislatívu. Vozidlá by už boli. Prakticky každý automobilový koncern strategicky pripravuje pre trh rad elektrických modelov. V predaji sú už napr. Nissan Leaf, Mitsubishi i-MiEV a podobné autá pod značkou Peugeot a Citroën, ďalej rad elektrických vozidiel Renault a momentálne najvýkonnejší elektromobil na trhu – Tesla S. Autá na elektropohon ponúkajú aj Toyota, Smart či BMW a ďalšie značky rýchlo pribúdajú.

Na Slovensku je dnes k dispozícii 50 nabíjajúcich staníc, do roku 2020 by ich tu podľa cieľov Európskej komisie malo byť 4 000. Naším veľkým

plusom je, že okrem ich budovania nevyžaduje elektromobilita žiadne špeciálne zásahy do cestnej infraštruktúry.

Environmentálne i ekonomické prínosy

Podľa stratégie je elektromobilita mimoriadne dôležitá, okrem automobilového priemyslu, aj pre ďalšie stránky národného hospodárstva: „Odber elektrickej energie pre nabíjanie elektrických vozidiel bude v prevažnej miere smerovaný do hodín mimo špičky odberovej krivky, čo prinesie efektívnejšie využívanie elektroenergetických zdrojov, prenosovej a distribučnej sústavy.“

Na Slovensku je dnes 50 nabíjajúcich staníc, do roku 2020 by ich malo byť asi 4-tisíc.

Využívanie elektrických vozidiel podľa materiálu významne zníži hluk a emisie z dopravy, s pozitívnym dopadom na kvalitu života. V podmienkach slovenskej energetickej sústavy by rozvoj elektromobility perspektívne znamenal celkové zníženie emisií. Po dostavbe ďalších plánovaných zdrojov a s postupným rastom podielu obnoviteľných zdrojov sa tento benefit ešte zvýši. Elektromobilita môže z dlhodobého hľadiska pozitívne ovplyvniť využívanie alternatívnych palív v doprave, čím prispeje k zníženiu závislosti SR od dovozu motorových palív.

TA/DT
Foto: TASR

Nádeje a výzvy slovenského automobilového priemyslu

Možno ešte dôležitejšie ako súčasná veľkosť a úspechy odvetvia sú potenciál budúceho rastu automobiliek a ich schopnosť pretaviť tento potenciál do pozitívneho vývoja.

Najnovší prieskum v brandži o. i. ukázal, že viacerí dodávatelia automobilového priemyslu už podnikajú aktívne kroky na to, aby využili dosiahnutý potenciál aj osvedčené silné stránky svojich firiem. Prieskum uskutočnila už po tretíkrát poradenská spoločnosť PwC v spolupráci so Zväzom automobilového priemyslu SR a Slovenským automobilovým inštitútom. Cieľom bolo zmapovať a analyzovať ich situáciu a predstavy o ďalšom vývoji v segmente.

Optimizmus sa zvýšil

Výsledky reprezentatívnej ankety ukázali, že očakávania rastu výroby aj tržieb na rok 2015 sú vyššie, ako boli v minulom roku. Až 61 % respondentov očakáva nárast tržieb, z toho 31 % dokonca o viac ako o 10 %.

„Napriek mnohým výzvam a rizikám, ktoré firmy vidia vo svetových i európskych ekonomikách, sú ich očakávania rastu v roku 2015 naozaj vysoké a prevyšujú dokonca aj úrovne z predchádzajúceho roka,“ konštatoval Peter Mrnka, vedúci špecialista PwC na automobilový priemysel. „V časoch politickej a ekonomickej neistoty, ktorá panuje vo viacerých krajinách východnej Európy, ako aj tlaku veľkých automobiliek a ich dodávateľov na znižovanie výrobných nákladov – čoho dôkazom je zatváranie závodov v západnej Európe – poskytuje stredná Európa solídne príležitosti na rozvoj a rast,“ povedal.

Lepšie výsledky a rast v Európe

Takmer u polovice (49 %) respondentov došlo v roku 2014 k zlepšeniu finančnej situácie. Aj keď za rok 2013 hlásilo zlepšenie výsledkov až 52 %, aj teraz majú prevahu dodávatelia so zlepšujúcou sa alebo stabilnou finančnou situáciou. Naproti tomu, podiel firiem so zhoršujúcimi sa výsledkami v prieskume klesol v roku 2014 na 14 % (z 21 % v roku 2013). „Viac ako polovica

dodávateľov konštatovala, že dosah na výsledky mal objem predaja výrobkov a fáza životného cyklu produktov – uvádzanie na trh nových alebo ukončenie výroby predchádzajúcich. Viac než 30 % firiem sa tržby výrazne nezmenili a vplyv iných faktorov vrátane predajných zmien bol pomerne nízky,“ povedal P. Mrnka.

Nárast tržieb v tomto roku očakáva 61 % respondentov prieskumu.

Aj napriek spomaleniu rastu celosvetovej výroby automobilov (+3 %, predtým +3,6 %) si Slovensko v roku 2014 udržalo objem produkcie

automobilov, a to na úrovni asi 970 000 jednotiek. Západná Európa, kľúčové odbytisko slovenských dodávateľov, zaznamenala po prvý raz od roku 2011 vyšší objem výroby: +5 %. „Aj vďaka tomu rástla výroba komponentov u slovenských dodávateľov a ich finančná situácia sa tak naďalej zlepšovala,“ priblížil vedúci odvetvový analytik PwC.

Zamestnanosť kolíše, ale produktivita rastie

Asi 12 % firiem zapojených do prieskumu vlni znižovalo stavy, ale vo viac než 30 % pribudli zamestnanci dvojciferným tempom. „Z porovnania vývoja tržieb a zamestnanosti vyplýva, že firmy naďalej vytvárajú predpoklady pre rast produktivity práce, meranej tržbami. Nielenže

medzi podnikmi, ktoré priberali najviac zamestnancov, vysoko prevažovali firmy s citeľným rastom tržieb, ale v každej desiatej firme šli tržby nahor citeľne rýchlejšie než počet ľudí," dodáva P. Mrnka.

Riziká vidia viac na západe ako na východe

Optimizmus v slovenskom automotive je až prekvapivý najmä na pozadí pokračujúcej geopolitickej krízy na Ukrajine a embargu voči Rusku. Oslovení dodávateľa automobiliek vidia riziká pre svoj biznis jednoznačne vo vývoji na cieľových trhoch. Za najväčšie ohrozenie rastu pritom považujú možnosť zastavenia oživenia alebo stagnácie rastu na silných trhoch rozvíjaných krajín.

„Obávajú sa ho takmer tri pätiny respondentov. Skoro polovica vidí riziká v neistote vo východnej Európe a tretina sa obáva, že dosiaľ rýchlo rastúce trhy by už nemuseli poskytovať dostatok dopytu po ich produkcii,“ objasňuje P. Mrnka.

Problém s kvalifikovanou pracovnou silou

Dostupnosť kvalifikovaných ľudí je vzhľadom na rýchly rozvoj technológií dôležitou témou rozvoja automobilového priemyslu na celom svete. Na Slovensku ju firmy dlhodobo označujú ako kľúčovú. V tohtoročnom prieskume 78 % firiem

potvrdilo, že dostupnosť a kvalita kvalifikovanej pracovnej sily môžu spomaliť ich rast. Štvrtina priznala, že pre ťažkosti s hľadaním ľudí reálne rastú pomalšie.

Automotive v Európe 2015: východ – krízový stav; západ – racionalizácia; u nás – ďalší rast.

„Takmer 80 % slovenských dodávateľov pre automobilový priemysel je presvedčených, že nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v určitých profesiách brzdí ich ďalší rast. Štyri z desiatich

firiem v prieskume potvrdili, že každý rok potrebujú najmenej 10 pracovníkov z týchto chýbajúcich profesií,“ povedal P. Mrnka. Na nedávne legislatívne zavedenie nového duálneho systému vzdelávania pozitívne zareagovalo okolo 90 % dodávateľov.

Ako vážne prekážky pre účasť firiem v duálnom vzdelávaní však označili takmer dve tretiny respondentov nedostatok interných zdrojov, najmä personálu a vybavenia. Pre štvrtinu sú to finančné dôvody. Viac než 30 % firiem vníma neisté vyhliadky výstupov zo vzdelávania, v ktorom musia na prvých absolventov čakať tri až štyri roky.

JF/PwC
Foto: TASR

Renault Kwid si najprv užijú v Indii

Francúzska automobilka predstavila inovatívne malé vozidlo Kwid, určené primárne pre trhy v treťom svete, najmä pre Indiu. Menšie rozmery a dobrá ovládateľnosť ho predurčujú na využitie v rušných mestských aglomeráciách. Vysoký posed zlepšuje vodičovi prehľad o dianí na ceste.

Tento moderný prírastok do rodiny Renault nasleduje dizajnovú líniu zaužívanú v segmente A. Má SUV styling i konštrukciu, s robustnými líniami a priestraným, príjemným interiérom, v ktorom možno nájsť prvky, vyskytujúce sa vo vyššom segmente. Kwid stelesňuje ambíciu značky rásť aj na vzdialených medzinárodných trhoch. Na indický trh ho uvedú v druhom polroku 2015 za cenu približne 4 000 – 6 000 eur.

VN

Priestranný Superb Combi

Atraktívnu novinku uvedú na trh v septembri. Vo svojom segmente ponúka vysoký stupeň komfortu, bezpečnosti, konektivity i ekológie. Tvorcovia zvýšili na maximum objem interiéru i batožinového priestoru. Ten narástol oproti predchodcovi o 27 litrov na 660 l. So sklopenými zadnými sedadlami je to dokonca 1 950 litrov.

„V novej generácii automobilu Škoda Superb Combi sme doterajšie silné stránky Superbu ďalej rozvinuli. Kompetenciu automobilky Škoda v segmente automobilov s karosériou kombi zdôrazňujeme a rozširujeme pôsobivo dynamickým dizajnom,“ povedal člen predstavenstva spoločnosti Škoda Auto pre oblasť technického vývoja Frank Welsch. Výrobca podľa neho očakáva, že nový model privedie k našej značke aj nových zákazníkov.

RR

Hyundai Tucson sa už vyrába

V závode Hyundai Motor Manufacturing Czech v Nošovicích spustili v júni sériovú výrobu nového modelu Tucson, ktorý je nástupcom populárneho SUV Hyundai ix35. Nové moderné SUV predstavuje vďaka atraktívnemu dizajnu a vyspelým technológiám ďalší krok vpred pre koncern v Európe. Hyundai Tucson je postavený na novom podvozku s dôrazom na pohodlnú a dynamickú jazdu a obsahuje najmodernejšie technologické vychytávky. Reakcie motoristickej verejnosti naznačujú, že je aj vydarený dizajnerský kúsok. Charakterizujú ho najmä ostré línie, výrazné proporcie a nová šesťuholníková maska chladiča.

Nový Hyundai Tucson má teda všetky atribúty, aby sa stal vlajkovou loďou značky, globálne ju posilnil a naplnil aj jej ambície presadiť sa na nových trhoch.

JF

Čakajú slovenských stavbárov konečne lepšie časy?

Objem stavebnej produkcie na Slovensku v nasledujúcich mesiacoch zrejme porastie viac, ako sa predpokladalo ešte začiatkom roka.

Vyplyva to z kvartálnej analýzy slovenského stavebníctva za druhý štvrtrok, ktorú pravidelne pripravuje spoločnosť CEEC Research na základe vlastného prieskumu. Respondentmi sú riaditelia viac než stovky stavebných spoločností pôsobiacich na Slovensku. Kým vo februári predpovedali 2,4-percentný rast sektora, najnovšie už avizujú zvýšenie jeho výkonov o 3,4 %. Zlepšenie situácie v roku 2015 očakáva 78 % respondentov prieskumu. Iba pätina (21 %) stále čaká pokles výkonov. Prítom veľké firmy sa od priemeru v predikciách odchyľujú najviac, podľa ich riaditeľov dôjde k zvýšeniu objemu stavebných prác dokonca o 4,7 %. O kladnom vývoji sú presvedčení všetci opýtaní zástupcovia veľkých firiem. V priemere o 4,1 % majú porásť tiež tržby stavebných spoločností.

Motorom budú verejné investície

„Slovenskému stavebníctvu sa podarilo naštartovať rast po predchádzajúcej dlhej kríze,“ povedal Jiří Vacek, riaditeľ CEEC Research. „Ten je však ťahaný zatiaľ prevažne verejnými

zákazkami z minulého roka. Pre udržateľný rast bude treba výraznejšie oživenie aj u súkromných investorov,“ upozornil.

Šesť z desiatich šéfov spoločností potvrdilo, že základom rastu by mali byť verejné investície. Nadpolovičná väčšina (56 %) z nich verí tiež v posilňovanie súkromných investícií. Deväť z desiatich respondentov prieskumu predpovedá zvýšenie objemu stavebnej produkcie v segmente inžinierskych stavieb.

Anton Barcik, generálny riaditeľ Považskej cementárne: „Je evidentné, že nastúpilo obdobie zvýšených stavebných aktivít, osobitne sa to týka dopravnej infraštruktúry. Predpokladám, že dlhodobé uprednostňovanie kritéria najnižšej ceny a zlozvyk neplatenia za vykonané práce a dodané stavebné materiály nebude ľahké odstrániť. Pozitívom bude väčšie množstvo zákaziek.“

Viac zákaziek, viac práce

Väčšie množstvo zákaziek majú aj projektanti; v porovnaní s minulým rokom by mal ich objem stúpnuť o 4,3 %.

Kladný vývoj stavebného sektora podľa analýzy potvrdzujú aj odpovede na vyťaženie kapacít. Tretina firiem (34 %) má viac práce než pred rokom. Medzi veľkými spoločnosťami viac zákaziek potvrdilo dokonca 63 % riaditeľov. Z inžinierskych spoločností má viac práce 45 %. Firmy sú v priemere vyťažené na 81 % a dnes majú uzatvorenú prácu na necelých sedem mesiacov. Magdaléna Dobišová, generálna riaditeľka

spoločnosti Skanska SK, komentuje: „Slovenské stavebníctvo v roku 2015 signalizuje postupný vzostup, hlavne objemom rozostavanosti. Budú rásť i ceny materiálov a cena práce, čo už dnes pozorujeme. Chceme veriť, že do rokov 2016 a 2017 sú kontinuálne pripravené ďalšie projekty, aby nenastal opakovaný jav, keď sa striedajú obdobia veľkého tlaku na tendrovanie a rozostavanosť s obdobím stagnácie.“

Optimizmus aj na ďalšie roky

Riaditelia viac ako stovky stavebných spoločností očakávajú vyšší objem stavebnej produkcie aj v roku 2016, a to o 2,7 %. Zvýšenie výkonu predpokladajú najmä zástupcovia inžinierskeho staviteľstva (3,7 %), predpovede firiem z ostatných segmentov stavebníctva hovoria o budúcoročnom raste cez dve percentá. Miroslav Beka, riaditeľ organizačnej zložky Slovensko, divízia dopravné stavby, spoločnosti Hochtief CZ, k tomu povedal: „Je vysoký predpoklad, že rast sektora bude pokračovať. Predovšetkým dopravné staviteľstvo a oblasť vodohospodárskych stavieb, ktoré súvisia s dočerpaním eurofondov v jednotlivých operačných programoch.“ Pozitívom podľa neho je, že potenciál stavebného trhu umožní zvýšiť zamestnanosť; negatívom môže nastať z kapacitného nedostatku odborného personálu pri avizovanom objeme nových súťaží v nasledujúcich rokoch.

AB/TA

Foto: Penta Investments

Očakávaný vývoj stavebníctva

Zdroj: Prieskum CEEC Research

Ako dostať do domu viac svetla a ušetriť energiu

Presvetlený interiér pozitívne vplyva na fyzické zdravie i psychickú pohodu človeka. Nad prísunom denného svetla sa preto treba zamyslieť už pri návrhu novostavby či rekonštrukcie.

Denné svetlo je jedným z kľúčových faktorov, ktoré vplyvajú na kvalitu života. Kolobeh dňa – ranné zobúdzanie, svetlo počas dňa a tma v noci – je veľmi dôležitý pre ľudský biorytmus. Svetlo a tma hrajú významnú úlohu pri synchronizácii našich vnútorných hodín a tzv. cirkadiánnych rytmov. Cirkadiánne rytmy sú v podstate periodické zmeny v živých organizmoch a opakujú sa na približne dennej báze. Ovplyvňuje ich aj denné svetlo. Pojem cirkadiánny dom spája denný rytmus svojich obyvateľov s 24-hodinovým cyklom dňa. Preto sa vyplatí investovať do vhodných okien, ktoré zabezpečia denné svetlo a tmu v čase prirodzenom pre ľudský organizmus.

Strešné okno privádza do interiéru dvakrát viac svetla ako okno fasádne.

Distribúciu prirodzeného svetla zlepšujú napríklad aj strešné okná. V kombinácii s klasickými, „fasádnyimi“ oknami prinášajú zlepšenie svetelných pomerov v dome. Pomáhajú osvetľovať aj priestory ďalej od obvodových múrov.

Dobré okná podporujú zdravie a pohodu

Správne rozmiestnenie okien na dome a ich väčšia plocha predstavuje aj ďalšie prínosy. Umožňuje napríklad lepšie prirodzene vetrať a pravidelne vymieňať vzduch. Tak sa účinne dostanú z interiéru škodlivé častice a látky, ktoré sa uvoľňujú počas varenia alebo zo stavebných materiálov či nábytku.

Náladu obyvateľom domu zlepšuje blízky kontakt s prírodou, ktorý zároveň podporuje fyzické zdravie a znižuje stres. Je dobré mať k dispozícii aspoň jeden čiastočne či celkom exteriérový priestor, ako sú napríklad záhrada, terasa alebo

Strešné okná výrazne vylepšujú svetelné podmienky v dome.

balkón. Ak to nie je celkom možné, pomôže aj veľkorysý výhľad na oblohu a zelené okolie domu.

Presvetlený dom s kvalitnými prvkami

Ako teda naplniť všetky požiadavky zdravého a moderného bývania pri stavbe alebo prestavbe rodinného domu? Na ilustráciu, ako možno do domu dostať viac svetla, posluží príklad mladšej rodiny, bývajúcej neďaleko Prešova.

Mladý pár mal jasnú predstavu moderného domu plného denného svetla, ktoré aj v zamračených dňoch vytvára v interiéru pozitívnu atmosféru. Kládli dôraz na kvalitné stavebné materiály a prvky, ktoré budú pevne zabudované, aby dosiahli maximálnu životnosť a lepšiu energetickú bilanciu. „V tomto smere sme nešetřili. Snažili sme sa vybrať kvalitné fasádne a strešné okná s dobrými tepelnoizolačnými vlastnosťami. Dom má dostatočne hrubú tepelnú izoláciu a na ohrev vody používame solárne panely,“ priblížil pán domu. Dobrú investíciu im potvrdili aj náklady na vykurovanie v zime, ktoré za jednu sezónu predstavovali 700 eur.

Strešné okná do podkrovia boli automatickou voľbou; dve rovnomerne presvetľujú pracovnú denným svetlom. Ďalšie dve našli uplatnenie

v kúpeľni, kde zabezpečujú rýchle odvetranie vlhkosti napríklad po sprchovaní. Vybrali sem bezúdržbové biele okná s dreveným jadrom a polyuretánovou ochrannou vrstvou.

Svetlovody účinne pomáhajú presvetliť vnútorné priestory domu.

Ak je svetla zo strešných okien priveľa, zatiahnu sa vnútorné rolety. V lete chránia dom pred prehrievaním vonkajšie markízy, ktoré vďaka siefovej štruktúre nebránia výhľadu.

Pomáhajú aj svetlovody

Majitelia domu sa neuspokojili s presvetlením, ktoré poskytujú okná, a využili aj ďalšie možnosti. V priestore centrálnej chodby ukrytej v dome pomohli svetlovody. Domáci pán si pochvaľuje: „Aj keď je zamračené, netreba tu svietiť. Takisto počas jasnej noci za mesačného svitu.“ Na strope sú aj dve svietidlá a v dvoch svetlovodoch sú zabudované aj LED žiarovky, takže po zotmení možno tento priestor osvetliť až štyrmi zdrojmi. Vďaka svetlovodom sa zvýšila aj funkčnosť šatníkov a ďalších priestorov, ktorým býva denné svetlo v bežných stavbách často odopreté a považujú sa iba za tranzitné zóny. V porovnaní s elektrickým osvetlením svetlovody vytvárajú omnoho prirodzenejšie vnútorné prostredie. Je to vďaka dynamike osvetlenia a funkcii difúzora, ktorý vychádzajúce svetlo rozptyľuje.

Prívod prirodzeného svetla znamená menej časté využívanie umelého osvetlenia, a tým úspory elektrickej energie. Podľa spoločnosti Velux môžu svetlovody znížiť náklady na svietenie v domácnosti až o 400 hodín ročne; vysoko odrazivý svetlovod zaručí presvetlenie miestnosti intenzitou tradičnej 60 W žiarovky, a to aj počas zimných dní.

EF
Foto: Velux

Pred odchodom na dovolenku si zabezpečte dom

Počas dovoleníek, sviatkov a predĺžených víkendov vzrastá počet vlámaní. V týchto obdobiach rodinné domy zostávajú prázdne, pričom mnohí ľudia na to nevedomky ešte aj upozorňujú.

Stiahnuté žalúzie, tma za oknami či preplnená poštová schránka sú najčastejšie signály, ktoré zlodějov informujú, že nikto nie je doma. Približne tri percentá z nahlásených poistných udalostí z poistenia nehnuteľností a domácností predstavujú krádeže vlámaním a lúpeže.

„Ľudia sú presvedčení, že keď si kúpia bezpečnostné dvere, dajú na okná mrežu a uzatvoria poistenie, nič ich nemôže prekvaŕpiť,“ hovorí riaditeľ Groupama Garancie Tomáš Kalivoda. „Mali by však venovať pozornosť aj iným okolnostiam, ktoré môžu vlamačom uľahčiť cestu do domu. Nemali by zabúdať na to, že ak napríklad zámok na vchodových dverách nezodpovedá ochranným kritériám stanoveným v poistných podmienkach, môže sa stať, že im poisťovňa neuhradí škody alebo len čiastočne.“

Záhradná brána

Aj keď konštrukcia záhradnej brány z hľadiska ochrany domu pred vlámaním nezohráva kľúčovú úlohu, keďže nechráni uzatvorený objekt, majiteľa by jej mali venovať pozornosť. A to aj napriek tomu, že poisťovne pri poistnej udalosti neskúmajú jej bezpečnostnú úroveň. Brána

Najdôležitejšiu rolu pri ochrane rodinného domu zohrávajú vchodové dvere; netreba na nich šetriť.

však pre zlodějov predstavuje najjednoduchšiu cestu, ako vniknúť na pozemok a skrýť sa pred očami verejnosti. Získavajú tým nerušený priestor a dostatok času na to, aby prekonalí ostatné prekážky. Preto je rozumné mať namontovanú kvalitnú vstupnú bránu do objektu domu.

„Brána by mala byť skonštruovaná tak, aby neumožňovala prestrčiť ruku k vnútornej strane zámku. Z tohto dôvodu je lepšie, ak aj plot je plný a zhotovený z tehál alebo kovu. S najväčšími nedostatkami sa stretávame pri dvojkrídlových bránach pred vjazdom do garáží, ktoré bývajú spravidla len veľmi voľne zabezpečené. Závora zámku presahuje iba minimálne do západky, takže sa krídla brány dajú ľahko roztiahnuť a otvoriť,“ upozorňuje T. Kalivoda.

Vchodové dvere

Najdôležitejšiu rolu pri ochrane rodinného domu zohrávajú vchodové dvere. Ľudia by nemali ľutovať peniaze na to, aby boli vyrobené z kvalitných materiálov a vybavené bezpečnostným zámkom a viacerými istiacimi prvkami.

Mali by myslieť na to, že súčasťou vchodových dverí je aj zárubňa, ktorá musí byť tiež pevná a odolná.

Ak zámok na dverách nezodpovedá kritériám poisťovne, tá môže krátiť plnenie.

Pred investíciou do vchodových dverí sa oplatí naštudovať si najdôležitejšie bezpečnostné charakteristiky. Mimoriadne obozretný treba byť pri kúpe štandardizovaných bezpečnostných dverí a zvlášť dávať pozor na zasklené časti vstupných dverí, aby neumožnili zlodějom pri rozbití vniknutie do bytu.

Najkritickejším bodom na dverách je zámok. Vložky cylindrických zámokov sa dajú ľahko zlomiť, preto je potrebné namontovať ich tak, aby neprečnievali cez rovinu štítku. Vlmači ich v takom prípade nemajú za čo uchytíť a prelomiť. Nepomôžu im ani špeciálne náradia. Rovnako dôležité je aj bezpečnostné kovanie okolo zámku, ktoré by malo byť upevnené z vnútornej strany dverí, aby sa nedalo odskrutkovať. „Ak vložka vytrhne čo len tri milimetre, zvyčajne už nezodpovedá bezpečnostným kritériám,“ tvrdí T. Kalivoda.

Okná majú byť zatvorené

Častou chybou, ktorej sa ľudia dopúšťajú pri odchode na dovolenku, je, že nechávajú okná otvorené na vetračku. Poskytujú tak zlodějom

najpohodlnejší spôsob vniknutia do domu. Vlamači sa vo väčšine prípadov dostávajú dnu cez vyklopené vetracie okná kúpeľní a WC, ktoré, aj keď sú malé, poskytujú po uvoľnení okenného kridla dostatočný priestor na to, aby sa cez ne pretiahol dospelý človek. Výnimkou nemusí byť vlámanie sa do domu aj cez strešné okno.

Vlmači často preniknú do domu cez vyklopené malé okná kúpeľní a WC, niekedy aj cez strešné okno.

„Na prizemí by nemalo ostať otvorené ani jedno okno,“ zdôrazňuje T. Kalivoda. „Ak sa v dome nikto nezdržiava, treba pozatvárať všetky okná, pretože v opačnom prípade, ak dôjde k vykradnutiu domu, poisťovňa takmer s istotou neposkytne poistné plnenie. Pred uzatvorením poistky odporúčame zabezpečenie domu prekonzultovať s finančným sprostredkovateľom alebo so zástupcom poisťovne, pretože vhodné zabezpečenie nielenže sťaží prácu zlodějom, ale majiteľ bude mať istotu, že mu poisťovňa škodu preplatí.“

Dokonalé riešenie nie je dostupné pre každého, ale aj tak urobte pre bezpečnosť maximum.

Zdravý rozum

Okrem bezpečnostných opatrení treba pred opustením domu na dlhšie obdobie dodržať zásady, ktoré zlodějom neumožnia identifikovať, že dom je prázdny. Pred odchodom na dovolenku treba vyťahnúť všetky rolety a žalúzie. Ak sú nonstop zatiahnuté počas niekoľkých dní aj nocí, je to jasný signál, že nikto nie je doma. Hlavne na dedinách býva zvykom nechávať kľúče pod rohožkou, v črepníku či pod kameňom. Tieto miesta veľmi dobre poznajú aj zloději. Je lepšie zveriť kľúče do starostlivosti niekoho z rodiny alebo spoľahlivému susedovi. Nie je

na škodu požiadať priateľa alebo príbuzného o pravidelnú kontrolu poštovej schránky a sledovanie príbytku. Pravidelné vetranie miestnosti či polievanie kvetov zlodějov zvyčajne odradí. Dobrým pomocníkom sú aj spínacie elektronické zariadenia, ktoré umožňujú načasovať automatické rozsvetovanie svetiel v miestnostiach. Nie je rozumné nechávať na telefónnom záznamníku odkaz, že ste na dovolenke, ani sa tým chváliť na sociálnych sieťach. Inak po návrate riskujete nemilé prekvapenie.

VN

Obrázky: SXC, ZM

Aplikácia na riešenie problémov

Pri nehodách a živelných pohromách sa treba napriek stresu rýchlo zorientovať, v krátkom čase urobiť správne úkony a na nič nezabudnúť, aby nevznikli ďalšie finančné straty. V podobnej situácii sú aj dovolenkári, ktorým sa stala v cudzine autonehoda. V takýchto situáciách pomáha nová aplikácia Kooperativa Help. Používateľovi poradí, čo robiť pri nehode, záplave, alebo hoci keď zalomí kľúč v zámke, pričom využíva jednoduché preklíky. Aplikácia je určená širokej verejnosti, nielen klientom rovnomennej poisťovne.

Používateľa vedie krok za krokom. Napríklad mu poradí, aby pri nehode nezabudol odфотографovať auto, vypísať formulár; ak mu vytopí byt, tak fotograficky zdokumentovať stav ešte predtým, ako ho uprace. Ponúka rýchly kontakt na nahlasovanie poistných udalostí.

„Viac ako desať percent vodičov napriek intenzívnej osвете stále nevie, že pri nehode musí kontaktovať poisťovňu nielen vinník, ale aj poškodený. Naša aplikácia im to povie,“ uvádza príklad predsedníčka predstavenstva a generálna riaditeľka poisťovne Kooperativa Regina Ovesny-Straka.

MF

Pred grilovaním skontrolujte plynové nádoby

Letné počasie láka užiť si pohodu pri domácom grilovaní. V domácnostiach možno nájsť rôzne typy grilov a ohrievačov, ktoré využívajú ako palivo propán alebo propán-bután. Pred ich sezónnym zapojením je potrebné dodržať niekoľko zásad. Tlakové nádoby, ktoré boli pred sezónou uskladnené v dobre vetraných miestnostiach, treba skontrolovať. Dôležitá je kontrola redukcie tlaku i vyčistenie sitka vo ventile. Zabráni sa tak úniku plynu. Plynové nádoby nenechávajte na slnku či pri zdroji tepla. Po skončení grilovania nezaobudnite uzavrieť ventil. Plynové fľaše majú byť uskladnené nad úrovňou terénu v stojatej polohe. Ak máte o fľaši pochybnosti, treba sa poradiť napríklad na infolinke autorizovaného predajcu. Plnenie plynových fliaš podlieha prísny bezpečnostným predpisom. Nebezpečné a zároveň nelegálne je plniť plynové fľaše na čerpacích staniciach LPG.

TA

Titánom na vlasy

Aj keď mnohým z nás dobre padne, ak je v móde zarastený a mierne neudržiavaný chlup, predsa len sa občas strihaniu vlasov nevyhne. Najnovší Philips Hairclipper 9000 je

pomocník, ktorý dobre padne do ruky a jeho samoostriace titánové čepele s dvojitém ostrím a technológiou DualCut fungujú spoľahlivo. Strihač ponúka až 400 variácií nastavení dĺžky, takže si poradí aj s naozaj náročnými požiadavkami na profesionálnej úrovni. Plne nabitý prístroj vydrží až 120 minút práce, a to ho stačí nabíjať len 1 hodinu! Digitálny displej poskytne presné informácie o zvolenej dĺžke aj vydrží batérie. Philips Hairclipper 9000 ponúka nadštandardnú profesionálnu starostlivosť, ktorú si však môžete vychutnať v pohodlí vlastnej kúpeľne. Byť upraveným sa oplatí.

AD

Vaša imunita dovolenku potrebuje

Ani tí najväčší vorkoholici by nemali zabúdať, že letná dovolenka nie je luxusom, ktorý si môžu po roku dopriať, ale nutnosťou.

Vy a vaše telo potrebujete z času na čas poriadnu dávku oddychu, ktorý z vás odpaví stres a nabije vás novou energiou. Verte, že párdňový relax a pracovný reset vám len prospejú bez ohľadu na to, kam sa vyberiete. Dôležité je brať pri výbere dovolenky do úvahy povolanie. Človek so sedavým zamestnaním, ktorý celé dni sedí za počítačom, by si mal dožičiť pohyb. A ak pracujete manuálne, zregenerujte sa niekde pri vode alebo na wellness pobyte v horách.

Vyhňte sa teplotným šokom

Aj keď je všeobecne známe, že vírusy sa šíria predovšetkým v studenom a sychravom počasí, ani v lete nemáte istotu, že sa vám choroby vyhnú. Organizmu dáva zabráť najmä náhla zmena teplôt. Po prechádzke rozpálenými ulicami zasadnete do príjemného chládka kaviarne; na nákupy sa vyberiete do klimatizovaných nákupných centier. A v aute počas cesty domov zapnete klímu na plné obrátky. Čím väčšiemu teplotnému šoku však telo vystavujete, tým menej energie mu ostáva na prirodzenú obranyschopnosť pred choroboplodnými zárodkami.

Prechladnúť možno i počas horúceho leta – napr. v príliš klimatizovaných priestoroch.

Podľa odborníkov by optimálny teplotný rozdiel pri prechode z jedného prostredia do druhého nemal prekročiť 7 °C. Ak svoj organizmus, a teda i imunitný systém, často vystavujete takýmto nástrahám, razom sa objavia bolesti hlavy, škriabanie v krku, dráždivý kašeľ. A tak sa môže stať, že kým ostatní sa po práci vyberú schladíť na kúpalisko, vy zamierite rovno domov do postele. Ako sa ochrániť? Možno vám to príde ako rada na leto smiešne, ale – mať

vždy so sebou sveter s dlhým rukávom. Tak sa budete vedieť prispôsobiť každému teplotnému prostrediu.

Dovolenka dokáže poriadne „nakopnúť“ vás i vašu obranyschopnosť. Presvedčte sa o tom a vezmite do úvahy nasledujúce rady.

Kam na dovolenku a čo tam robiť
Zmeňte vzduch! Vzduch v mestách je často znečistený. Vaše dýchacie cesty i imunitný systém zaručene nadchne príjemný slaný morský vzduch či jemný vysokohorský vánok.

Vyspíte sa doružova! Úprimne – koľko ľudí môže povedať, že ráno nepotrebuje pomoc budíka? Tiež máte pri rannom vstávaní pocit, že by ste zvládli ešte dve-tri hodinky v posteli? Ak máte počas roka nedostatok spánku

a kvalitného odpočinku, hneď od prvého dňa dovolenky dajte svojmu budíku voľno.

Slňte sa! Využite slnečné lúče vo svoj prospech a namiesto toho, aby ste počas roka dopĺňali vitamín D umelo, „nasajte ho“ rovno z ovzdušia. Dajte si však pozor na možné spálenie a keď je slnko najintenzívnejšie, doprajte si siestu.

Teplotný rozdiel pri prechode z jedného prostredia do druhého by nemal prekročiť 7 °C.

Otužujte i zahrievajte sa. Kúpanie vo vode so sviežou teplotou vašu obranyschopnosť posilní. Nezabudnite si však po odchode z kúpaliska alebo od mora vymeniť mokré plavky za suchú spodnú bielizeň. A ak večer len tak leňošíte pred televízorom a máte studené nohy, vedzte, že nie je hanba dať si ponožky. Nohy v teple sú pravidlom číslo jeden v každom ročnom období.

More – na nezapltenie. Za vhodný spôsob, ako podporiť fungovanie imunitného systému, sa pokladá pobyt pri mori. Či už celý deň hráte bedminton, minigolf, polihujete na pláži alebo nafukovačke, podstatné je, že vdychujete čerstvý morský vzduch.

Potulky jaskyňami. Na organizmus a imunitný systém blahodarne pôsobí aj pobyt v jaskyni – speleoterapia. Ak môžete, dajte prednosť tým prírodným.

Ako sa stravovať

Výmena jedálneho lístka. Dnešné potraviny obsahujú množstvo rôznych farbív a konzervantov, ktoré negatívne ovplyvňujú imunitu. Využite pobyt v krajine s teplejšou klímou a jedzte potraviny, ktoré tam nájdete rásť voľne. Napríklad v Grécku si odtrhnite figy priamo zo stromu!

Osladte si leto. Namiesto cukru napumpujte telo sladkou energiou, ktorú si sami zaobstaráte. Vyberte sa do lesa a nazbierajte si čučoriedky či brusnice. Alebo si oberte krík s ribezľami. Využite to, čo nám dáva príroda.

Naservírujte si pestrejšie menu. V črevách je usídlených najviac buniek imunitného systému. Práve tu sa vstrebaáva prevažná časť vitamínov

Po kúpaní si nezapodniete vymeniť mokré plavky za suchú spodnú bielizeň.

a iných ochranných látok. Preto je dôležitá zdravá a vyvážená strava. Počas záhradných pártí si skúste okrem mäsa ugrilovať i cuketu,

kukuricu, špargľu či iné druhy zeleniny.

Dávka vitamínov. Nezapodniete si každý deň na olovant príbaliť nejaké ovocie. Obsahuje množstvo vitamínov, ktoré imunitný systém udržia v strehu. Naša rada: doplniť ich môžete dávkou vitamínu C a zmesou aminokyselín, oligopeptidov a nukleidov v biologicky aktívnej zmesi ProteQuine®. Tieto látky môžu podporiť normálnu funkciu imunitného systému, potlačí únavu a vyčerpanie. Obsahujú ich cmúľacie tablety Preventan® Clasic s novou – grepovou príchuťou.

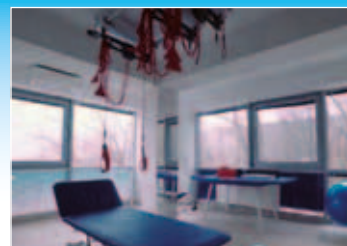
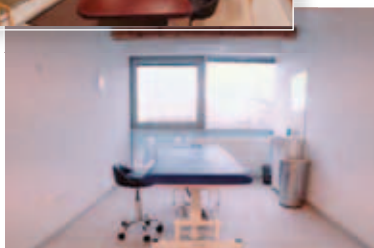
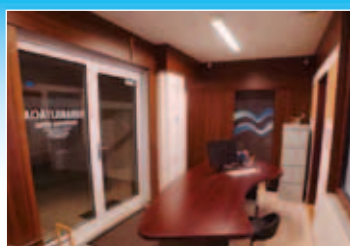
VN

Foto: TASR, SXC

Na regeneráciu okrem „veľkej dovolenky“ využívajte aj krátkodobé možnosti vo vašom okolí.

REHABILITÁCIA – ambulancia profesora Gútha

Pohyb bez bolesti – to je život! S nami to zvládneš ...

www.rehabilitacia.sk

Aby boli oči v pohode

Dlhodobá práca s počítačom – a navyše v klimatizovanej kancelárii – prispieva k problémom, ktoré môžeme súhrnne označiť ako syndróm suchého oka. Pacienti

pocítujú pálenie,

rezanie v očiach, sťažujú sa na nadmerné slzenie, pociť cudzieho telieska v oku či začervenanie a celkovo „unavené“ oči. Syndróm suchého oka vzniká, ak je poškodená a narušená produkcia a stabilita slzného filmu, ktorý má oko chrániť a vyživovať. Nie je možné ho vyliečiť; dajú sa však zmierňovať a odstrániť nepríjemné príznaky.

Dôležité je poznať, ktorá vrstva slzného filmu u vás nefunguje. Zjednodušeným návodom je vedieť, v ktorú dennú hodinu pociťujete problémy. Ak vás oči najčastejšie pália a „režú“ v priebehu dňa a navečer, príčinou je deficit vodnej alebo mucínovej vrstvy. Vhodnou voľbou sú zvlhčujúce očné kvapky Systane Ultra, ktoré tieto nepríjemné prejavy dočasne vyriešia.

VN

O konfekčnú veľkosť menej za mesiac?

Schudnúť priamo na problematických miestach tela a zbaviť sa celulitídy je často veľmi ťažké. V období, keď každý vyťahuje plavky, inovatívna rakúska značka Novasan ponúka riešenie, ktoré by malo po mesačnej kúre, pri správnom stravovaní a pohybe, postavu i hmotnosť upraviť až o jedno konfekčné číslo.

Zábalovú metódu, aplikovanú obvykle v salónoch krásy, možno použiť aj v pohodlí domova. Účinnú látku REGU@SHAPE obsahuje súprava pre domáci zábal s názvom Novasan Body Wrap Set. Komplex rastlinných výťažkov v kombinácii so sfahovacou fóliou pomáha redukovať tukové bunky a prekrvuje tkanivo. Cenné éterické oleje a rastlinné extrakty sa vstrebávajú do pokožky a spolu s kompresiou ošetrovaných častí redukujú celulitídu. VN

Úspešný Deň narcisov 2015

Nepriaznivé počasie neovplyvnilo výsledok zbierky. Jej finančný výnos je oproti predošlému roku nižší, no organizátori hovoria o úspechu. Prvýkrát po niekoľkých rokoch nebolo faľošných dobrovoľníkov – predovšetkým vďaka novému zákonu o verejných zbierkach, iniciátorom ktorého bola práve Liga proti rakovine.

Vyzbieraná suma dosiahla 835 086,93 €; v pokladničkách aktivistov skončilo 788-tisíc, mobilná SMS zbierka presiahla 39-tisíc a priamo na účet Dňa narcisov prišlo viac ako 7-tisíc eur. Výnosy od mobilných operátorov ešte nie sú konečné. Predbežný čistý výnos (po odčítaní nákladov) presahuje 771-tisíc eur. O jeho rozdelení sa už rozhodlo. Najväčšia časť (cez 338-tisíc €) pokryje psychosociálnu starostlivosť o onkologických pacientov a ich rodiny, cca 238-tisíc

pôjde na výchovné, informačné a poradenské programy, temer 150-tisíc podporí medicínske a výskumné projekty. Na zabezpečenie regionálnych potrieb a podporu pacientov vo svojich organizačných zložkách si Liga ponechá 45-tisíc eur. MD

Ako nás vidí slnko

Slnko pozitívne vplýva na psychiku, stimuluje náš imunitný systém. Má však i svoju negatívnu stránku. Prieskumy ukazujú, že 40 % žien a 70 % mužov stále nepoužíva opaľovacie krémy. Hlavne preto, lebo nechápu, ako UV žiarenie účinkuje na kožu a akým spôsobom fungujú opaľovacie prípravky.

Britský výtvarník a fotograf Thomas Leveritt pred necelým rokom nahral na YouTube video „How the sun sees you“, ktoré videlo už 14 miliónov ľudí. Potom spoločne s tímom značky Nivea Sun pripravili film, ktorý divákovi odkryva neobvyklý obraz ich tváre. Využíva na to novú, špeciálnu techniku: UV videografiu. T. Leveritt to komentuje: „Keď sa ľudia vedia v UV svetle prvý raz, sú šokovaní – nikdy

nevideli seba samých s toľkými škvrnami.“

UV videografia zvyrazňuje pigmentáciu kože. Svetlejšie časti sa zdajú veľmi bledé, tmavšia koža zasa ešte tmavšia. Nerovnomerná pigmentácia je znakom toho, že pokožka bola v minulosti príliš vystavená UV lúčom. Objavuje sa najmä na miestach, pravidelne vystavených slnku – napríklad na tvári alebo rukách.

Opaľovacie prípravky s chemickými filtrami UV žiarenie absorbujú. Tváre ľudí, zachytené UV kamerou po použití opaľovacej kozmetiky, majú tmavé plochy; ochranný faktor teda skutočne funguje. Fyzikálne filtre pracujú odlišne – UV svetlo odrážajú ako zrkadlo.

Pre optimálnu ochranu potrebujeme zhruba 6 čajových lyžičiek opaľovacieho prípravku: po jednej na každú končatinu, ďalšiu na prednú časť tela a jednu na chrbát. Pozornosť treba venovať aj ušiam, nosu, perám, zátylku; náchylné na spálenie sú tiež ramená, boky, spodná časť chrbta, priehlavky a zadná strana kolien. Používať možno rovnocenne krémy, mlieka aj spreje. VN

Mobilne proti diabetickej nohe

Komplikáciu, označovanú ako diabetickej noha, má na Slovensku asi 8 000 pacientov s cukrovkou. Z nich viac ako polovica má už nohu amputovanú. Prítomnosť včasnou diagnostikou a aktívnou spoluprácou pacienta by sa väčšine amputácií dalo predísť. Preto Slovenská diabetologická spoločnosť a Zväz diabetikov Slovenska realizovali počas uplynulého mesiaca projekt Pojazdnej dia-ambulancie. Od 25. mája do 19. júna v 17 slovenských mestách v nej pacientom bezplatne vyšetřovali nohy, zisťovali riziko vzniku diabetickej nohy a upozorňovali na riziká

jej neliečenia i na dôležitosť nosenia správnej obuvi a ponožiek. Zároveň radili, ako sa o nohy starať a ako vyživovať poškodené nervy. V ambulancii diabetológa sa riziko vzniku choroby dá zistiť štandardnými vyšetřeniami citlivosti periférnych nervov na tlak, ich schopnosti vnímať vibrácie, rozlišovať ostré a tupé podnety či teplotné rozdiely. Novinkou je tzv. Neurotest – malá náplasť na spodnú časť nohy. Farebná reakcia na zloženie potu odhalí zvýšené riziko syndrómu diabetickej nohy. TA

Zuby potrebujú správne čistenie

Ani dnes mnoho ľudí nevie, ako by mala vyzerat optimálna starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

„Mám to dané geneticky. Môže za to moje tehotenstvo. Máme to v rodine. U mňa čistenie prosto nefunguje.“ Tieto a mnohé ďalšie výhovorky počúvajú zubní lekári pri odhalení zanedbaného a pokazeného chrupu. A tak znovu a znovu zdôrazňujú: stav zubov je vo väčšine prípadov odrazom starostlivosti ich majiteľa. Ako teda na to čo najefektívnejšie?

Zvoľte si mäkkú kefku

Zubný povlak je totiž mazľavej konzistencie a mäkké štetiny si s ním poradia lepšie ako tvrdé. Sú tiež flexibilnejšie a dostanú sa aj do menej dostupných miest bez toho, aby narušili okolité tkanivá. Mali by byť strihané jednoducho a rovno, v rovnakej dĺžke. Striedanie dlhších a kratších štetiniek je skôr na škodu. Tu možno použiť porovnanie k metle: lepšie zametiete tou, ktorá má rovnako dlhé vlákna, ako tou s trsmi rôznej dĺžky. Dôležitá je aj hustota štetín; tu platí – čím väčšia, tým lepšie čistenie. Kefka s dostatočným počtom štetín má povrch pracovnej hlavičky málo zreteľný.

Ak neviete, akú veľkosť kefky zvoliť, poraďte sa so zubným lekárom. Príliš malá nevyčistí veľké priestory medzi zubmi, príliš veľká zasa môže poškodiť zuby i ďasná medzi nimi. Vhodná kefka by mala mať dĺžku hlavičky maximálne na rozsah dvoch alebo troch zubov. S dlhšou hlavičkou bude podľa odborníkov čistenie menej efektívne, pretože štetinky sa nedostanú na všetky zakrivenia a do povrchových nerovností zuba.

Ako čistiť? Hlavne poctivo

V čistení zubov existuje mnoho metód. Techniky obvykle preferujú, prípadne kombinujú rotačné či krúživé pohyby s tými vertikálnymi a horizontálnymi. Niektorí odporúčajú jemne krúžiť, iní zasa stierať zhora nadol. Vrstva povlaku sa najskôr formuje v oblasti krčku zuba. Ak chcete

Správne čistenie zubov je obsahom aj niektorých informačných akcií.

predísť zubnému kazu, mali by ste sa zamerať na túto oblasť. Odporúča sa začať na predných rezákoch hornej čeľuste a postupovať smerom dozadu, pričom časť štetiniek kefky by mala byť pod uhlom 45 % na ďasná a časť na plochu zuba.

Kvalitná kefka a ďalšie pomôcky majú veľký význam pre zdravé zuby a ďasná.

Čistíte vonkajšiu stranu zubného oblúka, potom prejdite k jeho vnútornej strane. Pre pocit maximálnej čistoty je dobré zvoliť vhodnú pastu. „Kvalitná zubná pasta okrem príjemného osvieženia pomôže odstrániť nežiaduce mikroorganizmy v ústnej dutine a hrdle,“ hovorí MUDr. Pavel Hanzelka, odborný konzultant LR Health & Beauty. „Pasty s hydroxyapatitom okrem toho dokážu pôsobiť antibakteriálne,“ radí zároveň.

Čo s krvácaním ďasien

Mnoho ľudí, keď zbadá pri čistení zubov krv, spanikári a kefku radšej odloží. Rovnako

medzizubné kefky, dentálnu niť alebo ústnu vodu. To je však najväčšia chyba. Zdravé ďasná je ružové a pri čistení zubov bežne nekrváca. Ak ku krvácaniu dôjde, môžete staviť na zápal, spôsobený nevyčisteným zubným povlakom. Ten sa na krčku a okolo zuba hemží baktériami, s ktorými organizmus vedie boj. Reakciou tela je práve väčšie prekrvenie ďasna, jeho sčervenanie a prípadný opuch.

V tejto chvíli je, naopak, potrebné chopiť sa všetkých nástrojov na čistenie a pomôcť telu v boji s baktériami. V opačnom prípade totiž môžete čakať na vznik zubného kameňa, parodontózu alebo kývanie zubov. Okrem klasickej kefky je výborným pomocníkom medzizubná kefka, ktorá svojim tvarom pripomína čistič fľaš. Priestor medzi zubami totiž bez nej v podstate nemožno udržať v čistote a bez povlaku.

Ak máte medzizubné priestory také tesné, že medzi ne nedosiahne ani tá najmenšia kefka, stavte na dentálnu niť. Tú si namotajte na ukazovák, obtočte ju okolo zuba do tvaru písmena C a jemným pohybom ňou posúvajte od korunky až pod úroveň ďasna. Na záver hygieny je dobré ústa vypláchnuť ústnou vodou.

JK

Obrázok: TASR

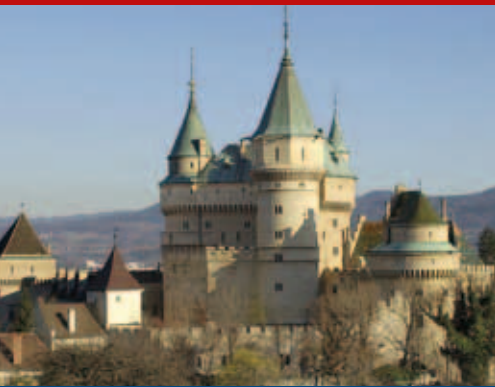
Predchádzajte kolapsu z tepla

Počas horúčav, ktoré začiatkom júna zasiahli Slovensko, skolabovalo viac ako 350 ľudí. Odborníci počas horúcich dní odporúčajú dodržiavať pitný režim, ľahšiu stravu, nosiť odev svetlých farieb vzdušného a voľného strihu, z prírodných materiálov. Vyhybať sa treba nadmernej záťaži; starší a chronicky chorí ľudia (najmä s vysokým

krvným tlakom a kardiáci) by mali aktivity obmedziť na minimum.

Dospelý človek počas horúčav by mal vypíť aspoň tri litre nápojov, avšak nie s obsahom cukru, kofeínu, chinínu či alkoholu. Ideálna je obyčajná voda a v menších dávkach, skôr vlažná ako studená. Najmä u detí treba dbať na to, aby pili pred, počas i po fyzickej námahe. Vodu je potrebné piť aj vtedy, keď nepociťujete smäd. TA

Horná Nitra chce viac turistov

V regióne horná Nitra – Bojnice ako v jednom z mála na Slovensku vlní cestovný ruch nárastol. Okres Prievidza navštívilo 67 869 ľudí (z toho takmer 19 % zo zahraničia) s počtom prenocovaní 338 792. Návštevnosť medziročne tiež klesla, počet prenocovaní stagnoval. Turisti priniesli do regiónu tržby v sume 5,35 milióna eur. Informovali o tom zástupcovia Oblastnej organizácie cestovného ruchu región horná Nitra – Bojnice (OOCR RHNB). Táto OOCR pôsobí v časti okresu, ktorú vlní navštívilo 48 351 ľudí s počtom prenocovaní 279 962, ktorý znamenal medziročný nárast o 31 %. Návštevníci spolu priniesli tržby v sume 4,64 milióna eur.

Celý Trenčiansky kraj zaznamenal 244 114 návštevníkov s počtom prenocovaní 987 153 a tržbami 24,72 milióna eur. Obidva ukazovatele boli vyššie ako v roku 2013 a v počte návštevníkov sa TSK odpútal z posledného miesta medzi 8 krajinami. „Dúfame, že budeme v tomto trende pokračovať,“ povedala výkonná riaditeľka OOCR RHNB Sylvia Maláriková. Prekážkou väčšej návštevnosti je podľa nej najmä zlé cestné spojenie na Hornú Nitru.

JF

Otázniky nad rozvojom cestovného ruchu

Podľa Slovenskej asociácie cestovných kancelárií a cestovných agentúr (SACKA) na Slovensku chýba špecializovaný rezort, ktorý by mal v plnej kompetencii komplexnú problematiku cestovného ruchu. Na stretnutí s médiami to povedal prezident SACKA Stanislav Macko.

Pripomenul, že organizovaný aj neorganizovaný cestovný ruch sa v roku 2014 na Slovensku nevyvíjal dobre a nenaplnil očakávania po optimistických výsledkoch z roku 2013. Odhadovať výsledky roku 2015 je podľa neho problematické, je to však posledný rok, v ktorom môže štátna Slovenská agentúra pre cestovný ruch čerpať prostriedky na propagáciu krajiny aj z európskych štrukturálnych fondov.

JF

Region Tour Expo ukázal krásu blízkych regiónov

Tipy na letnú dovolenku či predĺžený víkend ponúkol návštevníkom výstavnica Expo Center Trenčín v poradí už štvrtý ročník výstavy cestovného ruchu regiónov REGION TOUR EXPO. Uskutočnil sa v máji spolu s tradičným Jarmokom ľudových remesiel a 3. ročníkom celoslovenskej cukrárskej výstavy TORTY & svet pečenia.

Podtitul výstavy „Spoznajte čaro blízkych regiónov“ napovedá, že sa podujatie sústreďuje najmä na cestovný ruch Slovenska, Českej republiky a ďalších geograficky blízkyh krajín. V Trenčíne sa prezentovali aj zástupcovia Maďarska, Poľska, Ukrajiny, Chorvátska a Bosny a Hercegoviny. Návštevníci výstavy mali možnosť urobiť si predstavu a prieskum, ako a kde možno čo najpríjemnejšie tráviť voľný čas a dovolenku.

Záštitu nad výstavou opätovne prevzali minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky Ján Počiatek a veľvyslankyňa

Šéfovia JMK a TSK M. Hašek a J. Baška na výstave rozdávali „zemiakovú babu“.

Českej republiky na Slovensku Livia Klausová. Osobitnými expozíciami sa predstavili domáci Trenčiansky samosprávny kraj, ako aj Trnavský, Žilinský a po prvýkrát tiež Banskobystrický samosprávny kraj, rovnako ako viacero OOCR, miestnych akčných skupín a ďalších združení z iných krajov. Z Českej republiky mali najsilnejšie zastúpenie Moravskosliezsky, Zlínsky, Ústecký a Juhomoravský kraj – ktorý prišiel reprezentovať aj jeho hajtmán Michal Hašek.

IR

Thermalpark v novom šate

Novou dominantou Thermalparku je moderná vstupná hala.

Z piatich najnavštevovanejších turistických atrakcií na Slovensku sú štyri vodné termálne parky. V top 10 je ich spolu päť, ako vyplynulo z prieskumu týždenníka Trend. Výlety za oddychom v teplej vode sú žiadané; zároveň rastú nároky návštevníkov na komfort.

To pochopili aj v Thermalparku Dunajská Streda, ktorý je jedným z najrýchlejšie rastúcich

a inovujúcich zariadení tohto druhu. Podľa jeho riaditeľa Gabriela Somogyiho je dôležité zákazníkom za primeranú cenu prinášať také kvalitné služby, aby dostali, čo očakávajú, a prišli znova. Aj vďaka tejto stratégii sa podľa neho posunuli v návštevnosti o dve miesta hore.

„Thermalpark Dunajská Streda sa stal vyhľadávaným termálnym kúpaliskom a medziročne rastie počet zákazníkov nielen zo Slovenska, ale aj z Maďarska či Českej republiky,“ povedal G. Somogyi. „Návštevnosť sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšila o 5,35 percenta. Najväčší nárast nastal v ubytovacej časti, takmer o 20 percent. Aj z tohto dôvodu sme pristúpili k inováciám v interiéri aj exteriéri, ktoré majú zabezpečiť kvalitnejšie služby našim zákazníkom a zvýšenie ich komfortu,“ objasnil.

VN

Beatles múzeum Egerben

Nové múzeum legendárnej skupiny Beatles vzniklo tam, kde by to málokto očakával – v severomaďarskom Egeri. Ako je známe, slávna skupina Maďarsko nikdy nenavštívila (na rozdiel od Slovenska), to však nezabránilo dvom nadšeným miestnym zberateľom relikvií Beatles, aby realizovali svoj sen a v máji otvorili súkromné múzeum v priestoroch hotela v centre tohto 57-tisícového mesta.

Vo vitrínach a ďalších priestoroch sú vystavené súčasti oblečenia, predmety, hudobné nosiče, plagáty a tiež kópie originálnych nástrojov skupiny. Expozícia využíva multimediálne prezentačné techniky, ktoré napr. umožňujú nazrieť do Žltej ponorky či hrať rôzne tematické hry a pod.

SR

Mentálne fit s ajurvédskou kávou

Podporiť svoje mentálne zdravie a zostať čo najdlhšie mladí môžete s himalájskou rastlinou brahmi. Je známa aj ako pupkovník ázijský (Centella asiatica) alebo gotu kola a v Číne ju považujú za „elixír mladosti“. V ajurvédskej

medicíne sa tento silný antioxidant používa na regeneráciu mozgových buniek, osvieženie mysle a povzbudenie pamäti. Zvyšuje tiež mentálnu bdelosť, posilňuje krvný obeh, pomáha prekrvovať končatiny a zvyšuje celkovú odolnosť nervového systému. Preto je obľúbeným prostriedkom v boji proti depresiám, stresu a nervovému vypätiu.

Výťažok z rastliny nájdete v ajurvédskej káve Brahmi, ktorá obsahuje tiež extrakt z čakanky, priaznivo pôsobiaci na tráviaci systém. Šálka tohto instantného bezkofeínového nápoja je ideálna pre ľudí pracujúcich pod stresom, študentov, ktorí sa potrebujú sústrediť a učiť, ale tiež pre seniorov, ktorým už pamäť tak dobre neslúži. Kúpíte v predajniach zdravej výživy alebo na webe.

VN

Prémiové chute z Ruska, Nemecka, Čiech aj Moravy

Mecom predstavil nové výrobky s vysokým podielom mäsa. Prémiové produkty sú určené náročným spotrebiteľom a všetkým, ktorí si radi pochutnajú na kvalitnom mäse. Nový rad stavil na originálne receptúry a kvalitné suroviny vrátane korenín. Výsledkom je vynikajúca chuť a vôňa. Nový rad predstavujú napríklad Plzenská pečená šunka, Karlovarská šunka, Moravská

morčacia šunka, Berlínske párky a salámy Bajkal a Sibír.

Značka sa snaží pripravovať nové, nevšedné receptúry, pre ktoré hľadá inšpiráciu aj vo svete. Vychádza v ústrety požiadavkám doby, keďže takmer všetky výrobky v sortimente sú bezpečné; tiež minimalizuje obsah alergénov v produktoch.

VN

Radler úplne bez alkoholu

Heineken prichádza na slovenský trh s osviežujúcou novinkou – radlerom s nulovým obsahom alkoholu, ktorý si môžete dopriať aj priamo za volantom alebo počas športovania. Zlatý Bažant Radler 0,0 % z dielne pivovaru v Hurbanove je jediným radlerom na Slovensku úplne bez alkoholu, čím posúva hranice kategórie piva zasa o niečo ďalej. Nápoj je na trhu dostupný

v dvoch príchutiach: citrón a kombinácia citrón-baza-mäta. Novinka (s reálnym obsahom alkoholu maximálne 0,04 %) nahrádza pôvodný Bažant Radler Nealko, ktorý značka uviedla na trh v roku 2012 a v ktorom bol obsah alkoholu do 0,5 %. Nulový obsah alkoholu po požití potvrdili nezávislé testy na základe dychových skúšok.

HŠ

Tatarák v lete

Milovníci chuti tatárskeho bifteku, tzv. tataráku, aj počas leta si môžete dopriať svoju obľúbenú pochúťku! Originálna slovenská rastlinná nátierka Lunter, natretá na čerstvom chrumkavom pečive, vás i vašich hostí príjemne prekvapí aj poteší. Tataráčik Lunter je totiž nátierka, vyrobená iba z rastlinných surovín. Vďaka tomu je bez cholesterolu a s nízkym obsahom nasýtených tukov.

Okrem klasického natierania na pečivo môžete svoje chuťové pohárik prekvapiť aj využitím nátierky ako plnky do pirohov alebo slaných koláčov. S Tataráčikom sa kreativite medze nekladú. Spofahnite sa na silu rastlinných surovín a doprajte si tú najlepšiu chuť pravého tataráku.

VN

Od frištiku k večeri v Trenčianskom kraji

Taký je názov publikácie, ktorá na 45 stranách obsahuje recepty, charakteristické pre regióny Trenčianskeho samosprávneho kraja. Uviedli ju na trenčianskom výstaviisku Expo Center v rámci 4. medzinárodnej výstavy cestovného ruchu Region Tour Expo. Niektoré zo špecialít mohli ochutnať aj návštevníci podujatia.

„Kuchárka obsahuje 30 chutí samosprávneho kraja. Sú tam skvelé jedlá, ktoré sú dominantné v deviatich okresoch nášho kraja,“ priblížil podpredseda TSK Jozef Trstenský. Vyjadril presvedčenie, že nová regionálna kuchárska kniha bude mať úspech u milovníkov kulinárskych špecialít, ktorí v nej nájdu zaujímavé inšpirácie. Na jej tvorbe sa okrem oddelenia komunikácie a medzinárodných vzťahov kraja podieľali aj pedagógovia a žiaci SOŠ obchodu a služieb v Púchove a Trenčíne, ako aj fotograf Radovan Stoklasa. Kniha vyšla v náklade tisíc kusov.

TA

Typické jedlo v oblasti Trenčína a Bánoviec n. B. je zemiaková baba.

Kto ťahá za kratší koniec?

Ako funguje dodávateľský potravinový reťazec a komu v ňom idú zisky

Kto a ako ovplyvňuje tvorbu cien potravín na ich ceste od poľnohospodárskeho prvovýrobcu ku konzumentovi?

Dodávateľský potravinový reťazec (DPR) spája tri dôležité sektory ekonomiky: poľnohospodárstvo, potravinárstvo a obchod. Môžeme ho definovať ako zoskupenie článkov a distribučných kanálov, prostredníctvom ktorého sa potravina dostáva od výrobcu až k spotrebiteľovi – a to v správnom čase, na správne miesto, v potrebnom objeme a požadovanej kvalite.

Disproporcie v rozdeľovaní marže

Dlhodobá udržateľnosť DPR vyžaduje dlhodobú stabilitu všetkých jeho článkov a ich efektívnu spoluprácu. Jednotlivé články DPR majú nezameniteľnú úlohu, sú úzko prepojené a navzájom závislé. Ekonomická nestabilita alebo zásadné štrukturálne problémy hociktorého z článkov ohrozujú celý DPR a schopnosť naplniť jeho sociálnu, ekonomickú i environmentálnu úlohu, a tým zabezpečiť zodpovedajúcim spôsobom výživu obyvateľstva.

Transparentnosť cenotvorby a rozdelenia marže v rámci DPR sa u nás nesleduje.

Na Slovensku absentuje systém transparentnosti cenotvorby a sledovania rozdelenia marže v rámci DPR. Ten je ako celok ziskový, no dochádza v ňom k neproporcionálnemu deleniu zisku. Dlhodobé disproporcie v rozdeľovaní marže vedú k zásadným rozdielom v ekonomickej sile jednotlivých článkov DPR. Najmä zneužívanie silnejšej vyjednávačej pozície formou nekalých obchodných praktík tak vážne ohrozujú jeho dlhodobú udržateľnosť.

Čo (ne)hovorí zákony

Štát nemá k dispozícii nástroje ani kompetencie vo vzťahu k primeranému rozdeleniu marže v rámci DPR. Zákon č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny, spadá

do priamej kompetencie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, no nerieši problematiku výšky marží – s výnimkou prípadov diskriminačného prístupu v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch.

Zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách (v znení neskorších predpisov) zasa spadá pod kompetenciu Ministerstva financií SR. Definuje iba ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk, zakazuje dohodnúť neprímeranú cenu výrobku a stanovuje sankcie za porušenie cenovej disciplíny.

Protimonopolná legislatíva je zameraná najmä na horizontálne vzťahy v DPR a nepokrýva dostatočne zneužívanie ekonomickej sily v potravinovej vertikále.

Globálne a nadnárodné faktory

Globalizácia je dlhodobým trendom svetovej ekonomiky prejavujúcim sa liberalizáciou medzinárodného obchodu a voľným pohybom kapitálu. S tým úzko súvisí dôsledné uplatňovanie

princípov voľnej súťaže a slobody podnikania, ako aj minimalizácia zásahov štátu do podnikateľského prostredia. V prostredí jednotného trhu EÚ sa DPR vyznačuje tým, že ponuka výrazne prevyšuje dopyt. Koncentrácia podnikateľských aktivít viedla k vzniku nadnárodných koncernov ovládajúcich významnú časť trhu: v potravinárstve 10 najväčších spoločností realizuje viac ako 15 % celkových tržieb; v obchode 5 najväčších spoločností ovláda viac ako 50 % trhu EÚ; v agrochemickom priemysle 9 najväčších spoločností ovládalo v r. 2002 viac ako 90 % celkových tržieb.

Slabá pozícia výrobcov

Súčasná podoba DPR na Slovensku sa začala formovať v 90. rokoch minulého storočia počas transformačného procesu, pričom rozhodujúcim bol vstup SR do EÚ v roku 2004. Vysoká miera koncentrácie je zrejmá hlavne v obchode, kde 9 reťazcov realizuje viac než 80 % tržieb za potraviny v maloobchodnej sieti

Poľnohospodárska prvovýroba: 14 017 subjektov	
chov ošípaných a hydiny	1 299
prvý výroba (kravského) mlieka	1 003
pestovatelia ovocia a zeleniny	818
pestovatelia olejnin (repky, slnečnice)	2 448
pestovatelia obilnín (pšenice, jačmeňa, kukurice)	8 449
Spracovateľský priemysel: 436 subjektov	
spracovatelia (bravčového a hovädzieho) mäsa	247
spracovatelia (kravského) mlieka	77
spracovatelia OZ (konzervárne, mraziarne)	24
spracovatelia olejnin (tukový priemysel)	4
spracovatelia obilnín (mlyny, liehovary, pivovary a sladovne, škrobárne)	84
Obchod: 9 veľkých subjektov	
maloobchodné reťazce	9

SR. Rozhodujúcim tu bol príchod zahraničných spoločností s potrebným kapitálovým vybavením a dlhoročným know-how, ktoré následne prebrali i domáce obchodné siete. Výrobcovia predstavujú ohrozený článok DPR, čo platí najmä pre poľnohospodárskych prvovýrobcov z dôvodu ich značnej závislosti od dodávateľských vstupov (agrochemický priemysel), vplyvu počasia a klimatických

podmienok na výsledky či volatilitu cien na svetových trhoch. Nevýhodou je ich vysoký počet spojený s nízkou mierou horizontálnej aj vertikálnej organizovanosti, čo im bráni získať pozíciu relevantného partnera voči obchodu. Od vstupu SR do EÚ sú tiež vystavení nerovnomerným podmienkam pri priamych platbách a ostatných podporách. Nie je to však len o vplyve externých faktorov, za

niečo si výrobcovia môžu aj sami. Predovšetkým v nedostatočnej miere vytvárajú dopyt po svojich výrobkoch. Vytykať im možno tiež absenciu marketingovej komunikácie so spotrebiteľom, vnímanie ceny ako jediného kritéria konkurencieschopnosti, nedostatočný dôraz na aktívny

Na Slovensku 9 reťazcov realizuje viac než 80 % tržieb za potraviny.

priamy predaj a nezodpovedajúcu úroveň potrebných obchodných zručností, závislosť od odbytu cez obchodné reťazce, nízku mieru využívania iných odbytových kanálov (segment gastro) a napokon prílišné spoliehanie sa na podporu zo strany štátu.

Aby výrobcovia dosiahli zmenu svojej pozície v DPR, nevyhnutne musia zmeniť prístup a začať aktívne konať.

Zuzana Nouzovská, generálna riaditeľka sekcie potravinárstva a obchodu Ivan Višňovský, riaditeľ odboru obchodnej politiky Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Príspevok odznel na konferencii Potraviny a obchod 2015 v Bratislave (máj 2015). Krátené; titulok, perex a medzititulky redakcia; foto TASR.

Nie. Nadmerné marže obchodu sú mýtus

Maloobchod na Slovensku funguje v ostrom konkurenčnom prostredí. Tomu zodpovedá cenotvorba aj marže obchodníkov.

Trh formuje množstvo domácich podnikateľov i blízka zahraničná konkurencia. Každý dodávateľ, ale aj spotrebiteľ tu má na výber množstvo možností, ako a s kým spolupracovať, u koho nakupovať. Snaha obchodníka neprimerane navyšovať marže na úkor dodávateľov alebo zákazníkov by v takom silne konkurenčnom prostredí bola krátkozraká.

Európska únia: nízke marže

Tvrdenie o nadmerných maržách obchodníkov sa vo verejných debatách objavuje pomerne často. No štúdie zahraničných, ale aj domácich dôveryhodných inštitúcií svedčia o opak. Napríklad jedným z kľúčových zistení štúdie Európskej komisie (Competition in the Food

Supply Chain, Brusel 2009) zaoberajúcej sa konkurenciou v potravinárskom dodávateľskom reťazci v EÚ je, že hospodárska súťaž na maloobchodnej úrovni je „neľútostná“, čo sa premieňa aj do nižších čistých prevádzkových marží. Konkrétne štúdia uvádza, že po odpočítaní nákladov zisková marža maloobchodu dosahuje v priemere okolo 4 % z predajnej ceny, v prípade čerstvých potravín je ešte nižšia – iba okolo 2 %. To je v rozpore s rozšíreným názorom, že obchodníci majú najvyššie marže v potravinárskom dodávateľskom reťazci.

Ako je to na Slovensku?

Fakt, že rozdelenie marží medzi subjekty potravinovej vertikály je pri rôznych typoch produktov rôzne a v čase sa vyvíja, konštatuje aj štúdia Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva (ide o organizáciu MPRV SR). Štúdia sa zaoberá analýzou štruktúry spotrebiteľských cien vybraných živočíšnych komodít v horizonte rokov 2004 – 2012. Vyplyva z nej, že obchod mal v uvedenom období najnižší priemerný podiel (12,50 %) na ich

spotrebiteľskej cene spomedzi všetkých subjektov potravinovej vertikály. Dokonca menší ako priemerná hodnota DPH (16,23 %). Naopak, najvyšší priemerný podiel na spotrebiteľskej cene uvádzaných živočíšnych komodít mali prvovýrobcovia (51,66 %) a po nich spracovatelia (19,68).

Marža nie je zisk

Mýtus o nadmerných maržách obchodníkov podporuje aj často nesprávna interpretácia samotnej obchodnej marže, ktorá je (bez DPH) obchodným rozpätím medzi nákupnou a predajnou cenou produktu a je mylne prezentovaná ako zisk obchodníka. V skutočnosti sa z obchodnej marže kryjú všetky náklady obchodníka spojené s jeho podnikaním, teda mzdy, energie, prevádzka a údržba obchodov, straty na nepredanom tovare a ďalšie. Až po ich odpočítaní možno vypočítať ziskovosť, ktorá je u každého obchodníka odlišná.

**Katarína Fašiangová
predsedníčka Slovenskej aliancie
moderného obchodu**

Ako dostať do sveta dobré správy a vašu ponuku

Zlé správy sa šíria ako lavína. Ako však rozšíriť tie dobré?

Všetci to poznáme. Keď dáme na web či predložíme novinárom dobrú správu, často zostane nepovšimnutá. Keď sa však niečo nepodarí, o chvíľu o tom vedia všetci. A konkurenti medzi prvými. Na druhej strane, občas sa ma klienti pýtajú, ako by dosiahli, že sa ich správa bude šíriť formou virálneho marketingu. Skúsme sa na to pozrieť zblízka.

Kvalitu si nevšimneme, chyby áno

O šírení správ sa vo svete zrealizovalo množstvo výskumov. Asi pred desiatimi rokmi som dostala do rúk dáta, podľa ktorých sa človek s veľmi dobrou správou podelí s tromi kamarátmi, zľú však „roztrúbi“ priemerne medzi desiatich. Nedávno som sa dočítala o prieskume, ktorý zrealizovali v USA. Podľa neho 46 % Američanov rozšíri svoju skúsenosť s dobrými službami a 60 % sa podelí o negatívny zážitok. Ale tí druhí to urobia v oveľa širšom meradle.

Človek sa s veľmi dobrou správou podelí v priemere s tromi známymi, so zlou – s desiatimi.

Jednoducho, kvalitné služby považujeme za prirodzené. Kým nás dodávateľ neprekvapí niečím naozaj nezvyčajným, chápeme to len ako „spravodlivú výmenu“. Ale aj to má svoj význam, pretože ak sa nás niekto opýta na našu skúsenosť, radi odporúčame dobrého dodávateľa ďalej. A ústne odporúčania berie dnes každý z nás podstatne vážnejšie ako reklamu či článok v novinách, o ktorom nevieme, či tiež nie je zaplatený.

Zákazník nesmie zostať nespokojný

Ak sa vo firme čosi nepodarí (a komu z nás sa to občas nestane?), vždy je lepšie byť voči nespokojnému zákazníkovi radšej trochu veľkorysý. Ľudia dokážu odpustiť chybu, keď vidia na druhej strane úprimnú snahu o nápravu a nie vyhýbanie sa zodpovednosti či dokonca útok. O tom, ako zvládnuť reklamáciu, sú napísané iné články i celé knihy; je to umenie, ktorému

sa dá naučiť. Dobře vedený rozhovor s rozčúleným zákazníkom pomôže situáciu odľahčiť, neraz i vyriešiť.

Dnes sa chcem zamerať skôr na to, ako dosiahnuť, aby sa o firme širili aj pozitívne informácie. A že sa to dnes deje predovšetkým (ale nielen) prostredníctvom sociálnych sietí, to iste nemusím dodávať.

Čo inšpiruje ľudí, aby posielali informácie ďalej?

1. Radi pomáhame iným

Postarajte sa, aby vaše články neboli nemastné-neslané. Ľudí nezaujíma to, čo by ste radi povedali, ale to, čo im priniesie **úžitok**. Pokiaľ pošlete zaujímavé **praktické návody**, veľa čitateľov ich pošle ďalej.

Nie vždy mám z toho radosť, ale moji priatelia aj mňa hojne zahrňajú tipmi, ako si udržať zdravé trávenie, vystretú chrbticu či predísť bolestiam plochých nôh. Myslia to dobre – ak sa im zdá niečo prospešné, snažia sa šíriť pomoc ďalej. Skúste túto skutočnosť využiť, ak je váš výrobok podobného charakteru.

2. Emócie hýbu svetom

Ďalšia oblasť komunikácie, ktorú sú mnohí ľudia schopní posielat' donekonečna, sú drastické popisy chorých detí, ktoré potrebujú krv, kostnú dreň či jednoducho finančnú pomoc. Čo na tom, že ten mail prišiel zďaleka a šíri sa už desať rokov? Sú schopní šíriť ho ďalej a ďalej. Možno na začiatku bol kdesi dobrý úmysel, ale obávam sa, že tieto lavínové maily sú skôr na škodu tým

ľuďom, ktorí by pomoc naozaj potrebovali.

3. Milujeme príbehy

Ich obľuba sa nám dostala pod kožu v detstve, keď nám ich rozprávali starí rodičia, pokračovali sme čítaním dobrodružných kníh, sledovaním romantických aj akčných filmov, nehovoriac o obľube červenej knižnice či ženských románov. Ak dokážete dať vášmu výrobku do kolísky dobrý príbeh, bude to najlepšie veno, aké mu môžete pribaliť na cestu do sveta.

4. Klebety sú sexy

To, čo je v éteri, o čom sa hovorí a píše, k tomu sa radi vyjadria mnohí. Možno chceme ukázať, že sme „in“ a o všetkom vieme, aj keď sú to neraz veci, čo sa nás vlastne vôbec netýkajú.

Ľudí zaujíma, ak im niečo priniesie úžitok; ak je váš produkt taký, využite tento aspekt.

Keď budete najbližšie pripravovať svoju tlačovú informáciu alebo ukladať príspevok na webovú stránku, Facebook či blog, prečítajte si text ešte raz. Obsahuje niektorý z vyššie uvedených prvkov? Ak nie, dokážete ho ešte trochu upraviť, aby ste mu v šťastnom putovaní svetom pomohli?

Jana Škutková

www.marketingovo.sk

Foto: WEF/SI/Valeriano DiDomenico

Láska k Slovensku znamená aj zodpovednosť voči nemu

Spoločnosť Kaufland si uvedomuje zodpovednosť za spoluvytváranie a kultiváciu podnikateľského prostredia v maloobchode na Slovensku.

Obchodný model Kauflandu je od začiatku zameraný na dlhodobý, férový a udržateľný vzťah s dodávateľmi. Vyjadrením tohto postoja je okrem iného aj zapojenie sa do podpory slovenských výrobkov označovaných Značkou kvality SK po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v rámci Národného programu podpory poľnohospodárskych produktov a potravín.

Avšak nielen dodržiavanie správnych obchodných postupov a boj proti korupcii, ale aj angažovanosť v prospech ochrany životného prostredia, efektívne využívanie prírodných zdrojov, ochrana zvierat, podpora regionálnych produktov či sociálna angažovanosť tvoria neoddeliteľnú súčasť spoločenskej zodpovednosti Kauflandu.

Snažíme sa posúvať veci dopredu

V januári 2015 spustil Kaufland novú kampaň Z lásky k Slovensku, ktorá ako hlavné poslanstvo odráža zodpovednosť za vlastné obchodné vzťahy, sortiment a zákazníkov, za zamestnancov, ako aj za životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj slovenskej ekonomiky a spoločnosti. Zodpovednosť stojí ako hlavná priorita aj za

Počas veľtrhu Danubius Gastro 2015 navštívil expozíciu Kauflandu aj prezident Andrej Kiska.

mnohými projektmi spoločenskej zodpovednosti, ktoré Kaufland realizuje. O tom svedčí dlhodobá spolupráca so Slovenským Červeným krížom, najmä na projektoch zameraných na nábor dobrovoľných darcov krvi, potravinové zbierky, ale aj ďalšie aktivity. Dlhodobo tiež spolupracuje aj s Potravinovou bankou Slovenska a vybranými sociálnymi výdajňami potravín v rôznych mestách na Slovensku, a to aj napriek tomu, že legislatíva daňovo zvyhodňuje tieto aktivity až od januára tohto roka. Takto sa spoločnosť Kaufland snaží bojovať proti plytvaniu potravinami a za ich zužitkovanie v prospech sociálne slabších rodín a jednotlivcov. V roku 2014 Kaufland daroval na charitatívne účely potraviny v hodnote viac ako 400 000 €.

Spájanie síl

Spoločnosť Kaufland ako jeden z kľúčových hráčov v slovenskom maloobchode sa v roku 2014 stala spoluzakladateľom Slovenskej aliancie moderného obchodu. Cieľom aliancie je nastavenie korektných vzťahov v slovenskom obchode tak, aby bol splnený najdôležitejší cieľ, ktorým je kvalita a spokojnosť spotrebiteľa. Je tiež členom Zväzu obchodu a cestovného ruchu SR, kde sa zapája do aktivít typu Na veku záleží či Kvalita z našich regiónov. V roku 2013 aj vďaka tomu získal ocenenie Zodpovedný predajca.

Koncom roka 2014 Kaufland prijali do združenia Business Leaders Forum, ktoré akcentuje zodpovedný prístup v podnikaní. LD

Slovensko potrebuje dobrých otcov

Komunikačno-zážitková kampaň s týmto názvom vstúpila do tretieho ročníka.

Jej hlavným cieľom je spopularizovať Svetový deň otcov na Slovensku. Výťažok celoslovenského projektu podporí Detskú linku záchranu 0800 12 12 12, ktorá ročne pomôže až 5 000 deťom a mladistvým do 18 rokov.

Ohlas už od začiatku

„Keďže už pilotný ročník kampane 2013 bol dôvodom na prestížne spoločenské ocenenie Kríšťalové krídlo v sekcii filantropia, považujeme

za prejav našej spoločenskej zodpovednosti v nej pokračovať a rozširovať ju,“ povedala autorka projektu Silvia Struhárová. Zážitkové združenie AHOJ, o. z., ktorého je predsedníčkou spolu so spoločnosťou Profitmedia, s. r. o., kampaň v tomto roku organizujú v Bratislave, Banskej Bystrici a Žiline. Generálnym partnerom je NAFTA, a. s. Hlavnými partnermi sú Bratislavský samosprávny kraj, Žilinský samosprávny kraj a Mesto Banská Bystrica, spoluorganizátormi agentúra Profivia a o. z. JUZU.

Nezastupiteľná úloha otca

„Tretiu júnovú nedeľu si pripomíname Deň otcov. Úloha otca v rodine je dôležitá, významne

ovplyvňuje výchovu detí a formovanie ich jedinečnej osobnosti,“ zdôraznil primátor Banskej Bystrice Ján Nosko. Záštitu nad bratislavskými oslavami Dňa otcov prevzal predseda BSK Pavol Frešo. „Sám som otec troch detí a veľmi dobre viem, koľko práce je so servisom okolo nich. Verím, že to staré klíšé, že žena má byť doma s deťmi a muž má iba zarabať, je dávno preč,“ povedal. Podľa predsedu ŽSK Juraja Blanára je podpora kraja pre projekt poďakovaním všetkým dobrým otcov na Slovensku a snahou vyzdvihnúť ich význam pre spoločnosť.

Work-Life Balance a zodpovedná firma

Čoraz viac firiem rieši udržiavanie rovnováhy medzi pracovným a osobným životom svojich zamestnancov – tzv. Work-Life Balance.

Môže za to zmena tradičného pevného rozdelenia pracovného a súkromného času spôsobená nielen dôrazom na rýchlosť a výkon, ale aj vyspelými technológiami. Tie sú dvojsečným nástrojom. K vyrovnanosti a spokojnosti zamestnancov môžu prispieť, ale aj spôsobiť im pocit neustáleho tlaku a stresu. A ten ani pre zamestnávateľov nie je výhodný. Zamestnanec pod dlhodobým stresom robí chyby, stráca kreativitu a schopnosť prinášať nové nápady, býva častejšie chorý a nakoniec môže vyhovieť a prácu opustiť. Ak zamestnávateľ dbá na to, aby pracovník nestratil rovnováhu medzi pracovným a osobným životom, získava lojálneho a produktívneho človeka, ktorý prispieva k lepšej výkonnosti firmy a zároveň posilňuje jej pozitívnu reputáciu vo svojom okolí.

Ako by sa k vyvažovaniu vysokého pracovného nasadenia a spokojnosti zamestnancov mali postaviť zodpovední zamestnávateľi? Ak budú firmy uplatňovať niektoré z nasledujúcich riešení, podporia zamestnancov, aby našli rovnováhu medzi prácou a súkromím, boli lojálni a motivovaní podať čo najlepší výkon.

Flexibilita – kratšie úväzky, práca z domu

Skvelé výsledky môžu priniesť aj finančne nenáročnejšie riešenia. Nejde len o skrátené pracovné úväzky, ale najmä o pohyblivú pracovnú dobu či možnosť pracovať z domu. Flexibilita neznamená, že zamestnanci pracujú menej. Znamená, že pracujú inak. Pri tomto druhu nastavenia práce totiž manažéri kladú dôraz na výsledky práce, nie na miesto a čas, v rámci ktorého zamestnanci na svojich projektoch pracujú. Flexibilita je možná aj vo výrobe, minimálne vo forme nastavenia zmien a prestávok podľa vopred komunikovaných potrieb zamestnancov.

Zodpovedné firmy ponúkajú svojim zamestnancom kľučovú pracovnú dobu, prácu z domu (home office) do určitého počtu dní v týždni či mesiaci. V spoločnosti Skanska sa snažia prispôbiť harmonogram práce na stavbách tak,

aby zamestnanci netrúvali zbytočne veľa času cestovaním do práce, ale mali voľný čas aj pre seba a rodiny (napr. 6 dní zmena a potom 6 dní voľno). V rámci projektu Flexi Liptov spolupracujú elektrotechnické firmy v regióne s vysokou nezamestnanosťou pri „požičiavaní si“ zamestnancov. Táto flexibilita zabraňuje hromadnému prepúšťaniu alebo prechodu k personálnemu lízingu, ktorý by pracovníkom nedával dlhodobú istotu zamestnania.

Na materskej aj v práci zároveň?

Udržiavať zamestnanca v kontakte s firemným životom i počas jeho dočasnej neprítomnosti v práci nemusí byť problém. Nie je potrebné zavádzať výnimky či zmeny v organizačnej štruktúre, stačí raz za čas zaslať novinky z práce, prípadne skúsiť prideliť riadnemu zamestnancovi funkciu „kmotry“, ktorá bude fungovať ako most medzi firmou a mamičkou, resp. oteckom.

Novopečení rodičia iste ocenia, ak budú i naďalej môcť využívať voľno-časové firemné benefity a zúčastňovať sa spoločných podujatí či dobrovoľníckych aktivít. Je vhodné uľahčiť im návrat do práce ponukou využiť tréningy a školenia, ktoré im pomôžu ľahšie sa začleniť do kolobehu pracovných povinností a zvládať popri nich i rodinu.

Napríklad spoločnosť Stredoslovenská energetika pred odchodom na materskú dovolenku poskytuje zamestnankyniam novorodenecký štartovací balíček so základnou výbavou. Počas materskej sa kontakt s nimi neprerušuje, ponúkne sa im možnosť teleworkingu a vzdelávacích kurzov na témy podľa záujmu (pracovného, rodinného charakteru, ale aj soft skills školenia pre osobný rozvoj). Zamestnávateľ poskytuje aj príspevky vo forme dovolenkovej a vianočnej mzdy.

Viete, že... Work-Life Balance sa naozaj oplatí?

- Zamestnanci, ktorí cítia rovnováhu medzi svojím pracovným a osobným životom, sa v práci snažia o 21 % viac ako ostatní (Corporate Executive Board Study, 2009).
- Flexibilita na pracovisku má šesťnásobne väčší vplyv na zmiernenie fluktuácie zamestnancov než zvýšenie platu (Deloitte, 2013).
- Podľa HR odborníkov je flexibilita v práci tou najlepšou taktikou na prilákanie a udržanie talentov (Families and Work Institute/SHRM, 2012).
- 72 % predstaviteľov firiem je presvedčených, že zvýšená produktivita je priamym výsledkom flexibilných možností práce (Regus, 2012).
- 63 % zamestnancov uvádza, že sa vďaka flexibilitě cítia pozitívnejšie naladení a motivovaní (Regus, 2012).

Zdroje: D. Hartmann, Boston College Center for Work&Family, 2013; Regus: Flexibility Drives Productivity; 2012.

Benefity podporujúce rodinný život

Pro-rodinné opatrenia bývajú často mylne cílené len na ženy s malými deťmi. Dostupné by však mali byť pre všetkých – teda i slobodných, bezdetných či starších, a to v rôznych formách, ktoré prihládajú na životnú etapu a situáciu konkrétneho pracovníka. Ústretové firmy ponúkajú kultúrno-spoločenské, športové či iné voľnočasové benefity aj rodinným príslušníkom zamestnancov. Sprostredkujú im informácie alebo priamo poskytnú možnosť využiť opatrovateľské služby pre deti, ale napríklad i pre staršieho či zdravotne znevýhodneného člena rodiny. Takým spôsobom firmy dokážu zapájať aj rodinných príslušníkov do života firmy, zvyšujú lojalitu zamestnanca a posilňujú svoju reputáciu v okolitej komunite.

Dobrym príkladom podpory rodinnej pohody zamestnanca je aj spolupráca firiem s detskými škôlkami, ktorých pracovníci si prídu ráno vyzdvihnúť deti priamo od rodičov pri príchode do práce. Staršie deti zamestnancov si napríklad môžu prísť na jeden deň vyskúšať, aké je to pracovať napríklad na otcovej pozícii vo firme. Rozšírené je organizovanie tzv. Family Day či rôzne dobrovoľnícke aktivity so zapojením rodín zamestnancov.

Podpora v ťažkých životných situáciách

Ludia sú to najcennejšie, čo firma má. Oni tvoria firmu a zabezpečujú jej zisky. Ak sa majú zle zamestnanci, skôr či neskôr sa bude „mať zle“ aj firma. Osvietené spoločnosti vedia, že človek nie je stroj, ktorý dokáže hermeticky oddeliť svoj osobný život od pracovného. Preto ak čelí problémom, snažia sa mu podať pomocnú ruku. Takáto podpora znamená, že firma má i naďalej možnosť využívať potenciál a schopnosti pracovníkov, ktoré by sa inak stali nedostupnými. Firmy, ktoré chcú čo najviac vychádzať v ústrety zamestnancom v ťažkých životných situáciách, poskytujú možnosť čerpania tzv. sick days, t. j. voľných dní na zotavenie sa v prípade choroby

– bez potreby dodať potvrdenie od lekára. Na príklad Philip Morris Slovakia poskytujú štyri takéto dni ročne. Zamestnanec ich môže využiť nielen v prípade vlastnej choroby, ale aj choroby dieťaťa. Navyše, zamestnancom sa kompenzuje rozdiel medzi mzdou a nemocenskou dávkou či OČR až do výšky 70 % mzdy a v rozsahu do 43 dní v roku.

Komunikácia, komunikácia... a zasa komunikácia

Transparentná a otvorená komunikácia so zamestnancami je významnou zložkou úspechu firmy. Je dôležité dať aj zamestnancom možnosť povedať si názor – napr. cez e-mailový

TLAK NA VÝKON ZVYŠUJE EFEKTÍVNOSŤ, ALE PRINÁŠA AJ ŠKODLIVÉ STRESOVÉ SITUÁCIE PRE ZAMESTNANCA.

prieskum spokojnosti, tímové stretnutia, dotazníky, ankety – a zdieľať ich nápady, napr. prostredníctvom intranetu alebo schránky tipov a podnetov.

Pri nastavovaní opatrení a zmien vo firme sa manažment môže oprieť aj o takéto formy spätnej

väzby. Taktiež netreba zabúdať ani na rozličné potreby ľudí v rôznych životných etapách, tzv. vekový manažment (Age Management), či z rozdielnych generácií (Generation Management). Topmanažment by mal byť vhodnou formou informovaný (aj s pomocou oddelenia HR) o príkladoch dobrej praxe z iných spoločností a uvedomiť si dôležitosť programov Work-Life Balance. S odstupom času je potrebné analyzovať úspešnosť zavedených opatrení, ich vplyv na spokojnosť zamestnancov a celkovú výkonnosť. Ak niektoré programy neprinesú želaný efekt, nie je hanba ich zrušiť. A napokon – šíriť povedomie o zavedených pro-zamestnaneckých programoch aj mimo firmy, napr. v médiách či na konferenciách. Na Slovensku stále nie je podpora zosúladenia osobného a pracovného života zamestnancov bežnou súčasťou života vo firmách, ako je to napríklad vo Švédsku či v Nemecku. Inšpirovať ostatných pomôže kultivovať pracovné prostredie aj v iných firmách!

Rastíme s ľuďmi

Zodpovedné firmy podporujú zamestnancov v ďalšom vzdelávaní, absolvovaní jazykových kurzov či kurzov komunikácie, asertivity, vyjednávaní. Podporia tak lepšiu výkonnosť a rozvoj firmy. Neboja sa ponúknuť im možnosť rozvíjať sa aj v oblastiach, ktoré možno na prvý pohľad s náplňou ich práce nesúvisia. Vo svete, kde sa čoraz viac cení tvorivosť, inovatívnosť a schopnosť rýchlo sa prispôbiť novým podmienkam, sa nečakané zručnosti jej ľudí môžu firme veľmi zísť.

V Tatra banke sa snažia predchádzať vyhoreniu zamestnancov prostredníctvom programu Work-Life Balance voľno. Manažéri banky majú napríklad po piatich odpracovaných rokoch nárok na jeden mesiac a po desiatich odpracovaných rokoch až na tri mesiace 50-percentne plateného voľna. Tzv. Sabbatical zamestnanci najčastejšie využívajú na jazykové kurzy, poznávanie sveta či na dobrovoľnú prácu v rozvojových krajinách.

BJF/CH

Ilustračné foto: PPN

Buďte lídrom v inovatívnych riešeniach!

- Máte už upratovacie služby (resp. možnosť ich preplatenia) v portfóliu vašich zamestnaneckých benefítov? Na Slovensku leží starostlivosť o domácnosť ešte stále najmä na pleciach žien. Po riadnej práci ich teda čakáva druhá „šichta“ doma. Doprajte im viac času pre rodinu či záľuby. Ich spokojnosť sa čoskoro odrazí aj v pracovných výsledkoch.
- Work-Life Balance sa netýka len žien. Podporujte aktívne otcovstvo vašich zamestnancov a kultivujte tak našu spoločnosť smerom k väčšej rodovej rovnosti. Doprajte oteckom dodatočné voľno pri narodení dieťaťa či možnosť práce z domu, keď je dieťa choré alebo partnerka na rizikovitom tehotenstve.
- Ak dáte zamestnancom väčšiu dôveru a flexibilitu, vrátia vám ju v podobe väčšej motivácie a flexibility k riešeniu potrieb firmy. Nielen v start-upoch sa čoraz viac uplatňuje princíp slobody v práci. Kontrola odpracovanej doby neexistuje, pozerá sa len na plnenie úloh. Zamestnanci sa slobodne rozhodnú a vyberú si tú svoju najefektívnejšiu cestu, ako dospieť k stanoveným cieľom.

Dotknúť sa zeme, mora, oblohy

Slovensko i Helada v maľbách Ingrid Zámečnikovej

V Grécku ju fascinovali konkrétne historické postavy, ich skutky, cítenie, myslenie a výzor, ich život v kolíske civilizácie.

„Vo svojich obrazoch sa snažím o prepojenie svojho vnútorného sveta s tým, čo som videla a pochopila ako silu pozitívnej energie... Slnko a more, ale aj ľudia, rozdiely medzi ‚Olympom a zemou‘, ktoré sa niekedy prelínajú a jeden potrebuje druhého, aby vzájomne prežili a odovzdali odkaz... o existencii nášho druhu Homo sapiens.“

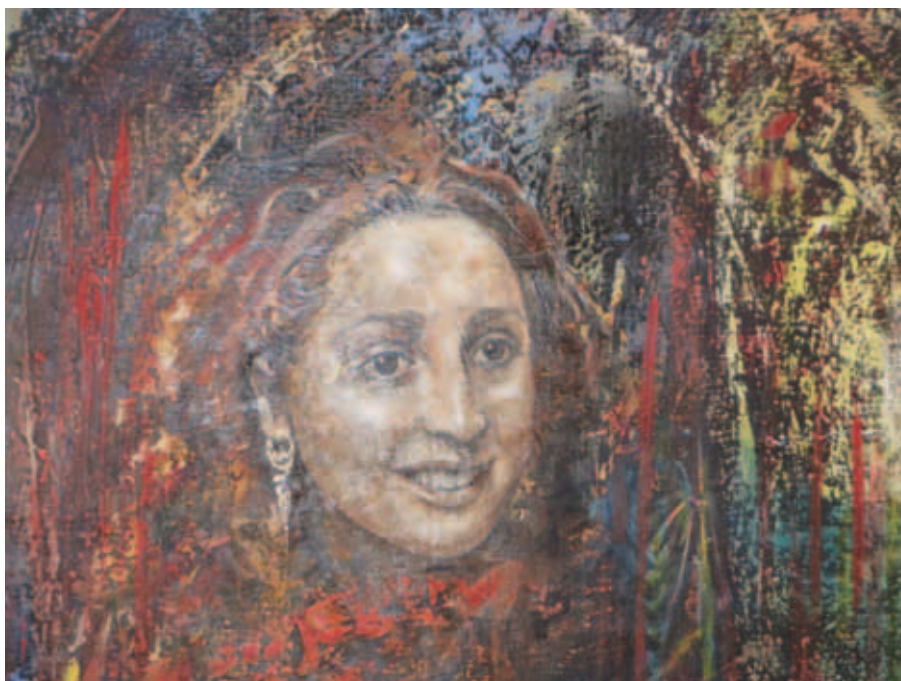
Sedem rokov v Grécku

Akademická maliarka Ingrid Zámečniková, roďáčka z Bratislavy, absolvovala Strednú školu umeleckého priemyslu u prof. Rudolfa Filu. V roku 1983 ukončila štúdium na VŠVU v Bratislave u prof. Albína Brunovského. O dva roky neskôr sa presťahovala do Grécka, čo prehĺbilo jej vzťah k minulosti, histórii a ku kultúrnemu dedičstvu ľudstva. Pôsobila tam sedem rokov. Uchvátila ju krajina s ďalekým horizontom a žiariacim slnkom. Tam, kde sa more dotýka beľasej oblohy, vzniká nekonečný horizont a otvárajú sa aj dvere imaginárneho a tajomného umeleckého sveta maliarky. Ďalšie horizonty helénskej zeme sa u nej striedali s jej častým pobytom na Slovensku, s krajinou, kde sa zem dotýka oblohy.

Pôsobenie v Grécku prehĺbilo vzťah maliarky k minulosti, histórii a kultúrnemu dedičstvu ľudstva.

Autorkina inšpirácia pokračuje, krajinu svojho vnútra hľadá a nachádza v tvorbe, maľovanie je pre ňu aj spôsob meditácie. Do krajiny imaginácie vstupuje celou svojou tvorivou bytosťou, no „dvierka aj okienka“ necháva odchylené, aby sa o túto krásu mohla podeliť s celým kultúrnym svetom.

„Vždy ma zaujímala hranica medzi minulosťou a súčasnosťou, dotyk predkov v mojom vnútri.

Niečo, k čomu som bola príťahovaná vnútornou silou, čosi, čo by predurčovalo mňa samotnú. Spočiatku iba intuitívne, no postupne som sa s touto krajinou akosi podvedome stotožnila. Pochopila som jej rytmus i obsah. Tu kedysi pradávno bola kolíska vyspelého ľudstva, civilizácie...“

Orfeus a Eurydika

Pre knihu s týmto názvom, ktorá u nás vyšla vlni, vytvorila Ingrid Zámečniková niekoľko veľkorozmerných malieb, inšpirovaných témou antickej mytológie. „V tejto knihe som urobila viacero zaujímavých dobových prepojení, keďže som znázornila podobu svojej mamičky a svojho syna ako hlavných predstaviteľov deja. Celý dej tak nadobúda oveľa živší výraz, ako keby som spodobňovala nekonkrétnych ľudí, ktorých som nikdy nevidela. Umelec môže využiť všetku svoju obrazotvornosť a fantáziu, aby vyjadril, čo cíti. Vtedy je dielo naozaj presvedčivé,“ hovorí.

„Celou knihou sa vinie farebná hudba... Hudba je dôležitou zložkou umeleckého vnímania, ja ju niekedy cítim veľmi farebnú alebo úplne priehľadnú. Nechýba zlatá, ktorá je pripomienkou nekonečna.“

Myšlienky starých gréckych filozofov, mytologické príbehy plné symboliky, ľudského a božského princípu napomáhajú vzniku dramatických farebných kontrastov, vedúcich k expresívnemu maliarskemu gestu, k tvorivému abstrahovaniu a tiež k formovaniu hlbokého myšlienkového obsahu. Autorka získala za

ilustrácie viacero ocenení v súťaži Najkrajšia kniha Slovenska.

Dávna kultúra dodnes inšpiruje

Vo svojich maliarskych impresiách s podtextom lyrickej harmónie precituje umelkyňa starobylé príbehy dávnovej krajiny a čerpá z nich vnútornú emocionálnu silu pre tvorbu nových diel. História sa spája so súčasnosťou v univerzálnych témach neustálych ľudských exodov a prísľubov nových nádejí. Jednotlivé postavy

kráčajú k slnku, prenikajú do bieleho svetla... plavia sa na vodách šireho mora... stávajú sa súčasťou dávno zabudnutej a znovuzrodenej bájnej Atlantidy.

Pre výtvarníka sú inšpirujúce príbehy i pamiatky starobylej gréckej krajiny, ale aj jej more.

„More, ktoré útočí na všetky zmysly človeka, evokuje určitý nedefinovateľný priestor, ktorý bol taký istý kedysi v dávnoteke, za čias hellenistických filozofov, aký je aj dnes... More... čo s ním robí dnešná naša „civilizácia“? A stavby alebo ich časti tu ostali ako výzva pre budúcnosť, aby sme pochopili svoju pominuteľnosť, ale aj svoju veľkosť a moc. Táto bohatá história, filozofia, olympijské súťaženie sú dedičstvom celého ľudstva... Tu som načerpala veľa inšpirácie vo farbách a ich neustálych premenách.“ Staroveké osobnosti filozofie, vedy a umenia Ingrid stvárnila pridaním svojej vlastnej predstavy; inšpiráciou jej, samozrejme, boli ich antické sochy. Štruktúry a nánosy, v ktorých sa portrét na podoba objavuje, navodzujú staré nástenné maľby, fresky a deštruktívne vplyvy času. Tieto portréty sú majetkom Medzinárodnej univerzity pre technológie a prírodné vedy vo švajčiarskom Zürichu.

Slovenské podnety

„Naša krajina je krásna. Je tu veľa histórie, ktorú často ani nevieme doceniť. Máme všetko, čo treba k národnej hrdosti, k láske k tejto krajine, no veľakrát sa necháme unášať silnejšími partnermi, veľkými rečami a falošnými víziami o nás v celosvetovom kontexte. My sme predsa osobití a mali by sme takí aj ostať. Zachovať si svoju originalitu.“

Bohatý inšpiračný prameň nachádza I. Zámečníková aj na Slovensku – v jeho krajine aj poézii.

Výtvarníčka svojimi kresbami ozdobila veľa kníh, najčastejšie poéziu. Rada by ilustrovala ešte diela Milana Rúfusa, jeho odkaz a prorocké poslanstvo... Bohatý inšpiračný prameň pre ňu predstavuje tvorba aj ďalších jej srdcu blízkych autorov.

Vesmírne reminiscencie

Ingrid Zámečníková „rozvlí“ maliarske plátno farebnými štruktúrami mnohých vrstiev. Detaily, reálie, krajinné scenérie komponuje,

premaľováva a vzniká tak viacvrstvá farebná súhra. Labyrint myšlienok s ústrednou témou – a tou je vždy kozmos, vesmír, nekonečné horizonty vedúce k svetlu a harmónii. Obrazy evokujú more, šire diaľavy nekonečných horizontov, ktoré bývajú zaľudnené siluetami ľudských bytostí, plaviacich sa na lodkách, zanikajúcich v žiari slnečných lúčov, až napokon splyvajú s nekonečným horizontom...

V jej obrazoch sa objavuje moment tajomnosti, ukrytej za imaginárnymi dverami alebo okienkami, často vyjadrenými monochromatickými alebo zlatými plochami... Pozorovateľ v týchto prvkoch vybadá aj spriaznenosť s tvorbou jej syna, známeho sklárskeho výtvarníka a sochára Achilleasa Sdoukosa.

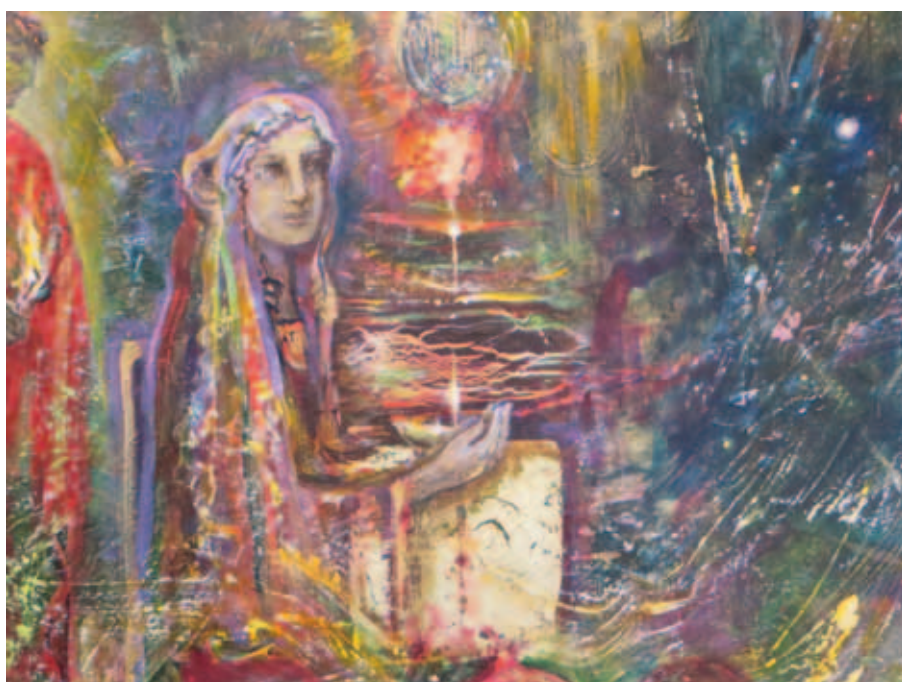
Akademická maliarka Ingrid Zámečníková pristupuje k svojim myšlienkam ako „archeologička“,

skúma ich jednotlivito, aby sprístupnila aspoň niektoré z nich, aby im dala konkrétnu podobu,

Obrazy reflektujú kozmos, nekonečné horizonty vedúce k svetlu a harmónii, siluety pútnikov...

význam a zodpovedné pôsobenie, poslanstvo o existencii ľudskej duše túžiacej po kráse, harmónii, pochopení a radosť z existencie... ale aj poslanstvo o vyšších duchovných formách života.

Mária Kovalčíková
Foto: autorka

Správa do vesmíru vo veľkom štýle

Kozmický marketing pre Hyundai alebo: pozdrav ockovi na obežnej dráhe

Spoločnosť Hyundai Motor vzbudila pozornosť videom, na ktorom autá Genesis píšu svojimi kolesami do piesku pozdrav ľuďom vo vesmíre.

Konkrétne, jednému človeku – astronautovi pracujúcemu na medzinárodnej vesmírnej stanici ISS. Jeho 13-ročná dcéra Stephanie napísala v Houstone rukou listok s milou správou pre otca a Hyundai sa postaral o doručenie netradičným spôsobom. Text so srdiečkom „Steph ♥'s you!“ preniesla pomocou 11 áut na veľkú plochu vyschnutého jazera Delamar v Nevade. Nápis na ploche 5,55 km², ktorá viac ako 1,5-násobne prevyšuje rozlohu Central Parku v New Yorku, oficiálne uznali ako najväčší obrazec vytvorený stopou automobilu a zapísali ho do Guinnessovej knihy rekordov. Posádka ISS správu dokázala prečítať, takže sa dostala k adresátovi.

Astronauti v reklame?

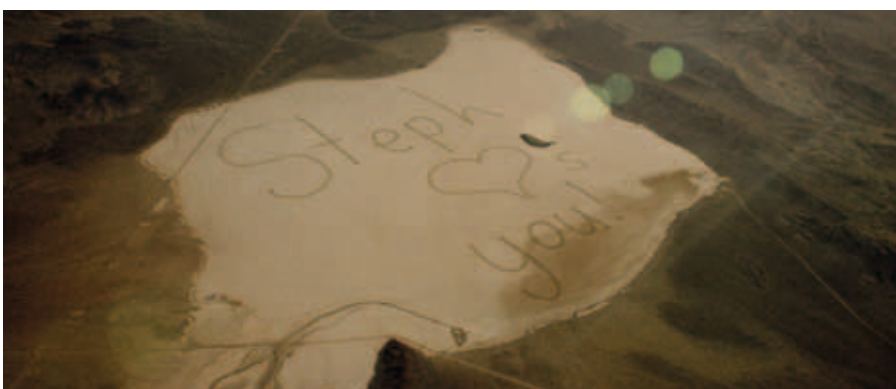
Kto to bol? Spoločnosť Hyundai aj kozmická agentúra NASA, ktorá bola logicky nejakým – hoci nepriamym – spôsobom s kampaňou spojená, odmietli zverejniť meno príslušného astronauta. Média však vypátrali, že dcéru menom Stephanie má veliteľ 43. misie ISS Terry Virts, ktorý bol naozaj „v správnom čase na správnom mieste“.

NASA ako štátna agentúra ani jej zamestnanci sa nemôžu podieľať na komerčných kampaniach súkromných firiem, čo podľa vyjadrenia jej hovorkyne aj v tomto prípade dodržala. Firmy však môžu využívať obrazový materiál od NASA. Podľa niektorých novinárov mohli byť zábery z vnútra ISS aj naaranžované. Kórejská automobilka však tvrdí, že jej video je založené „na skutočnom príbehu“.

„Táto kampaň dokumentuje našu filozofiu starať sa o zákazníkov prostredníctvom emocionálnej interakcie a poskytnúť im viac ako iba uspokojenie ich potrieb v oblasti mobility,“ povedal Scott Noh, šéf zahraničnej marketingovej divízie Hyundai Motor.

Náročný projekt

Spoločnosť Hyundai zverejnila k svojmu videu aj informácie typu „making of“. Na ambicióznom

projekte pracoval tím ľudí z Kórey, Európy a USA. Najskôr museli nájsť vhodné miesto, a to na základe mnohých geografických a meteorologických faktorov. Po expedíciách do viacerých lokalít a analýze meteorologických vybrali práve Delamar Dry Lake.

Prípravný štáb potom urobil pomocou satelitov a GPS prieskum terénu a určil cieľovú plochu. Do nej naprojektoval zamýšľaný obrazec, ktorý potom „nakreslili“ automobily. Plány a kreslenie s GPS zabrali týždne; šoféri museli presne vedieť, kadiaľ ísť. Po dokončení správy práca pokračovala – pracovať bolo treba rýchlo, lebo

vietor či prípadný dážď by narušili stopy v piesku. Štáb pri realizácii využil špičkovú techniku, napríklad špeciálny vrtuľník či rôzne typy kamier. Ako zdôraznil výrobca, „na vytvorenie nápisu v piesku stopami kolies bol potrebný obratný automobil s vysokým výkonom a výdržou, osvedčenou pohonnou sústavou, jemne a presne ovládateľný, schopný stabilne jazdiť po neupravenom povrchu.“ Takým bola limuzína Hyundai Genesis, ktorá v ťažkých podmienkach nevadskej púšte nesklamala.

MD/JF
Foto: Hyundai

A. Banášová: Dobrý pocit zo seba je dôležitejší ako úspech

Konferencia Happy Company 2015 zdôraznila potrebu dobrých vzťahov vo firme

Naša najznámejšia moderátorka, držiteľka „absolútnej“ sošky OTO 2015, sa nezvykne vzdávať, vie zabojsť a nezostať v zóne komfortu.

Za najlepšiu školu považuje Adela Banášová svoje účinkovanie v televíznej relácii „Sedem s. r. o.“, kde vstúpila ako 22-ročná. „Nik z tej partie Fun rádio nepočúval, netušili, odkiaľ a prečo som sa tam zjavila,“ spomína. „Neakceptovali ma a dávali mi to patrične najavo. Chodila som tam so žalúdočnými vredmi a už len pri zvučke relácie sa mi robilo nevoľno. Po vedala som si však – nemusím byť najlepšia,

Človek nemá byť v defenzíve; zmenou postoja zmení svoju situáciu.

ale aspoň zabojsujem. Keď človek zmení postoj, zmení sa aj celá situácia. Skúšky vás posúvajú. Moja méta nebola tromfnúť Lasicu, ale cítiť sa tam dobre.“

Ako vnímať úspech i život

Aj o tento príbeh sa Adela podelila počas 3. ročníka Konferencie Happy Company 2015, ktorá sa uskutočnila v máji v Bratislave. Nezvykne si dávať dlhodobé ciele: „Mne to tak vyhovuje. Neznamená to však byť nevšímavý a laxný k životu či okoliu. Stačí byť pozorný a prídem, kam mám. Viem, že všetko je tak, ako má byť, a nič sa nedeje náhodou. Čo nám príde do cesty, má svoj zmysel. Život sa snažím prijímať tak, že sa neustále mení a s takýmto postojom sa vyhnem zbytočnej frustrácii.“

Pre Adelu je dobrý pocit zo seba dôležitejší ako byť úspešná. Život má podľa nej oveľa širší kontext, ktorý nevidíme. Treba ho skôr vnímať cez pocit byť spokojný, vďačný, šťastný, nemať zbytočné túžby a očakávania, ktoré nám možno ani neprináležia. Často to možno ani nie sú ciele, ktoré nás urobia šťastnejšími.

A. Banášová a riaditeľka Happy Company L. Sirotová

Sme v práci šťastní?

Téma dôležitosti šťastia v práci je čoraz populárnejšia a potvrdila to aj Konferencia Happy Company 2015. Dôkazom bola nielen účasť

Do šťastia zamestnancov sa oplatí investovať; budú lojálnejší, výkonnejší a tvorivejší.

personalistov a manažérov, ale priamo majiteľov firiem. Lýdia Sirotová, organizátorka podujatia a riaditeľka spoločnosti Happy Company, je presvedčená, že do šťastia zamestnancov sa oplatí investovať. Zdôrazňuje, že so šťastím

sa znižuje fluktuácia a zvyšuje lojalita, vyššie bývajú aj produktivita a kreativita. Niekedy stačí obyčajná pochvala, inokedy sú potrebné hlbšie zmeny vo firme.

Podľa prieskumu Gallupovho inštitútu chodí do práce angažovane (teda vidia vo svojej práci zmysel a majú ju radi) 34 % ľudí. Tento údaj má rastúcu tendenciu. Aj Slováci chodia do práce radšej ako pred dvoma rokmi. Napriek tomu stále vnímajú prácu predovšetkým ako prostriedok na zabezpečenie si živobytia, radosť z nej je až na druhom mieste. Vyplývalo to z jarného prieskumu Happy Company, ktorý na vzorke 836 respondentov realizovala v spolupráci s personálno-poradenskou spoločnosťou McROY Slovakia.

AO

Foto: Oleš Cheresko

Vzdelávanie, kurzy, semináre

Bratislavský kraj

Manažment

Koučingová spätná väzba – manažér ako kouč, 25. – 26. 6., BA, FBE Bratislava

Kurz manažérske zručnosti II. – pre pokročilých, 28. 6., BA, Edu-Land

Time management, 29. 6., BA, Power Coaching

Implementácia normy ISO 50001:2011, 30. 6., BA, DNV GL Business Assurance Slovakia

PRINCE2 Foundation, 1. – 3. 7., BA, next level academy

Six Sigma pre manažérov, sponzorov a championov, 3. 7., BA, FBE Bratislava

Stress management, 4. 7., BA, Power Coaching

PRINCE2 Foundation + Practitioner, 6. – 10. 7., Malinovo, Potifob

Časový manažment, 9. – 10. 7., BA, FBE Bratislava

Project management (English), 13. – 14. 7., BA, FBE Bratislava

Leadership III – vedenie manažérskych tímov, 15. – 16. 7., BA, FBE Bratislava

Leadership v projektoch, 25. – 26. 7., BA, next level academy

TOGAF 9 Foundation L1, 17. – 18. 8., BA, Hewlett-Packard

Project Management Fundamentals, 24. – 26. 8., BA, Hewlett-Packard

Leadership II – vedenie manažérskych tímov, 25. – 26. 8., BA, FBE Bratislava

Mladá manažérka, 25. – 26. 8., BA, Ristretto

PRINCE2® Re-registration, 27. – 28. 8., BA, Omnicom

Ludské zdroje a personalistika

Efektívna komunikácia, aktívne počúvanie, asertivita v praxi, 29. – 30. 6., BA, Espiral

Asertivita, 1. – 2. 7., BA, FBE Bratislava

Chcem byť asistentka, 1. – 2. 7., BA, Ristretto

Prezentačné zručnosti I, 13. – 14. 7., 25. – 26. 8., BA, FBE Bratislava

Medzinárodné zamestnávanie, vysielanie zamestnancov, 17. 7., BA, Verlag Dashöfer

LinkedIn pre personalistov, 23. 7., BA, Recruitment Academy

Výcvik koučov s certifikačnou skúškou, 1. – 31. 8., BA, People Elements

Kurz kouč, 15. – 25. 8., BA, Power Coaching

Biznis protokol a spoločenská etiketa, 21. 8., BA, AiO Education

Vedenie hodnotiacich rozhovorov so zamestnancami, 28. 8., BA, AiO Education

Účtovníctvo a dane

Intrastat – aktuálne pre rok 2015, 10. 7., BA, Verlag Dashöfer

Dlhodobý majetok podľa IFRS, 15. 7., BA, Verlag Dashöfer

Dlhodobý hmotný a nehmotný majetok podniku, 15. 7., BA, Edu-Land

Medzinárodné zdaňovanie, 17. 7., BA, Verlag Dashöfer

Mzdy a personalistika, 18. 7. – 1. 8., BA, Agentúra Jaspis

Kompletný výklad zákona o DPH, 29. – 30. 7., BA, sféra

Špecifiká účtovania vo výrobnej spoločnosti, 7. 8., BA, Verlag Dashöfer

Novelizované odpisy a majetok spoločnosti v roku 2015, 13. 8., BA, Verlag Dashöfer

Právo a legislatíva

Školenie o ochrane osobných údajov, povinná dokumentácia, 26. 6., 13. 8., BA, Econ Consulting

Ako riešiť reklamácie zákazníkov a dodávateľov?, 14. 7., BA, Verlag Dashöfer

Zodpovednosť za nebezpečné výrobky v automobilovom priemysle, 3. 8., BA, DNV GL Business Assurance Slovakia

Marketing, PR a obchod

Moderovanie workshopov, 30. 6., BA, FBE Bratislava

Kreativita II – majstrovstvo tvorivých nápadov, 30. 6. – 1. 7., BA, FBE Bratislava

Ako úspešne komunikovať, 7. – 8. 7., BA, FBE Bratislava

Stratégia a vyjednanie pre nákupcov, 9. – 10. 7., BA, Balanced

Západné Slovensko

Manažment a odborné kurzy

FMEA – analýza možných chýb a dôsledkov, 2. 7., Považská Bystrica, DNV GL Business Assurance Slovakia

Project – základy, 29. 6., Nitra, IMT

Základy – procesná FMEA, 15. 7., Trenčín, Vincotte International SK&CZ

Ludské zdroje a personalistika

Sebareflexiou k úspechu – inovatívna metóda Symbolon, 19. – 20. 8., Piešťany, Consulting & Education Partners

Účtovníctvo a dane

Podvojné účtovníctvo, 25. 7. – 22. 8., Trnava, Agentúra Jaspis

Mzdy a personalistika, 18. 7. – 1. 8., Nové Zámky, 8. 8. – 22. 8., Trnava, Agentúra Jaspis

Právo a legislatíva

Školenie o ochrane osobných údajov, povinná dokumentácia, 16. 7., Trnava, 23. 7., Nitra, 30. 7., Trenčín, Econ Consulting

Stredné a východné Slovensko

Manažment a odborné kurzy

Risk Assessment a Risk Management, 25. 6., KE, Vincotte International SK&CZ

Solution-focused management, 25. 6., Banská Bystrica, Co/Man, 1. systemická

Zlepšovacie procesy vo výrobe – Kaizen, 30. 6., Svit, IPA Slovakia

Lean Expert, 2. – 3. 7., Žilina, IPA Slovakia

Interný auditor QMS podľa normy ISO 9001:2008, 2. – 3. 7., KE, Vincotte International SK&CZ

Požiadavky HACCP, 9. – 10. 7., Košická Belá, SGS Slovakia

Základy – procesná FMEA, 15. 7., KE, Vincotte International SK&CZ

Interný auditor EMS podľa normy ISO 14001:2004, 22. – 23. 7., KE, Vincotte International SK&CZ

Interný auditor podľa normy ISO/TS 16949:2009, 25. – 26. 8., KE, Vincotte International SK&CZ

Účtovníctvo a dane

Intrastat – aktuálne pre rok 2015, 10. 7., Žilina, Verlag Dashöfer

Dlhodobý majetok podľa IFRS, 15. 7., Žilina, Verlag Dashöfer

Transferové oceňovanie, 17. 7., Banská Bystrica, Žilina, KE, Verlag Dashöfer

Medzinárodné zdaňovanie, 17. 7., Žilina, Verlag Dashöfer

Špecifiká účtovania vo výrobnej spoločnosti, 7. 8., KE, Žilina, Verlag Dashöfer

Zákazková výroba v účtovníctve, 10. 8., Žilina, Verlag Dashöfer

Špecialista výkazov DPH a vybrané problémy DPH, 10. – 12. 8., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Účtovný a daňový kokteil, 12. – 14. 8., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Novelizované odpisy a majetok spoločnosti v roku 2015, 13. 8., Žilina, KE, Verlag Dashöfer

Ludské zdroje a personalistika

LinkedIn pre personalistov, 30. 6., KE, Recruitment Academy

Medzinárodné zamestnávanie, vysielanie zamestnancov, 17. 7., Žilina, Banská Bystrica, Verlag Dashöfer

Právo a legislatíva

Školenie o ochrane osobných údajov, povinná dokumentácia, 1. 7. a 20. 8., Žilina, 9. 7. a 27. 8., KE, 6. 8. Banská Bystrica, Econ Consulting

Ako riešiť reklamácie zákazníkov a dodávateľov?, 14. 7., Žilina, Verlag Dashöfer

Informácie o vzdelávacích aktivitách prinášame v spolupráci s internetovým portálom www.education.sk

Život sa
mení rýchlo.

Výhodná cena
pre rodiny
s deťmi.

Cestujte a užívajte si leto s istotou

Stačí investovať pár drobných, uzavrieť cestovné poistenie a máte zaručenú širokú poistnú ochranu a k dispozícii nonstop asistenčnú službu, ktorá vám môže prísť vhod zvlášť v zahraničí.

- Pribalte si na rodinné výlety a dovolenky aj **rodinné cestovné poistenie**. Ako rodina, 2 dospelé osoby a deti, získate poistné krytie pre rôzne situácie podstatne výhodnejšie, so zľavou až do 60 %.
- Prečo platiť viac, keď nemusíte... Vyberte si cestovné poistenie podľa charakteru vašej cesty, dĺžky pobytu, cieľovej destinácie a možných rizík. Uzavrite si poistenie **na mieru vás a vašej cesty**.
- Plánujete v lete s priateľmi či s rodinou aj **vysokohorskú turistiku**? Tak nezabudnite (pre istotou) na poistenie nákladov Horskej záchranej služby v SR, ktoré je možné uzavrieť aj samostatne.
- Pocestujete **na dovolenku vlastným autom**, a nemáte uzavreté havarijné poistenie vozidla? V cestovnom poistení si môžete zvoliť poistenie technickej pomoci a odťahu vozidla, a už neuviaznete na polceste.

Cestujte a užívajte si leto s nami

wüstenrot

NOVINKA

Autoatlas a všetky slovenské
cyklotrasy na jednej adrese

www.lexikon.sk

www.lexikon.sk

Čítajte na
www.floowie.com
a inšpirujte sa
Slovenskom
Cestovný lexikón
Slovenskej republiky
2015/2016

www.floowie.com

Publikuj. Čítaj. Zdieľaj. Zarábaj

